

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens förslag till anslag m.m. inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2006 samt 181 motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionsyrkandena med ett undantag. I betänkandet behandlas också två redogörelser från Riksrevisionens styrelse, 2004/05:RRS23 och 2005/06:RRS5 med anknytande motionsyrkanden. Utskottet föreslår att Riksrevisionens styrelses redogörelser läggs till handlingarna och att motionsyrkandena avslås. Moderata samlingspartiets, Folkpartiets, Kristdemokraternas och Centerpartiets budgetalternativ redovisas i särskilda yttranden. I bilaga 3 ges en översikt över regeringens och nämnda partiers förslag till anslag för år 2006 inom utgiftsområdet. I övrigt finns 28 reservationer från ett eller flera partier.

Utskottets förslag

Statsbidraget till personalförstärkningar höjs till 2 miljarder kronor. Målet med stödet är att öka personaltätheten samt ge förutsättningar för att minska barngruppernas storlek och öka kvaliteten i förskolan. Det riktade bidraget möjliggör anställning av 6 000 fler förskollärare, barnskötare och annan personal.

Bidraget till statligt stöd för utbildning av vuxna behålls som ett eget anslag inom utgiftsområdet. Enligt tidigare beslut skulle medlen på anslaget överföras till kommunerna under utgiftsområde 25. Eftersom kommunerna har hunnit olika långt då det gäller utvecklingen av vuxenutbildningen och då en lagstiftning förbereds för kommunernas vuxenutbildning behålls statsbidraget i ytterligare tre år. Bidraget till den kvalificerade yrkesutbildningen förstärks med ytterligare 120 miljoner kronor och utbildningen kommer att kunna byggas ut med 1 000 platser. Bidraget till utveckling av påbyggnadsutbildningar ökas med 175 miljoner kronor.

I högskolelagen (1992:1434) införs en bestämmelse om att högskolorna i sin verksamhet skall främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

År 2006 sker en permanent utökning av högskolan med 15 820 platser. För detta tillförs grundutbildningsanslagen sammanlagt 1 125 miljoner kronor. Det sker även en fortsatt återföring av de resurser som drogs in i budgetpropositionen för 2002 på grund av svårigheter med att rekrytera tillräckligt många studenter. De lärosäten som nu återfår indragna medel är Kungl. Tekniska högskolan, Karlstads universitet, Högskolan på Gotland, Högskolan i Skövde, Högskolan Väst samt Södertörns högskola.

Vissa arbetsuppgifter förs över från Högskoleverket till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet. Medel förs därför över från Högskoleverkets anslag till anslaget till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet. Utskottet bifaller ett motionsyrkande från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna som innebär att Högskoleverket erhåller 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Anslaget till Vetenskapsrådet ökar med 208 miljoner kronor. De nya resurserna skall bl.a. användas för medicinsk forskning, teknikvetenskaplig forskning samt starka forskningsmiljöer.

Oppositionspartiernas alternativ

Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet står fast vid sina respektive förslag till utgiftsram.

Moderaterna föreslår ett institut för skolnära forskning, som tillförs 292 miljoner kronor. Anslaget syftar bl.a. till att stärka den skolnära forskningen. Samtidigt föreslås att Myndigheten för skolutveckling avvecklas. Skolverket tillförs 275 miljoner kronor. Till ett nytt anslag Valfrihet för funktionshindrade förs 300 miljoner kronor. Det nya anslaget Skolutveckling och produktion av läromedel för elever med funktionshindrade tillförs 13 miljoner kronor. Därutöver föreslås att Specialpedagogiska institutet integreras i Specialskolemyndigheten. Utöver detta föreslår *Moderaterna* en matematiksatsning till vilken anslås 50 miljoner kronor samt att de specialdestinerade statsbidragen överförs till kommunerna genom det allmänna statsbidraget.

När det gäller vuxenutbildningen vill *Moderaterna* öka bidraget till den kvalificerade yrkesutbildningen med 540 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Vidare vill man avskaffa anslaget 25:16 *Statligt stöd för utbildning av vuxna* eftersom man anser att villkorade statsbidrag är fel. I stället vill *Moderaterna* flytta över medlen till kommunernas allmänna bidrag under utgiftsområde 25, samtidigt som man minskar beloppet med 600 miljoner. Man föreslår också att anslaget för bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildningens område avskaffas. Vidare föreslås lägre

belopp under anslaget till Nationellt centrum för flexibelt lärande samt att anslaget till bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet avskaffas.

Moderaterna motsätter sig att anslaget till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet ökas med 41 miljoner kronor och menar att myndighetens verksamhet bör utvärderas innan dess uppgifter utökas.

På högskoleområdet stöder inte Moderaterna förslaget om en ökning av antalet högskoleplatser. Man vill i stället anslå 660 miljoner kronor så att lärosätena får full kompensation för de studenter som de redan utbildar. Man vill också öka resurserna per utbildningsplats och avsätter för detta 150 miljoner kronor. Anslagen till forskning och forskarutbildning vill Moderaterna öka med 200 miljoner kronor. Moderaterna föreslår att en miljard kronor avsätts 2006 för att förbättra lärarnas möjligheter att bedriva akademisk fortbildning.

Folkpartiet föreslår en nationell skolinspektion, vars ansvarsområde skall vara tillsyn och utvärdering av skolväsendet. Medel, 200 miljoner kronor, tas därför från Skolverket. Folkpartiet anser även att Myndigheten för skolutveckling kan läggas ned. Vidare föreslås en satsning på 200 miljoner kronor på kvalitetsförstärkning i allmän förskola. Dessutom föreslås en ny företagsanknuten lärlingsutbildning. 50 miljoner kronor anslås för detta ändamål. Besparingar görs i maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m., liksom i anslagen till utveckling av skolväsendet, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

När det gäller vuxenutbildningen vill Folkpartiet öka bidraget till den kvalificerade yrkesutbildningen med 500 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Därmed menar man att anslagen för statligt stöd till utbildning av vuxna och till Nationellt centrum för flexibelt lärande kan minska med 600 miljoner kronor respektive 35 miljoner kronor. Folkpartiet föreslår också att anslaget till bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet minskas med 49 miljoner kronor.

Folkpartiet motsätter sig regeringens förslag att överföra 41 miljoner kronor från Högskoleverket till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet.

Folkpartiet stöder inte regeringens förslag om en fortsatt utbyggnad av högskolan. För att höja kvaliteten på de befintliga högskoleplatserna vill man i stället att en miljard kronor tillskjuts. För uppbyggnad av ett nytt "elituniversitet" vill Folkpartiet avsätta 200 miljoner kronor. Folkpartiet vill vidare avsätta en miljard kronor för olika lärarutbildningsinsatser. För att stärka forskningen vill man tillföra 200 miljoner kronor till lärosätena utöver regeringens satsning.

Kristdemokraterna föreslår att Myndigheten för skolutveckling läggs ner. En besparing på sammanlagt 200 miljoner kronor görs på anslaget Utveckling av skolväsende och barnomsorg. I stället satsar Kristdemokraterna extra resurser till Skolverket, totalt 50 miljoner kronor, för att de skall kunna stärka sin tillsyns- och kvalitetsgranskningsverksamhet. Kristdemokraterna föreslår också att anslaget Personalförstärkningar i förskolan

tas bort. I stället tillförs ett nytt anslag Kvalitetssatsningar på barnomsorgen motsvarande belopp, 2 miljarder kronor. Vidare överförs medel, 115 miljoner kronor från Specialpedagogiska institutet till Specialskolemyndigheten. Ytterligare 30 miljoner tillförs det senare anslaget för att stärka de fasta skoldelarna på Ekeskolan och Hällsboskolan. Kristdemokraterna föreslår vidare en statlig satsning på 200 miljoner kronor på läromedel i grundskolan samt 70 miljoner kronor för att skolorna tillsammans med ideella organisationer skall kunna skapa en bättre skolmiljö.

När det gäller vuxenutbildningen vill Kristdemokraterna avskaffa anslaget till bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet. Man vill också minska anslaget till Nationellt centrum för flexibelt lärande med 15 miljoner kronor. Samtidigt vill man avskaffa Valideringsdelegationen och föra över delegationens uppgifter till Nationellt centrum för flexibelt lärande. Kristdemokraterna föreslår ett nytt anslag på 10 miljoner kronor för att göra det möjligt att etablera en yrkeshögskola.

Kristdemokraterna anser att anslagen för Myndigheten för Sveriges nätuniversitet och för utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning bör avskaffas.

Kristdemokraterna menar att utbyggnaden av högskolan har gått för fort. Man avvisar därför regeringens förslag om en utbyggnad av antalet högskoleplatser. I stället vill partiet tillföra 232 miljoner kronor för en kvalitetshöjning. Kristdemokraterna vill även höja anslagen till forskning med 200 miljoner kronor.

Centerpartiet vill minska anslagen till Skolverket med 70 miljoner kronor och Myndigheten för skolutveckling med 47 miljoner kronor och i stället flytta dessa medel till ett nationellt kvalitetsinstitut. Detta tillförs 200 miljoner kronor. Även anslaget Utveckling av skola och barnomsorg minskas med 150 miljoner kronor. Centerpartiet vill i stället satsa 400 miljoner kronor på ett läs- och skrivutvecklingsprogram. Anslaget Specialskolemyndigheten föreslås öka med 200 miljoner kronor. Sammanlagt 367 miljoner kronor flyttas från anslaget Specialpedagogiska institutet. Myndigheterna slås enligt förslaget samman.

När det gäller vuxenutbildningen vill Centerpartiet öka bidraget till den kvalificerade yrkesutbildningen med 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Man föreslår också en besparing med 20 miljoner kronor på anslaget till Nationellt centrum för flexibelt lärande samt att anslaget till bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet avskaffas.

Centerpartiet motsätter sig regeringens förslag om en besparing med 10 miljoner kronor på anslaget till Högskoleverket eftersom man menar att verket har en central roll i Bolognaprocessen och i kvalitetsarbetet.

Centerpartiet motsätter sig regeringens förslag om en utbyggnad av högskolan. I stället vill man tillskjuta 100 miljoner kronor till en generell kvalitetshöjning samt 100 miljoner kronor till en riktad kvalitetssatsning på nya universitet och högskolor. Forskning och forskarutbildning bör tillföras 200 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	9
Utskottets överväganden.....	15
1 Inledning.....	15
Utbildningspolitik.....	15
2 Barnomsorg, skola och vuxenutbildning.....	15
Inledning.....	15
Resultat.....	16
Anslagen för 2006.....	22
25:1 Statens skolverk.....	22
25:2 Myndigheten för skolutveckling.....	24
25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.....	26
25:4 Specialpedagogiska institutet.....	27
25:5 Specialskolemyndigheten.....	29
25:6 Särskilda insatser på skolområdet.....	30
25:7 Sameskolstyrelsen.....	31
25:8 Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.....	31
25:9 Bidrag till personalförstärkningar i förskola.....	33
25:10 Bidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem.....	34
25:11 Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasieskola.....	35
25:12 Bidrag till svensk undervisning i utlandet.....	36
25:13 Nationellt centrum för flexibelt lärande.....	38
25:14 Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildningen.....	39
25:15 Bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet.....	40
25:16 Statligt stöd för utbildning av vuxna.....	41
25:17 Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning.....	42
25:18 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning.....	43
25:19 Valideringsdelegationen.....	44
25:20 Utveckling av påbyggnadsutbildningar.....	45
Oppositionspartiernas förslag till nya anslag.....	46
Institutet för skolnära forskning.....	47
Nationell skolinspektion.....	48
Nationellt kvalitetsinstitut.....	49
Särskilda satsningar i skolan.....	49
Användning av bidraget till personalförstärkning.....	51
Översyn av finansieringen av skolformerna för hörselskadade elever.....	52
Nedläggning av Valideringsdelegationen.....	53
Översyn av myndighetsstrukturen.....	53
Kostnader för teckentolkning inom vuxenutbildningen.....	54
Riksrevisionens styrelses redogörelse angående bidrag till personalförstärkningar i skolor och fritidshem.....	55
3 Högskoleverksamhet.....	57
Inledning.....	57
Resultat.....	58

Ändring av högskolelagen.....	62
Anslagen för år 2006.....	63
Svenska institutets stipendier.....	68
Framtida ökning av anslagen till universitet och högskolor.....	69
Förstärkning av vissa lärosäten och regioner.....	70
Universitetsstatus eller vetenskapsområde för vissa högskolor.....	74
Nya högskoleutbildningar.....	76
Utbyggnad av vissa utbildningar.....	76
Principer för bestämning av resurser till universitet och högskolor.....	78
Söktryckets betydelse i resurstilldelningen.....	81
Högskolans samverkan med det omgivande samhället.....	81
4 Vissa centrala myndigheter m.m.....	84
Inledning.....	84
Resultat.....	84
Anslagen för år 2006.....	87
25:77 Högskoleverket.....	87
25:78 Verket för högskoleservice.....	88
25:79 Centrala studiestödsnämnden m.m.....	89
25:80 Överklagandenämnden för studiestöd.....	90
25:81 Internationella programkontoret för utbildningsområdet.....	90
25:82 Myndigheten för Sveriges nätuniversitet.....	91
25:83 Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.....	92
25:84 Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning.....	93
Konkurrensutsättning av Centrala studiestödsnämnden m.m.	94
Införande av s.k. omvänd straffavgift för Centrala studiestödsnämnden.....	95
Nedläggning av Myndigheten för Sveriges nätuniversitet.....	95
F o r s k n i n g s p o l i t i k.....	96
5 Nationella och internationella forskningsresurser m.m.....	96
Inledning.....	96
Resultat.....	96
Anslagen för 2006.....	99
26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation.....	99
26:2 Vetenskapsrådet: Förvaltning.....	101
26:3 Rymdforskning.....	102
26:4 Institutet för rymdfysik.....	103
26:5 Kungl. biblioteket.....	103
26:6 Polarforskningssektariatet.....	104
26:7 Främjande och analys av forsknings- och utvecklingssamarbete inom EU m.m.....	104
26:8 SUNET.....	105
26:9 Centrala etikprövningsnämnden.....	106
26:10 Regionala etikprövningsnämnder.....	106
26:11 Särskilda utgifter för forskningsändamål.....	107
Organisationen för finansiering av medicinsk forskning.....	108
Organisationen för utbildningsvetenskaplig forskning.....	108
Vissa forskningsområden.....	109
Övriga frågor.....	112

6 Anslagen inom utgiftsområde 16.....	113
Reservationer.....	114
1. Institutet för skolnära forskning, punkt 1 (m).....	114
2. Nationell skolinspektion, punkt 2 – motiveringen (m).....	114
3. Nationell skolinspektion, punkt 2 (fp).....	115
4. Nationellt kvalitetsinstitut, punkt 3 (c).....	115
5. Läs- och skrivutveckling, punkt 4 – motiveringen (m).....	116
6. Läs- och skrivutveckling, punkt 4 (c).....	116
7. Lärlingsprogram i gymnasiet, punkt 8 (c).....	117
8. Användning av bidraget till personalförstärkning, punkt 10 – motiveringen (m).....	117
9. Användning av bidraget till personalförstärkning, punkt 10 (fp).....	118
10. Nedläggning av Valideringsdelegationen, punkt 12 (kd).....	118
11. Översyn av myndighetsstrukturen, punkt 13 (m, fp, kd, c).....	119
12. Kostnader för teckentolkning inom vuxenutbildningen, punkt 14 (fp).....	119
13. Riksrevisionens styrelses redogörelse angående bidrag till personalförstärkningar i skolor och fritidshem, punkt 15 (m, fp, kd, c).....	120
14. Ändring av högskolelagen, punkt 16 (m, fp, kd).....	121
15. Framtida ökning av anslagen till universitet och högskolor, punkt 17 (m, fp, kd, c).....	121
16. Universitetsstatus eller vetenskapsområde för vissa högskolor, punkt 20 – motiveringen (m, fp, kd, c).....	122
17. Utbyggnad av vissa utbildningar, punkt 22 (kd).....	122
18. Principer för bestämning av resurser till universitet och högskolor, punkt 23 (m, fp, kd, c).....	122
19. Söktryckets betydelse i resurstilldelningen, punkt 24 (m, fp, kd, c).....	123
20. Högskolans samverkan med näringsliv och omgivande samhälle, punkt 26 (m, fp, kd, c).....	124
21. Kommersialisering av forskning, punkt 27 (kd).....	124
22. Konkurrensutsättning av Centrala studiestödsnämnden m.m., punkt 28 (m, fp).....	125
23. Införande av s.k. omvänd straffavgift för Centrala studiestödsnämnden, punkt 30 (fp).....	125
24. Nedläggning av Myndigheten för Sveriges nätuniversitet, punkt 31 (kd).....	126
25. Organisationen för finansiering av medicinsk forskning, punkt 32 (m, fp, kd, c).....	126
26. Organisationen för utbildningsvetenskaplig forskning, punkt 33 (kd).....	127
27. Organisationen för utbildningsvetenskaplig forskning, punkt 33 (v).....	127
28. Forskning om lärarutbildningen, punkt 36 (kd).....	128
Särskilda yttranden.....	129
1. Satsning på läroboken i skolan, punkt 7 (fp).....	129
2. Framtida ökning av anslagen till universitet och högskolor, punkt 17 (fp, kd).....	129

3. Principer för bestämning av resurser till universitet och högskolor, punkt 23 (v).....	129
4. En samlad forskningsbudget, punkt 39 (v).....	130
5. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2006 samt vissa bemyndiganden, punkt 40 (m).....	130
6. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2006 samt vissa bemyndiganden, punkt 40 (fp).....	132
7. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2006 samt vissa bemyndiganden, punkt 40 (kd).....	134
8. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2006 samt vissa bemyndiganden, punkt 40 (c).....	137
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	139
Proposition 2005/06:1.....	139
Redogörelse 2004/05:RRS23.....	140
Redogörelse 2005/06:RRS5.....	140
Följdmotion med anledning av redog. 2005/06:RRS5.....	140
Motion väckt med anledning av prop. 2004/05:175.....	141
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005.....	141
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	160
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2006 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	161

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Institutet för skolnära forskning

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub238 yrkande 10.

Reservation 1 (m)

2. Nationell skolinspektion

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sf383 yrkande 24, 2005/06:Ub344 yrkande 70 och 2005/06:Ub481 yrkande 2.

Reservation 2 (m) – motiveringen

Reservation 3 (fp)

3. Nationellt kvalitetsinstitut

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub426 yrkande 20 och 2005/06:Ub513 yrkande 2.

Reservation 4 (c)

4. Läs- och skrivutveckling

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub513 yrkande 1.

Reservation 5 (m) – motiveringen

Reservation 6 (c)

5. Ökade resurser i grundskolan

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf282 yrkande 3.

6. Särskild satsning på skolor och unga i invandrartäta områden

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf333 yrkande 14.

7. Satsning på läroboken i skolan

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub350.

8. Lärlingsprogram i gymnasiet

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub513 yrkande 3.

Reservation 7 (c)

9. Skolbesök i riksdagen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub334.

10. Användning av bidraget till personalförstärkning

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub481 yrkande 1.

Reservation 8 (m) – motiveringen

Reservation 9 (fp)

- 11. Översyn av finansieringen av skolformerna för hörselskadade elever**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub258 yrkande 1.
- 12. Nedläggning av Valideringsdelegationen**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub533 yrkande 6.
Reservation 10 (kd)
- 13. Översyn av myndighetsstrukturen**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub557 yrkande 11.
Reservation 11 (m, fp, kd, c)
- 14. Kostnader för teckentolkning inom vuxenutbildningen**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub383 yrkande 6.
Reservation 12 (fp)
- 15. Riksrevisionens styrelses redogörelse angående bidrag till personalförstärkningar i skolor och fritidshem**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub3 yrkandena 1–7 och lägger redogörelse 2005/06:RRS5 till handlingarna.
Reservation 13 (m, fp, kd, c)
- 16. Ändring av högskolelagen**
Riksdagen antar regeringens förslag med den ändringen att lagändringen skall träda i kraft den 1 februari 2006. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 16 punkt 1 och avslår motionerna 2005/06:Ub557 yrkande 2 och 2005/06:Ub585 yrkande 3.
Reservation 14 (m, fp, kd)
- 17. Framtida ökning av anslagen till universitet och högskolor**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:U292 yrkande 6, 2005/06:Ub257, 2005/06:Ub292 yrkande 2, 2005/06:Ub346 yrkandena 5, 8, 9 och 13 samt 2005/06:Ub495.
Reservation 15 (m, fp, kd, c)
- 18. Professur i försäkringsmedicin**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf387 yrkande 4.
- 19. Förstärkningar av vissa lärosäten och regioner**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub207, 2005/06:Ub210, 2005/06:Ub212 yrkande 4, 2005/06:Ub220 yrkande 4, 2005/06:Ub224, 2005/06:Ub227, 2005/06:Ub250 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Ub252, 2005/06:Ub266, 2005/06:Ub281, 2005/06:Ub296, 2005/06:Ub306, 2005/06:Ub328 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Ub330 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Ub333, 2005/06:Ub340, 2005/06:Ub360, 2005/06:

Ub362, 2005/06:Ub391 yrkandena 5, 7–11 och 13, 2005/06:Ub406, 2005/06:Ub414, 2005/06:Ub415, 2005/06:Ub435, 2005/06:Ub456, 2005/06:Ub459, 2005/06:Ub475, 2005/06:Ub487, 2005/06:Ub501 yrkande 1, 2005/06:Ub510, 2005/06:Ub539, 2005/06:Ub551, 2005/06:Ub560, 2005/06:Ub576, 2005/06:Ub582 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Ub586 yrkandena 1, 3–6 och 8, 2005/06:T499 yrkande 4, 2005/06:N245 yrkande 3, 2005/06:N302 yrkande 13, 2005/06:N433 yrkande 6 och 2005/06:A247 yrkande 1.

20. Universitetsstatus eller vetenskapsområde för vissa högskolor

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub218, 2005/06:Ub229 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Ub235 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Ub251, 2005/06:Ub259 yrkande 3, 2005/06:Ub331, 2005/06:Ub338, 2005/06:Ub361 yrkande 1, 2005/06:Ub391 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Ub443, 2005/06:Ub453, 2005/06:Ub552, 2005/06:Ub563, 2005/06:T498 yrkande 3 och 2005/06:N443 yrkande 56.

Reservation 16 (m, fp, kd, c) – motiveringen

21. Nya högskoleutbildningar

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub378, 2005/06:Ub407, 2005/06:Ub416 och 2005/06:Ub518.

22. Utbyggnad av vissa utbildningar

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:So703 yrkande 24, 2005/06:Ub336 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:Ub550 yrkande 2.

Reservation 17 (kd)

23. Principer för bestämning av resurser till universitet och högskolor

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub212 yrkande 3, 2005/06:Ub213, 2005/06:Ub235 yrkande 3, 2005/06:Ub346 yrkandena 4 och 6, 2005/06:Ub347 yrkandena 10 och 11, 2005/06:Ub460, 2005/06:Ub468, 2005/06:Ub496 yrkandena 1–3, 2005/06:Ub498 och 2005/06:Ub575 yrkande 2.

Reservation 18 (m, fp, kd, c)

24. Söktryckets betydelse i resurstilldelningen

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub391 yrkande 6 och 2005/06:N443 yrkande 54.

Reservation 19 (m, fp, kd, c)

25. Riksrevisionens styrelses redogörelse angående högskolans samverkan med det omgivande samhället

Riksdagen lägger redogörelse 2004/05:RRS23 till handlingarna.

- 26. Högskolans samverkan med näringsliv och omgivande samhälle**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub346 yrkande 10 och 2005/06:Ub347 yrkande 3.
Reservation 20 (m, fp, kd, c)
- 27. Kommersialisering av forskning**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub589 yrkande 4.
Reservation 21 (kd)
- 28. Konkurrensutsättning av Centrala studiestödsnämnden m.m.**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub204 och 2005/06:Ub427 yrkande 12.
Reservation 22 (m, fp)
- 29. Nedläggning av Centrala studiestödsnämnden**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub295 yrkande 1.
- 30. Införande av s.k. omvänd straffavgift för Centrala studiestödsnämnden**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub427 yrkande 13.
Reservation 23 (fp)
- 31. Nedläggning av Myndigheten för Sveriges nätuniversitet**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub556 yrkande 1.
Reservation 24 (kd)
- 32. Organisationen för finansiering av medicinsk forskning**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:So424 yrkande 19, 2005/06:Ub314 yrkande 5 och 2005/06:Ub346 yrkande 11.
Reservation 25 (m, fp, kd, c)
- 33. Organisationen för utbildningsvetenskaplig forskning**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub490 yrkandena 1 och 3 samt 2005/06:Ub534 yrkande 14.
Reservation 26 (kd)
Reservation 27 (v)
- 34. Forskning om rehabilitering**
Riksdagen avslår motion 2005/06:So706 yrkande 8.
- 35. Forskning om dental ohälsa och följsjukdomar**
Riksdagen avslår motion 2005/06:So713 yrkande 1.

36. Forskning om lärarutbildningen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub534 yrkande 15.

Reservation 28 (kd)

37. Vissa övriga forskningsområden

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:U337 yrkande 4, 2005/06:Sf251 yrkande 21, 2005/06:So314 yrkande 6, 2005/06:So317 yrkande 2, 2005/06:So422 yrkandena 4 och 7, 2005/06:So426 yrkande 2, 2005/06:So546 yrkande 2, 2005/06:So552 yrkande 17, 2005/06:Kr235 yrkande 2, 2005/06:Ub292 yrkande 1, 2005/06:Ub318 yrkande 3, 2005/06:Ub321, 2005/06:Ub374 yrkande 2, 2005/06:Ub392, 2005/06:Ub412, 2005/06:Ub445, 2005/06:Ub505, 2005/06:Ub531, 2005/06:Ub550 yrkande 1, 2005/06:Ub559, 2005/06:Ub566 och 2005/06:Bo277 yrkande 14.

38. Vetenskapligt miljöpris

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub223.

39. En samlad forskningsbudget

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub236.

40. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2006 samt vissa bemyndiganden

Riksdagen bifaller proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 16 punkterna 2–8 och motion 2005/06:Fi320 yrkande 4 och avslår motionerna 2005/06:Fi318 yrkande 12, 2005/06:Ub409, 2005/06:Ub481 yrkandena 3 och 5, 2005/06:Ub513 yrkandena 4–6, 2005/06:Ub556 yrkande 2, 2005/06:Ub557 yrkande 20, 2005/06:Ub565, 2005/06:Ub585 yrkande 5, 2005/06:Ub587 yrkande 24 och 2005/06:T1 yrkande 25.

Stockholm den 22 november 2005

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Ulf Nilsson (fp)¹, Inger Lundberg (s), Sten Tolgfors (m)², Majléne Westerlund Panke (s), Agneta Lundberg (s), Inger Davidson (kd)³, Nils-Erik Söderqvist (s), Margareta Pålsson (m)⁴, Louise Malmström (s), Ana Maria Narti (fp)⁵, Sofia Larsen (c)⁶, Sören Wibe (s), Peter Danielsson (m)⁷, Mikael Damberg (s), Mikaela Valtersson (mp) och Lennart Gustavsson (v).

¹ Avstår från ställningstagande under punkt 40

² Avstår från ställningstagande under punkt 40

³ Avstår från ställningstagande under punkt 40

⁴ Avstår från ställningstagande under punkt 40

⁵ Avstår från ställningstagande under punkt 40

⁶ Avstår från ställningstagande under punkt 40

⁷ Avstår från ställningstagande under punkt 40

Utskottets överväganden

1 Inledning

Utbildningsutskottet behandlar i det följande regeringens förslag i budgetpropositionen för 2006 vad gäller utgiftsområde 16 och motionsyrkanden som direkt eller indirekt berör budgeten för detta utgiftsområde. Utskottets ställningstagande gäller under förutsättning av riksdagens beslut om utgiftsram för 2006 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Utbildningspolitik och Forskningspolitik. Riksdagen har fastställt följande mål för dessa politikområden (bet. 2000/01:UbU1, rskr. 2000/01:99).

Målet för *utbildningspolitiken* är att Sverige skall vara en ledande kunskapsnation som präglas av utbildning av hög kvalitet och livslångt lärande för tillväxt och rättvisa.

Målet för *forskningspolitiken* är att Sverige skall vara en ledande forskningsnation, där forskning bedrivs med hög vetenskaplig kvalitet.

Politikområdet Utbildningspolitik omfattar förskola och skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning, vuxnas lärande, högskola och studiestöd. I politikområdet ingår centrala myndigheter inom utbildningsområdet samt medlemsavgifter till Unesco, m.m. De samlade kostnaderna inom politikområdet uppgår till knappt 237 miljarder kronor per år. Av detta täcker de statliga anslagen under politikområdet ungefär 28 %. För övriga kostnader svarar kommuner, landsting och enskilda huvudmän.

Politikområdet Forskningspolitik omfattar anslag till nationell och internationell forskning, infrastruktur för forskning i form av bibliotek, arkiv och datanät, etikprövning samt nationell främjande- och analysverksamhet av EU:s forskningssamarbete. Anslagen till politikområdet uppgår innevarande budgetår till sammanlagt 5,5 miljarder kronor, varav 3,3 miljarder kronor anvisas inom utgiftsområde 16.

U t b i l d n i n g s p o l i t i k

2 Barnomsorg, skola och vuxenutbildning

Inledning

I detta avsnitt behandlar utskottet regeringens förslag för budgetåret 2006 när det gäller anslag till myndigheter och stöd inom områdena barnomsorg, skola och vuxenutbildning (anslagen 25:1–25:20), samt motioner i anslutning till dessa. Avsnittet inleds med en sammanfattning av den resul-

tatredovisning för områdena som ges i budgetpropositionen. Sist behandlas Riksrevisionens styrelses redogörelse angående statens bidrag till personalförstärkningar i skolor och fritidshem.

Resultat

Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

Andelen inskrivna barn i förskolan har ökat successivt de senaste fem åren. Antalet inskrivna barn ökade 2004 från året innan med ca 12 000 barn till totalt 364 000 barn. En stor del av ökningen kan förklaras med ökande födelsetal. Ökningen har ställt krav på utbyggd förskoleverksamhet i kommunerna. I 230 kommuner har antalet inskrivna barn ökat. Antalet barn per anställd är oförändrat. Den vanligaste gruppstorleken på småbarns-avdelningarna (barn 0–3 år) ligger i intervallet 14 till 16 barn och för barn 3 till 5 år i intervallet 18–20 barn. En tendens som väcker oro är att storleken på småbarns-avdelningarna har ökat något. Personaltätheten i förskolan var 2004 densamma som föregående år, 5,4 barn per årsarbetare. Samtidigt som förskolan byggs ut minskar både antalet barn och andelen barn i familjedaghem.

Skillnader i barnomsorgens kvalitet varierar mellan kommunerna, både vad gäller personaltäthet och andelen personal med pedagogisk utbildning. Personaltätheten i förskolan minskade i 188 kommuner. Vad gäller andelen personal med pedagogisk utbildning påverkas detta av kommunens närhet och samarbete med lärarutbildningen. Projektet *Förskolan är framtiden* leds av Myndigheten för skolutveckling och syftar till att behålla och att nyrekrytera förskollärare och barnskötare.

Totalt var 76 % av 1–5-åringarna inskrivna i förskolan år 2004. Av 1–3-åringarna var 74,4 % inskrivna i förskola. Motsvarande siffra för 4–5-åringarna var 96,1 %. EU:s sysselsättningsstrategi anger tillgång till förskola för en tredjedel av 1–3-åringarna och 90 % av 3–5-åringarna som mål. Svensk förskola uppfyller alltså med god marginal detta mål. Intresset för utformningen av den svenska förskolan är fortsatt stort från länder inom och utom EU.

Maxtaxans införande har bl.a. resulterat i att avgifterna inte är tidsrelaterade i samma utsträckning som tidigare. I 58 % av kommunerna tillämpas samma taxa oavsett närvarotid. Skolverket har regeringens uppdrag att under en femårsperiod, 2002–2007, årligen följa upp reformen maxtaxa och allmän förskola m.m. Statsbidraget för kvalitetssäkrande åtgärder är kopplat till maxtaxan inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Statsbidraget uppgår till 500 miljoner kronor. Uppföljningen av 2004 års statsbidrag visar att 88 % användes till personalförstärkningar. Detta är en ökning med 3 procentenheter jämfört med tidigare år. 12 % av statsbidraget användes till kompetenshöjande åtgärder, vilket är en minskning med 3 % jämfört med året innan. 89 % av statsbidraget fördelades till försko-

lan, medan 11 % fördelades till skolbarnsomsorgen. Behovet av personal i förskolan kommer enligt Skolverkets bedömning att öka. Detta beror dels på att födelsetalen ökar, dels också på satsningen på ökad kvalitet i förskolan.

Skolbarnsomsorg består av fritidshem, familjedaghem och öppen fritidsverksamhet.

Andelen barn i fritidshem minskade under 2004. Andelen inskrivna barn fortsätter dock att öka. Orsakerna till den fortsatta ökningen kan bl.a. vara att många kommuner låter skolbarn ha kvar sin plats inom skolbarnsomsorgen även om en av föräldrarna är föräldraledig. Avgiftssänkningen tack vare maxtaxan kan också ha bidragit till ökad efterfrågan, liksom ökat samarbete mellan fritidshem, förskoleklass och grundskola vilket i många skolor inneburit verksamhet under en samlad del av dagen.

Grupperna i fritidshemmen är ofta stora. Gruppstorlekarna i fritidshemmen har ökat och personaltätheten har minskat under en lång period. Antalet barn per avdelning var hösten 2004 i genomsnitt 31,0. Variationerna i gruppstorlek är dock stora mellan kommunerna. Största barngrupperna återfinns i förortskommuner, där det genomsnittliga antalet barn är 33,2, medan glesbygdskommunerna endast har 23,0 barn i genomsnitt i sina barngrupper. Antalet barn i grupperna har ökat med mer än 12 barn sedan 1990.

Under 1990-talet minskade personaltätheten i fritidshemmen, men ökade något mellan åren 2002 och 2003. Denna nivå bibehålls. För att öka kvaliteten på fritidshemmen infördes fr.o.m. läsåret 2001/02 ett statsbidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem. Uppföljningen visar att endast en liten del av bidraget har använts till att anställa personal inom fritidshemmen.

Barn- och ungdomsutbildning

Förskoleklassen är en frivillig skolform inom det offentliga skolväsendet. Antalet elever i förskoleklassen läsåret 2004/05 är ungefär detsamma som föregående år, dvs. drygt 89 000 barn. Cirka 95 % av alla sexåringar gick i förskoleklass läsåret 2004/05.

Personaltätheten i förskoleklassen har minskat från 8,0 årsarbetare per 100 elever läsåret 2002/03 till 7,4 årsarbetare läsåret 2004/05. Detta är en minskning för tredje året i rad. Det är dock stor skillnad mellan kommunerna liksom mellan kommunala och enskilda skolor. I kommunal förskoleklass var personaltätheten 7,3 årsarbetare per 100 barn år 2004 medan motsvarande siffra för fristående förskoleklass var 7,9.

Totalt hade 14,1 % av eleverna i förskoleklass annat modersmål än svenska. Av dessa fick 44,9 % modersmålsundervisning.

Elevantalet i *grundskolan* sjunker och uppgår läsåret 2004/05 till 1 024 000 elever. Det är en minskning av antalet elever med 23 000. I den kommunala grundskolan minskade elevantalet med 27 000, samtidigt

som antalet elever i fristående skolor ökade med 4 400 elever. Läsåret 2004/05 gick nära 7 % av grundskoleeleverna i fristående skolor. Antalet elever beräknas fortsätta minska under de närmaste åren.

Sedan 1999 har andelen elever som inte uppnår målen i ett eller flera ämnen ökat. År 2004 fick 24,1 % av alla elever icke godkänt som slutbetyg i ett eller flera ämnen. Av gruppen pojkar med utländsk bakgrund uppnår 40 % inte målen i samtliga ämnen. Flickor med utländsk bakgrund lyckas bättre än pojkar med svensk bakgrund. Våren 2004 var det genomsnittliga meritvärdet av elevers slutbetyg i grundskolan 206,9. Detta är en ökning från föregående år då meritvärdet var 205,4. Såväl elever med svensk som med utländsk bakgrund har uppnått bättre resultat. De skolor som ingår i timplaneprojektet uppvisar en något större ökning av meritvärdet än skolor som inte är med i detta projekt.

Elever med utländsk bakgrund uppnår sämre resultat än elever med svensk bakgrund. Detta kan till stor del förklaras av att de har ett sämre utgångsläge när det gäller faktorer som kunskaper i svenska språket samt föräldrarnas utbildningsnivå och arbetsmarknadsanknytning. Elever som börjar svensk skola efter den ordinarie skolstarten har lägre genomsnittliga skolresultat. År 2003 hade 16 000 elever som då gick ut grundskolan utländsk bakgrund, dvs. 14,5 % av samtliga elever som gick ut årskurs 9 detta år. Av dessa tillhörde 1 700 elever gruppen sent anlända, som varit i Sverige fyra år eller mindre. Av det totala antalet elever som inte var behöriga till gymnasiet bestod ca 10 % av sent anlända elever.

Andelen elever behöriga till gymnasieskolan har sjunkit sedan 1998. I genomsnitt är 89,6 % av grundskolans elever behöriga. De internationella undersökningar som publicerades under 2004 (PISA och TIMSS) visar på negativa förändringar av elevernas baskunskaper.

Kostnaderna för den kommunala grundskolan beräknas för 2004 uppgå till 65 miljarder kronor. Det är en ökning från föregående år med 1,2 %. Samtidigt minskade antalet elever mellan 2003 och 2004 med 2,3 % och kostnaderna per elev beräknas därför öka med 3,6 % till 67 000 kr. Kostnaderna för lokaler har ökat med 5,2 %, medan kostnaden för elevvård har ökat med 7,7 %. Den genomsnittliga kostnaden per elev i grundskolan är 64 800 kr per elev. Detta är en liten ökning sedan föregående år.

2001 infördes ett riktat statsbidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem. Enligt Skolverkets uppföljning av statsbidraget läsåret 2003/04 var närmare 9 000 fler pedagoger anställda i skola och fritidshem jämfört med läsåret 2000/01. Kommuner med ett minskande elevunderlag har också kunnat använda statsbidraget till att behålla lärare och på så sätt öka personaltätheten. Personalförstärkningen består till 74 % av pedagogisk personal.

Lsåret 2004/05 gick totalt 347 713 elever i *gymnasieskolan*, vilket är en ökning från läsåret innan med ca 4 %. Elevantalet kommer att fortsätta att öka under de närmaste åren på grund av större elevkullar.

Andelen elever i fristående gymnasieskolor har fortsatt att öka från föregående läsår med drygt 1,5 procentenheter, vilket motsvarar ca 7 000 elever. Läsåret 2004/05 gick ca 12 % av eleverna i fristående gymnasieskolor.

Andelen elever på det individuella programmet i gymnasiet har varit konstant de senaste åren. Ett mål för de individuella programmen är att stimulera till vidare studier på ett nationellt program. De senaste åren har andelen elever som hösten i årskurs 1 gick på ett individuellt program och ett år senare återfanns på ett annat program varit 30 %.

Av de elever som gick i årskurs 3 i gymnasieskolan läsåret 2003/04 lämnade 82,5 % gymnasieskolan med slutbetyg eller motsvarande. Av dessa hade 89,4 % uppnått grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Av samtliga elever som började i gymnasieskolan hösten 2000 uppnådde 59 % grundläggande högskolebehörighet inom tre år. Den genomsnittliga betygspoängen har ökat sedan läsåret 1997/98 från 13,3 poäng till 14,1 poäng. Kvinnornas betygspoäng har ökat mer än männens. 36 % av alla elever som gick i gymnasieskolans årskurs 3 hösten 2000 gick över till högskolan inom tre år. De senaste fyra åren har andelen elever som övergår till komvux för fortsatta studier minskat något, från 15 % till 12,5 % för elever med slutbetyg från gymnasieskolan, och från 16 % till 15 % för elever utan slutbetyg.

Den totala kostnaden för gymnasieskolan med kommunal huvudman uppgår till 23,6 miljarder för 2004. Den genomsnittliga kostnaden per elev inom gymnasieskolan är 78 000 kr.

Vuxenutbildning

Nationellt centrum för flexibelt lärande har under 2004 genomfört kompetensutveckling i form av kortare och längre kurser för lärare och handledare inom kommunal vuxenutbildning och folkbildning. Antalet deltagare har ökat från 1 577 under 2003 till 2 862 under 2004. Syftet har varit att sprida kunskap om metoder och pedagogik för distansutbildning och flexibelt lärande. Det totala antalet kursdeltagare inom såväl anslagsfinansierad som uppdragsfinansierad distansutbildning uppgick under 2004 till 10 248 mot 20 447 under 2003. Myndighetens verksamhet har ökat under 2004 och 13 nya utvecklingsprojekt fördelade på 17 kommuner har startats inom kommunal vuxenutbildning och folkbildning. År 2003 startades åtta projekt. Antalet besökare på de delar av myndighetens webbplats som rör rådgivning och information om flexibelt lärande har ökat under 2004 till 194 625 jämfört med 167 000 besökare 2003.

Valideringsdelegationen inrättades i januari 2004 och verksamheten har i inledningsskedet präglats av en uppbyggnadsprocess både vad avser kansliet och skapande av kontaktytor och verksamhet. Regeringen uppger att det utvecklings- och förankringsarbete, nätverksbyggande och informations-spridning samt de kartläggningar som delegationen har påbörjat kommer att fortsätta men att fokus gradvis kommer att skifta mot att utveckla ända-

målsenliga arbetsformer och metoder för validering inom arbetsliv och utbildning. Regeringen framhåller att den verksamhet som delegationen har bedrivit under sitt första verksamhetsår syftar till att ge underlag för fortsatta ställningstaganden och analyser. Regeringen anser att myndighetens verksamhet lagt en god grund för det fortsatta arbetet.

Inom den *kommunala vuxenutbildningen* genomförde kommunerna själva större delen av verksamheten, ca 78 % räknat på antalet studerande under 2004. Resterande del utfördes på entreprenad. Antalet lärare har sedan läsåret 1998/99 nästan halverats och uppgick 2004/05 till ca 7 500. Av dessa hade 76 % pedagogisk utbildning, en liten ökning jämfört med tidigare år. Regeringen refererar slutsatser från Myndigheten för skolutveckling vad gäller tillgången på vuxenutbildning i kommunerna. Myndigheten menar att tillgången varierar mellan kommunerna liksom tolkningen gällande regelverk. Vidare beskriver myndigheten att förnyelsen av vuxenutbildningen har kommit olika långt i kommunerna samt att det finns stora behov av validering och vägledning. Det brister också när det gäller systematiskt kvalitetsarbete. Också Statens skolverk pekar enligt regeringen på att olikheterna har ökat mellan kommuner och regioner när det gäller ambitioner och tillgång till stöd för vuxnas lärande.

I *grundläggande* vuxenutbildning deltog under läsåret 2003/04 ca 38 900 personer, en minskning med 3 % jämfört med föregående år. Medelåldern var 35 år och andelen män var 36 %. Andelen studerande i kommunal vuxenutbildning som slutför sina planerade studier inom grundläggande vuxenutbildning har ökat något de senaste åren, från 63 till drygt 65 %. 76 % av deltagarna är utlandsfödda. Av deltagarna i orienteringskurser på grundläggande nivå slutförde 79 % kurserna. Den totala kostnaden för grundläggande vuxenutbildning under kalenderåret 2004 uppgick till ca 834 miljoner kronor vilket motsvarar ca 30 500 kr per heltidsstuderande och år.

Den totala kostnaden för *gymnasial* vuxenutbildning – både verksamhet finansierad med det riktade statsbidraget och kommunalt finansierad – för 2004 var ca 3,7 miljarder kronor. Det statligt riktade bidraget krävde en kommunal motprestation på 82 % mätt i antalet årsstudieplatser. Myndigheten för skolutveckling beslutade om fördelning av ca 46 500 årsstudieplatser inom gymnasial vuxenutbildning varav 2 500 årsstudieplatser inom grundläggande vuxenutbildning. Den totala omfattningen av den gymnasiala vuxenutbildningen var drygt 165 000 heltidsplatser 2003 och för 2004 drygt 173 000. Andelen män i gymnasial vuxenutbildning har under de tre senaste läsåren legat på 34 %. Under läsåret 2003/04 var andelen studerande mellan 25 och 29 år 15 %, 45 % var mellan 30 och 54 år och 5 % var över 54 år. Cirka 35 % var under 25 år.

Under 2003/04 fanns ca 5 850 studerande i kommunal *påbyggnadsutbildning*, en minskning med omkring 850 studerande jämfört med föregående läsår. Kommunala påbyggnadsutbildning anordnades under 2003/04 av 122 kommuner och landsting, en minskning med sex. Medianåldern hos de stu-

derande var oförändrat 26 år. Andelen födda utomlands var ca 16 %. Andelen kvinnor har minskat något och uppgår till 54 %. Av samtliga studerande kom 74 % från någon annan kommun än anordnarkommunen, en ökning med 8 procentenheter. Regeringen menar att det lokala kvalitetsarbetet vad gäller påbyggnadsutbildningarna förefaller vara eftersatt generellt samtidigt som man menar att just kvalitetsarbetet är en förutsättning för en god måluppfyllelse. Regeringen pekar också på att kommunerna skall sträva efter att anordna påbyggnadsutbildningar som svarar mot ett lokalt och regionalt behov.

Antalet studerande i *vuxenutbildning för utvecklingsstörda* uppgick läsåret 2004/05 till drygt 4 794 personer, en ökning med drygt 80 deltagare jämfört med föregående läsår. Av deltagarna går 42 % på grundsärskolenivå, 33 % på träningskolenivå och 24 % deltog i undervisning på gymnasiesärskolenivå. Under läsåret 2004/05 var medelåldern 38 år, andelen män 51 % och 9 % av deltagarna var födda utomlands. Cirka 50 kommuner anordnar inte någon vuxenutbildning för utvecklingsstörda, något som regeringen menar är oroväckande.

Lsåret 2003/04 påbörjade ca 20 700 personer *svenskundervisning för invandrare* (sfi), vilket var en minskning med 400 från föregående läsår. Totalt deltog 47 600 personer i sfi, en ökning med ca 3 800 från föregående år. Av de studerande avbröt 26 % sina studier under läsåret. Det är drygt två procentenheter färre än för två år sedan då de nya kursplanerna trädde i kraft. Av de studerande hade 61 % 10 års utbildning eller mer medan 22 % hade kort tidigare utbildning, dvs. 0–6 år. Cirka 40 % var män. Andelen studerande som godkänts tre år efter att de påbörjat studierna ökade för läsåret 2003/04 från 32 % till 34 % jämfört med föregående läsår. Av samtliga lärare hade 72 % pedagogisk högskoleutbildning, en minskning med 2 procentenheter jämfört med året innan och med 10 procentenheter jämfört med 1999.

Den *kvalificerade yrkesutbildningen* omfattade 13 800 årsstudieplatser under 2004, vilket är drygt 800 fler än föregående år samt 1 300 fler än vad Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning lägst haft att planera för. Totalt inkom och hanterades ca 1 000 ansökningar om start av kvalificerad yrkesutbildning under 2004. Av 376 ansökningar om sammanlagt 10 250 platser som slutbehandlats beviljades ca 15 %. Vid utgången av 2004 bedrevs ca 400 utbildningar av 211 olika anordnare. Sammantaget har drygt 20 800 studerande deltagit i olika utbildningar under 2004. Liksom tidigare har de flesta studerande en två- eller treårig yrkesförberedande studieväg bakom sig. Medelåldern på de studerande var 28 år och ca 11 % hade utomnordisk bakgrund. Tidigare var män överrepresenterade inom den kvalificerade yrkesutbildningen, men fördelningen var jämn under 2004. Året efter examinationen hade 69 % av deltagarna arbete eller eget företag och 8 % bedrev fortsatta studier, i båda fallen en minskning sedan föregående års mätning. Regeringen menar att resultaten visar att den kvalificerade yrkesutbildningen har förutsättningar att även fortsättningsvis

vara en betydelsefull verksamhet inom området vuxnas lärande och för det livslånga lärandet. Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning har tidigare iklätt sig åtaganden som sträckt sig längre än medgiven bemyndigandeperiod. En arbetsgrupp med deltagare från bl.a. myndigheten, Ekonomistyrningsverket och Regeringskansliet tillsattes av Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning för att analysera och åtgärda bristerna. Arbetsgruppen har lämnat en slutrapport och regeringen gör bedömningen att de brister som bidrog till de tidigare problemen är undanröjda.

Hösten 2004 bedrevs 217 *kompletterande utbildningar*. Av dessa erhöll 89 statsbidrag och berättigade till studiestöd, 62 berättigade till studiestöd och 13 erhöll statsbidrag. Övriga stod enbart under statlig tillsyn. Antalet utbildningar som berättigade till studiestöd och samtidigt erhöll statsbidrag ökade med 4 % medan de övriga kategorierna minskade med mellan 5 och 8 %. Det sammanlagda antalet studerande var 5 700, vilket är en minskning med 3 % sedan hösten 2003. Andelen män minskade med 4 procentenheter till 31 % medan medelåldern var oförändrat 29 år.

Anslagen för 2006

En sammanställning av regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslaget finns i bilaga 3 till detta betänkande.

25:1 Statens skolverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 302 191 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:1 *Statens skolverk* och avslå motioner om andra anslagsbelopp.

Jämför särskilda yttranden 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Propositionen

Sedan den 1 mars 2003 har Skolverkets uppgifter renodlats och är nu främst koncentrerade på kvalitetskontroll genom uppföljning, utvärdering, kvalitetsgranskning och tillsyn. Tyngdpunkten i verksamheten ligger på utbildningsinspektionen som skall granska kommuner och skolor regelbundet. Utbildningsinspektionen är nu fullt utbyggd och har kapacitet att nå 1 000 skolor under 2005. Inspektionen har därmed uppnått en omfattning motsvarande det av regeringen uppställda målet att alla kommuner och skolor skall inspekteras vart sjätte år. Regeringen gör bedömningen att Skolverket lyckats väl med uppbyggnaden av utbildningsinspektionen. Prelimi-

nära utvärderingar och Skolverkets egna bedömningar visar att kommunerna är positivt inställda till inspektionerna samt att dessa på ett värdefullt sätt bidrar till det lokala kvalitetsutvecklingsarbetet.

Skolverkets handläggning av ärenden rörande fristående skolor tar stora och ökande resurser i anspråk, bl.a. har antalet överklaganden av Skolverkets beslut i dessa ärenden ökat.

Inom Skolverket pågår för närvarande ett omfattande arbete med att förbereda de förändringar av gymnasieskolan som föreslogs i regeringens proposition Kunskap och kvalitet – elva steg för utveckling av gymnasieskolan (prop. 2003/04:140, bet. 2003/04:UbU13, rskr. 2003/04:4). Skolverket genomför här bl.a. med utgångspunkt i beslutet om införande av ämnesbetyg och större kurser, en översyn av kursplaner för gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen.

Anslaget till Skolverket föreslås minskas med 1 789 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av bl.a. anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen har beräknat anslaget till Skolverket till 302 191 000 kr. Det föreslagna beloppet innebär en pris- och löneomräkning med 1,9 %.

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 en höjning av anslaget med sammanlagt 275 000 000 kr som resursförstärkning till Skolverket för att finansiera bl.a. högre ställda krav på utbildningsinspektionerna, en utbyggd nationell provbank samt en utökad nationell statistikdatabas om skolan. Medel tillförs också för ytterligare utredningsresurser samt för snabbare handläggning av ansökningar om start för friskolor. Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub481 yrkande 5 att en ny myndighet tillskapas, vars ansvarsområde är tillsyn och utvärdering av skolväsendet. Medel för detta kan överföras från Skolverket.

Folkpartiet föreslår 200 miljoner kronor mindre till anslaget än regeringen.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub556 yrkande 2 en höjning av anslaget med 50 miljoner kronor i syfte att stärka Skolverket tillsyns- och kvalitetsgranskning. Kristdemokraterna anser vidare i motion 2005/06:Ub587 yrkande 24, att den nationella tillsynen av skolan måste stärkas. Skolverket bör få ökade resurser samt tydligare direktiv att lägga tyngdpunkten i verksamheten på tillsyn och kvalitetsgranskning.

Centerpartiet yrkar i motion 2005/06:Ub513 yrkande 6 på en minskning av anslaget med 70 miljoner kronor. Centerpartiet föreslår i motionen ett nationellt kvalitetsinstitut och för därför medel från bl.a. Skolverket till den nya föreslagna myndigheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna beloppet och avslår motionsyrkandena. Utskottet vill erinra om den tyngdpunkt som finns i Skolverkets nuvarande verksamhet på utbildningsinspektio-

nerna med syfte att granska kommuner och skolor regelbundet. Skolverkets utbildningsinspektion har som syfte dels att säkra att huvudmännen uppfyller statens krav som de uttrycks i skolförfattningarna, dels att bedöma hur verksamheterna utvecklas i riktning mot de nationella målen. Det handlar om en extern bedömning av både efterlevnaden av gällande bestämmelser och kvaliteten i verksamheten. Av Skolverkets instruktion (SFS 2002:1160) framgår de verksamheter och skolor, förutom det offentliga skolväsendet, som verket har tillsyn över. Skolverket har här att bedöma hur verksamheterna arbetar mot de nationella målen samt kontrollera att nationella krav i skolförfattningarna följs. Utbildningsinspektionen har under 2004 granskat över 700 kommunala och fristående skolor i 34 kommuner. Utskottet har också noterat att såväl preliminära utvärderingar som Skolverkets egna bedömningar visar att kommunerna är positivt inställda till inspektionerna samt att dessa på ett värdefullt sätt bidrar till det lokala kvalitetsarbetet.

25:2 Myndigheten för skolutveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 95 711 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:2 *Myndigheten för skolutveckling* och avslå motioner om andra anslagsbelopp.

Jämför särskilda yttranden 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Propositionen

Myndigheten för skolutveckling inrättades den 1 mars 2003 efter en ombildning av Statens skolverk. Myndigheten för skolutveckling har i uppgift att stödja den lokala verksamhetsutvecklingen i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning i syfte att uppnå ökad måloppfyllelse och likvärdighet i utbildningen. Myndighetens viktigaste uppgift är att verka för förbättrade utbildningsvillkor i segregerade områden och särskilt stödja det lokala utvecklingsarbetet för förbättrade utbildningsvillkor. Dessutom skall myndigheten prioritera insatser som avser kvalitet i det pedagogiska arbetet i förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen, basfärdigheter och jämställdhet i barn- och ungdomsutbildningen samt insatser för att stödja utbildning för vuxna med kort eller ofullständig utbildning. Myndigheten skall även främja kompetensutveckling av personal samt svara för den statliga rektorsutbildningen.

I budgetpropositionen för år 2005 aviserade regeringen att extra medel skulle tillskjutas anslaget 25:3 Utveckling av skolväsende och barnomsorg för åren 2006 och 2007 för insatser som skall leda till att fler elever i segregerade områden når målen för utbildningen. Myndigheten för skolut-

veckling har därvid fått i uppdrag att ta fram en planering för hur överenskommelser beträffande användning av de extra medlen skall kunna träffas mellan myndigheten och kommuner eller andra centrala aktörer.

Anslaget föreslås minskas med 1 335 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av bl.a. anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen har beräknat anslaget till 95 711 000 kr. Beloppet innebär en pris- och löneomräkning med 1,0 %.

Motionerna

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet vill att Myndigheten för skolutveckling skall avvecklas. I motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 föreslår Moderaterna att ett institut för skolnära forskning inrättas i syfte att stärka skolnära forskning, etablera en koppling mellan skolorna, lärarprofessionen och skolforskningen samt bygga upp skolans kunskapsbas. Anslaget föreslås därför minskas med 47 856 000 kr. Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub481 yrkande 3 att Myndigheten för skolutveckling avvecklas. Staten bör inte lägga sig i den lokala verksamhetsutvecklingen. Skolutveckling kan, enligt motionärerna, i stället bedrivas mycket bättre i ett lokalt samarbete med universitet och högskolor. Det skulle bidra till att höja kvaliteten på utvecklingsarbetet och samtidigt öka lärarhögskolornas kontakt med den dagliga verksamheten. I samma motion yrkande 5 föreslås därför att anslaget minskas med 95 000 000 kr. Kristdemokraterna skriver i motion 2005/06:Ub556 yrkande 2 att skolutveckling bör ske ute på de enskilda skolorna samt på lärarhögskolorna, inte på en statlig myndighet. Anslaget minskas därför med 47 856 000 kr. I motion 2005/06:Ub513 yrkande 6 sänker även Centerpartiet anslagsbeloppet med 47 856 000 kr. Medlen föreslås flyttas till det nya anslaget Nationellt kvalitetsinstitut. I motion 2005/06:T1 (c, m, fp, kd) yrkande 25 föreslås att uppdraget för Myndigheten för skolutveckling bör utvidgas till att även omfatta samarbete med näringslivet. Skolans uppgift är att utbilda och förbereda eleven för samhället. Det gäller att nyttja och utbilda i de vanligaste och mest spridda IT-verktygen, hävdar motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet ansluter sig till regeringens beräkningar vad gäller storleken på anslaget till Myndigheten för skolutveckling.

Utskottet vill framhålla att myndigheten har en betydelsefull roll när det gäller att stimulera den lokala utvecklingen inom förskoleverksamheten, skolan och insatser för vuxnas lärande. I regleringsbrevet för budgetåret 2005 ges Myndigheten i uppdrag att redovisa vilka områden och åtgärder som bör prioriteras i myndighetens arbete med utvecklingsstöd i syfte att öka måluppfyllelsen inom respektive verksamhetsområde. Myndigheten för skolutveckling har i rapporten *Nationell skolutveckling – att prioritera och*

fokusera gjort en sådan prioritering. Myndigheten anser att utvecklingsområdet Kunskap och bedömning bör prioriteras särskilt. Framför allt behöver kunskapsinnehåll och bedömningsfrågor fokuseras i syfte att öka antalet elever som når målen i samtliga ämnen, främja varje barns/elevs lärande samt öka likvärdigheten i undervisningen, bedömning och betygssättning, skriver man i rapporten.

Utskottet har flera gånger (senast i bet. 2004/05:UbU1 s. 29) uttalat att utskottet finner den nu införda myndighetsstrukturen ändamålsenlig. Den granskande och kvalitetsbedömande uppgiften förstärks genom Skolverkets nya roll samtidigt som kommuner får stöd i sitt arbete att nå de fastställda målen genom Myndigheten för skolutveckling. Utskottet ser ingen anledning att revidera denna uppfattning.

25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 379 876 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* och avslå motioner om andra anslagsbelopp.

Jämför särskilda yttranden 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Propositionen

Anslaget används för att främja utvecklingen av förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning. Ur anslaget bekostas främst insatser som Myndigheten för skolutveckling vidtar för att stödja och stimulera kommunernas verksamhetsutveckling inom barnomsorg, skola och vuxenutbildning. Stödet avser även verksamhet med annan huvudman än kommunal huvudman. Anslaget finansierar också den statliga rektorsutbildningen samt annat centralt initierat utvecklingsarbete inom utbildningssystemet samt administration, uppföljning och utvärdering av vissa anslag. En del av anslaget disponeras av Statens skolverk, bl.a. för utveckling av nationella prov.

I syfte att ytterligare förstärka resurserna till arbetet med skolor i segregade områden föreslås en ökning av anslaget med 70 miljoner kronor 2006 och 155 miljoner kronor 2007.

Ytterligare 77 miljoner kronor föreslås tillföras anslaget för att öka skolans kvalitet. Medlen skall användas av Myndigheten för skolutveckling och Skolverket för vissa insatser för att förstärka den nationella uppföljningen, insatser för att stärka yrkesutbildningen samt till visst stöd till implementering av de förändringar i gymnasieskolan som beslutats av riksdagen.

Myndigheten för skolutveckling har fr.o.m. den 1 juli 2005 övertagit ansvaret för att förmedla statsbidrag till teknik- och naturvetenskapscentrum (TNC) från Högskoleverket. Anslaget föreslås därför ökas med 23,2 miljoner kronor.

Anslaget till Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg föreslås minska med 1 253 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av bl.a. anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen har beräknat anslaget till 379 876 000 kr. Beloppet innebär en pris- och löneomräkning med 1,0 %.

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 en sänkning av anslaget med 242 856 000 kr. Moderaterna föreslår att ett institut för skolnära forskning inrättas i stället för Myndigheten för skolutveckling, som därmed avvecklas. Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:481 yrkande 5 en anslagssänkning med 250 000 000 kr. Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub556 yrkande 2 att anslagsbeloppet sänks med 200 000 000 kr. Kristdemokraterna anslår i stället extra resurser till Skolverket för att stärka tillsyns- och kvalitetsgranskningsverksamheten. Även Centerpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub513 yrkande 6 en sänkning av anslagsbeloppet med 150 000 000 kr. Centerpartiet vill göra en mer hållbar satsning för att öka kvaliteten i skolan och barnomsorgen och anslår därför 400 miljoner på ett läs- och skrivutvecklingsprogram.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens beräkning av anslaget och avstyrker därmed motionsyrkanden om andra anslagsbelopp.

25:4 Specialpedagogiska institutet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 367 920 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:4 *Specialpedagogiska institutet* och avslå motioner om andra anslagsbelopp.

Utskottet föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 25:4 *Specialpedagogiska institutet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 8 000 000 kr under 2007 och högst 5 000 000 kr under 2008.

Jämför särskilda yttranden 5 (m), 7 (kd) och 8 (c).

Propositionen

Specialpedagogiska institutets uppgift är att ge specialpedagogiskt stöd till kommuner och andra skolhuvudmän som ansvarar för förskola, skola, skolbarnsomsorg, vuxenutbildning och fristående skolor som står under statlig tillsyn.

För att samordna ansvaret för den statliga läromedelsförsörjningen har regeringen inrättat ett läromedelsråd vid Specialpedagogiska institutet. Läromedelsrådet skall arbeta flexibelt i nära samverkan med andra aktörer på området samt med den kommersiella marknaden. Anslag 25:4 *Specialpedagogiska institutet* och anslag 25:5 *Skolutveckling och produktion av läromedel för elever med funktionshinder* har därför slagits samman för att möjliggöra en mer ändamålsenlig och flexibel styrning för regeringen och myndigheten.

Myndigheten visade ett anslagssparande på ca 1,5 miljoner kronor för budgetåret 2004. Regeringen föreslår därför att anslag 25:4 *Specialpedagogiska institutet* minskas med 7,5 miljoner kronor och att denna summa tillförs anslag 25:6 *Särskilda insatser på skolområdet*.

Därtill överförs 5 300 000 kr från anslaget till anslag 25:5 *Specialskolemyndigheten* för att användas inom verksamheten Teckenspråk för syskon till döva barn och barn till döva föräldrar.

Anslaget föreslås minskas med 2 101 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av bl.a. anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 8 000 000 kr under 2007 och högst 5 000 000 kr under 2008.

Regeringen har beräknat anslaget till 367 920 000 kr. Beloppet innebär en pris- och löneomräkning med 2,6 %.

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 att anslaget avskaffas. Specialpedagogiska institutet bör, enligt motionärerna, integreras i Specialskolemyndigheten och anslagsbeloppet överförs dit. Kristdemokraterna överför i motion 2005/06:Ub556 yrkande 2 medel från anslaget, 115 000 000 kr, till Specialskolemyndigheten för att de fasta delarna på Ekeskolan och Hällsboskolan skall återfå status av specialskolor. Centerpartiet minskar i motion 2005/06:Ub513 yrkande 6 anslaget med 367 000 000 kr. Myndigheten slås samman med Specialskolemyndigheten vars anslag ökas med samma belopp. Centerpartiet uppskattar att ca 30 % av anslaget därigenom kan sparas genom effektivisering av administrationen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsbelopp och avstyrker således motionsyrkandena. Utskottet anser att det är angeläget att barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder skall ha tillgång till anpassade läromedel för att så långt som det är möjligt få samma möjligheter till utbildning som andra i samhället. Utskottet finner det ändamålsenligt att ansvaret för anpassade läromedel läggs på läromedelsrådet.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 8 000 000 kr under 2007 och högst 5 000 000 kr under 2008.

25:5 Specialskolemyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 254 429 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:5 *Specialskolemyndigheten* och avslår motioner om andra anslagsbelopp.

Jämför särskilda yttranden 5 (m), 7 (kd) och 8 (c).

Propositionen

Specialskolemyndigheten består av sex skolenheter, varav fem är regionala specialskolor för döva och hörselskadade elever och en är en nationell specialskola för döva och hörselskadade elever med utvecklingsstörning samt för dövblindfödda elever.

Utbildningen har som mål att ge dessa barn och ungdomar en utbildning som är anpassad efter varje barns individuella behov och som så långt det är möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan.

Anslaget föreslås minskas med 1 473 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av bl.a. anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen har beräknat anslaget till 254 429 000 kr. Beloppet innebär en pris- och löneomräkning med 2,0 %.

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 att anslaget tillförs 367 920 000 kr. Moderaterna föreslår att Specialpedagogiska institutet integreras med Specialskolemyndigheten. Kristdemokraterna för i motion 2005/06:Ub556 yrkande 2 över medel från Specialpedagogiska institutet till Specialskolemyndigheten för att de fasta delarna på Ekeskolan och Hällsboskolan skall återfå status av specialskolor. Centerpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub513 yrkande 6 att anslaget tillförs 200 000 000 kr. Cen-

terpartiet föreslår att Specialpedagogiska institutet sammanförs med Specialskolemyndigheten. Centerpartiet beräknar att sammanslagningen sparar ca 30 % av anslagsbeloppet genom effektiviseringar av administrationen när två myndigheter blir en.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsberäkning och föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om andra belopp.

25:6 Särskilda insatser på skolområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 295 388 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:6 *Särskilda insatser på skolområdet*.

Propositionen

Från anslaget fördelas medel huvudsakligen som bidrag till kommuner för samordnande regionala utbildningsinsatser för elever med funktionshinder och utbildningsinsatser avseende särskild undervisning på sjukhus m.m. enligt förordningen (1991:931) om statsbidrag till särskilda insatser på skolområdet samt som bidrag till kommuner för riksrekryterande gymnasieutbildning för bl.a. rörelsehindrade, döva eller hörselskadade elever. Den huvudsakliga faktorn som styr anslaget är antalet elever.

Från och med den 1 maj 2005 har även fristående skolor, genom ändring av nämnda förordning, fått möjlighet att ansöka om statsbidrag för vissa utbildningsinsatser av regional art som riktar sig till elever med funktionshinder.

Regeringen föreslår att anslaget 25:4 *Specialpedagogiska institutet* minskas med 7,5 miljoner kronor och att anslaget 25:6 *Särskilda insatser på skolområdet* tillförs samma belopp.

Med anledning av de ökande kostnaderna för ersättning till kommunerna för att ta emot nordiska elever föreslår regeringen att anslaget 25:6 *Särskilda insatser på skolområdet* minskas med 2 miljoner kronor och anslaget 25:11 *Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasieskola* ökas med samma belopp.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 1 688 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av bl.a. anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen har beräknat anslaget till 295 388 000 kr. Beloppet innebär en pris- och löneomräkning med 3,5 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det begärda beloppet.

25:7 Sameskolstyrelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 33 246 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:7 *Sameskolan*.

Propositionen

Myndigheten är styrelse för de sex sameskolorna och den integrerade samiska undervisningen i den kommunala grundskolan i nio kommuner. Sameskolstyrelsen får även efter avtal med kommun fullgöra kommunens uppgifter inom förskoleklass och förskole- och fritidsverksamhet för samiska barn. Intäkterna för verksamheten får delvis disponeras för kostnaderna.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 197 000 kr fr. o. m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringskostnader.

Regeringen har beräknat anslaget till 33 246 000 kr. Beloppet innebär en pris- och löneomräkning med 1,9 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det begärda beloppet.

25:8 Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 3 660 000 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:8 *Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.* och avslå motiomer om andra anslagsbelopp.

Jämför särskilda yttranden 6 (fp) och 7 (kd).

Propositionen

Anslaget bekostar statsbidrag till de kommuner som har ett system med maxtaxa i förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Under anslaget finansieras även det statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder som skall lämnas till de kommuner som tillämpar maxtaxa. Dessutom bekostas även Skolverkets kostnader för arbete med administration av rekvisition från kommunerna under anslaget liksom den uppföljning av reformens olika delar för vilken Skolverket skall ansvara.

Kompensation till kommunerna för de övriga delarna av reformen maxtaxa och allmän förskola ges genom det generella statsbidraget under utgiftsområde 25 anslag 91:1 *Generellt statsbidrag till kommuner och lands-ting*.

För den allmänna förskolan är kompensationen 1 200 miljoner kronor, för förskoleverksamhet för barn till arbetslösa är kompensationen 300 miljoner kronor och för barn till föräldralediga 200 miljoner kronor.

Regeringen har beräknat anslaget till 3 660 000 000 kr.

Motionerna

Folkpartiet föreslår 900 000 000 kr mindre än regeringens förslag i motion 2005/06:Ub481 yrkande 5. Besparingen på anslaget motiveras av den taxeförändring av barnomsorgsavgifterna som Folkpartiet förespråkar. Kristdemokraterna anför i motion 2005/06:Fi318 yrkande 12 att kommunerna bör tillåtas att ta ut högre maxtaxa för barnomsorgen. I motionen framhålls att maxtaxan i barnomsorgen framför allt gynnat många höginkomsttagare, vars kostnader för kommunal barnomsorg fallit dramatiskt. Detta har lett till kraftigt ökad efterfrågan på kommunal barnomsorg samtidigt som barngruppernas storlek har vuxit. Kristdemokraterna föreslår därför en omfattande satsning på ökad kvalitet och mindre barngrupper i den kommunala barnomsorgen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens anslagsförslag och avslår motionsyrkanden om andra belopp. Maxtaxan i förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen har som främsta syfte att öka tillgängligheten för flera grupper, förbättra barnfamiljernas ekonomi, minska marginaleffekterna samt underlätta arbetskraftsdeltagandet. Det är också viktigt att begränsa avgifternas koppling till barnens närvarotider samt att minska avgiftsskillnaderna mellan kommunerna.

Samtliga kommuner är anslutna till systemet med maxtaxa i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Skillnaderna mellan kommunernas avgifter har utjämnats och barnfamiljerna har fått lägre avgifter. Ett flertal kommuner har ingen koppling mellan avgift och barnets närvarotid. Reformens genomslag har således varit stort.

Statsbidraget för kvalitetssäkrande åtgärder är kopplat till maxtaxa inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg och syftar till att säkra kvaliteten i verksamheten. Uppföljning av 2004 års statsbidrag visar att 88 % av bidraget användes till personalförstärkningar i förskola, familjedaghem, öppen förskola och fritidshem, medan 12 % användes till kompetenshöjning. Utskottet finner att reformernas intentioner väl har uppfyllts och att genomslaget har varit stort.

25:9 Bidrag till personalförstärkningar i förskola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 2 000 000 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:9 *Bidrag till personalförstärkningar i förskola* och avslå motioner om andra anslagsbelopp.

Jämför särskilda yttranden 5 (m) och 7 (kd).

Propositionen

Genom riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2005 (prop. 2004/05:1 utg.omr. 16, bet. 2004/05:UbU1, rskr. 2004/05:124) infördes ett särskilt statsbidrag riktat till personalförstärkningar i förskola. Riksdagen tog senare ställning till den närmare utformningen av bidraget i sin behandling av förskolepropositionen (prop. 2004/05:11, bet. 2004/05:UbU3, rskr. 2004/05:126).

Stödet syftar till att öka personaltätheten, minska barngruppers storlek samt öka kvaliteten i förskolan. Detta riktade statsbidrag skall möjliggöra anställningar av 6 000 fler förskollärare, barnskötare och annan personal i förskolan.

Bidraget skall vara treårigt och införas i två steg med 1 miljard kronor 2005 och 2 miljarder kronor per år 2006 och 2007. Därefter skall bidraget infogas i det generella statsbidraget och blir då nivåhöjande. Regeringen bedömer att samtliga kommuner kommer att omfattas av bidraget.

Regeringen har beräknat anslaget till 2 000 000 000 kr.

Motionerna

Moderaterna avvisar i motion 2005/06:585 yrkande 5 den riktade satsningen med personalförstärkning i förskolan. I motionen hävdas att denna typ av villkorat statsbidrag leder fel, bl.a. genom att riskera en ineffektiv resursfördelning i kommunerna. Skolledning och huvudmän skall avgöra hur resurserna bäst kommer till användning, givet de lokala förutsättningarna. I stället bör det allmänna statsbidraget till kommunerna inom utgiftsområde 25 förstärkas. Även Kristdemokraterna tar i sin motion 2005/06:

Ub556 yrkande 2 bort detta anslag. Kristdemokraterna föreslår i stället ett nytt anslag, Kvalitetssatsningar på barnomsorgen (i bilaga 3 betecknat som 25:94), som tillförs samma belopp.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens anslagsförslag och avslår motionsyrkandena.

Mer personal är en avgörande faktor för att förbättra förskolans kvalitet och arbetsmiljö. Med mer personal kan barngruppernas storlek minska och förutsättningarna för att barn i behov av särskilt stöd ägnas mer tid kan öka. Genom bidraget skall personaltätheten i förskolan öka. Bidraget skall också ge förutsättningar för att minska barngruppernas storlek och öka kvaliteten i förskolan.

Utskottet har tidigare (jfr bl.a. bet. 2003/04:UbU1 och 2004/05:UbU1) behandlat frågan om specialdestinerade statsbidrag. Utskottet har då uttalat att ansvaret enligt huvudregeln självfallet är decentraliserat till kommunerna och att statens stöd i huvudsak sker genom det allmänna bidraget till kommunerna. Genom specialdestinerade statsbidrag ges dock en möjlighet att tillfälligt stödja kommunerna för angelägna insatser. Balansen mellan det allmänna bidraget och specialdestinerade statsbidrag måste dock upprätthållas. Utskottet har tidigare understrukit vikten av att kommunerna förbereder mottagandet och användandet av bidragen väl samt att kommunerna har en sådan flexibel organisation att det är meningsfullt att ta emot bidraget. Utskottet har också utgått ifrån att regeringen beaktar de erfarenheter som vunnits på olika områden när det gäller planering och användning av sådana bidrag.

25:10 Bidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 1 000 000 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:10 *Bidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem* och avslå motionen om annat anslagsbelopp.

Jämför särskilt yttrande 5 (m).

Propositionen

Anslaget avser särskilt statsbidrag till skolektorn i syfte att öka personaltätheten i skola och fritidshem (prop. 2000/01:1 utg.omr. 16, bet. UbU1, rskr. 99). Bidraget avser att förbättra förutsättningarna för att höja skolor-

nas resultat i förhållande till mål uttryckta i läroplan och kursplaner genom att tillföra mer personal. Kommunerna har hittills ökat sin personal med sammanlagt 12 000 heltidstjänster. Av dessa är ca 8 000 tjänster direkt finansierade med statsbidraget. Genom riksdagsbeslut om budgetpropositionen 2005 (prop. 2004/05:1 utg.omr. 16, bet. 2004/05:UbU1, rskr. 2004/05:124) överfördes 3 miljarder kronor från detta anslag till anslag 48:1 Kommunalekonomisk utjämning. Ytterligare 1 miljard kronor föreslås överföras 2006. Det sammanlagda bidraget till kommunerna föreslås bli 5 miljarder kronor, varav 1 miljard kronor som riktat bidrag, och fyra miljarder kronor som generellt bidrag. En sista, femte, miljard överförs 2007.

Regeringen har genom ändring i förordningen (2001:36) om statsbidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem läsåren 2004/05 och 2005/06, beslutat att bidraget skall betalas ut under tre tillfällen under läsåret 2005/06.

Regeringen har beräknat anslaget till 1 000 000 000 kr.

Motionen

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 att bidraget avskaffas. I motionen hävdas att denna typ av villkorat statsbidrag leder fel, bl.a. genom att riskera en ineffektiv resursfördelning i kommunerna. Skolledning och huvudman skall avgöra hur resurserna bäst kommer till användning, givet de lokala förutsättningarna. I stället bör det allmänna statsbidraget till kommunerna inom utgiftsområde 25 förstärkas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens anslagsförslag och avslår motionsyrkandena.

Angående yrkande om specialdestinerade statsbidrag hänvisar utskottet till sitt ställningstagande under anslag 25:9 *Bidrag till personalförstärkningar i förskola*.

25:11 Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasieskola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 139 461 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:11 *Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasieskola*.

Propositionen

Bidraget används till särskilt verksamhetsstöd till bl.a. vissa riksrekryterande gymnasiala utbildningar och förberedande dansutbildningar, bidrag till riksinternatskolor, statsbidrag till kommuner med s.k. IB-utbildning, statsbidrag till kostnader för utlandssvenska elevers skolgång i Sverige, ersättning för kostnader för nordiska elever på gymnasial nivå m.m. Den huvudsakliga faktorn som styr utgifterna på anslaget är antalet elever.

Sammanlagt tio kommuner fick verksamhetsstöd för riksrekryterande utbildningar med särskild inriktning under 2004. En översyn av systemet för verksamhetsstöd pågår för närvarande och framgår av propositionen Kunskap och kvalitet – elva steg för utvecklingen av gymnasieskolan (prop. 2003/04:140, bet. UbU13, skr. 2004/05:4).

Anslaget finansierar också kommunbidrag för elever från annat nordiskt land, som studerar i Sverige med stöd av överenskommelsen om nordisk utbildningsgemenskap på gymnasial nivå. Ersättningen avser det överskjutande antal elever som kommunen tagit emot i förhållande till det antal elever från kommunen som genomgått utbildning i annat nordiskt land. Läsåret 2004/05 lämnades bidrag för 520 elever.

Med anledning av de ökande kostnaderna för ersättning till kommunerna för att ta emot nordiska elever föreslår regeringen att anslaget 25:6 Särskilda insatser på skolområdet minskas med 2 miljoner kronor och anslaget 25:11 Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasieskola ökas med samma belopp.

Anslaget föreslås minskas med 557 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av bl.a. anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen har beräknat anslaget till 139 461 000 kr. Förändringen jämfört med anslaget för 2004 innebär pris- och löneomräkning med 3,5 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsberäkning.

25:12 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 95 533 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:12 *Bidrag till svensk undervisning i utlandet* och avslå motionen om annat anslagsbelopp.

Propositionen

Enligt förordning (1994:519) om statsbidrag till utbildning av utlands-svenska barn och ungdomar lämnas statsbidrag för svensk utlandsskola, distansundervisning, kompletterande svensk undervisning och undervisning vid utländsk skola. Anslaget är beroende av elevutvecklingen.

Läsåret 2004/05 bedrevs undervisning på grundskolenivå vid 30 svenska utlandsskolor och vid 16 av dessa fanns även elever i förskoleklass och vid 6 undervisning på gymnasienivå. Totalt deltog 686 statsbidragsberättigade elever i undervisningen vid svenska utlandsskolor. I den kompletterande svenskundervisningen deltog 3 423 elever. I distansundervisningen deltog 127 elever. Andelen statsbidragsberättigade elever i grundskolan var 83 %, vilket är en liten ökning från föregående år. Andelen statsbidragsberättigade gymnasieelever har däremot sjunkit något till 35 %. Antalet elever fortsätter att sjunka. Läsåret 2003/04 fanns det 31 svenska utlandsskolor med sammanlagt 1 240 elever i förskoleklass, grund- och gymnasieskola.

Regeringen fattade den 2 september 2004 beslut om att antalet elever som skall utgöra underlag för att få statsbidrag till kompletterande svensk undervisning minskas från åtta till fem elever.

Anslaget till Skolverket föreslås minskas med 557 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av bl.a. anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen har beräknat anslaget till Skolverket till 95 533 000 kr. Det föreslagna beloppet innebär en pris- och löneomräkning med 3,5 %.

Motionen

I motion 2005/06:Ub565 (s) anförs angående möjligheter till svenskundervisning utomlands att det är lika viktigt att satsa på de svenska barnens svenskundervisning utomlands som det är att satsa på invandrabarnens hemspråksundervisning i Sverige. Att ha kontakt med sitt ursprung och behärska sitt modersmål är en viktig grundtrygghet som alla människor har rätt till, skriver motionären.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsberäkning och avslår motionsyrkandet.

25:13 Nationellt centrum för flexibelt lärande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 100 151 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:13 *Nationellt centrum för flexibelt lärande* och därmed avslå motionsyrkanden om andra belopp.

Jämför särskilda yttranden 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Propositionen

Anslaget finansierar verksamheten vid Nationellt centrum för flexibelt lärande och utgifter för utvecklingsprojekt inom folkbildningen och kommunernas vuxenutbildning samt för utbildning av Folkbildningsnätet. Från anslaget finansieras också utgifter för utvecklingen av läromedel för vuxna döva med teckenspråk som första språk i samarbete med Specialpedagogiska institutet.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget 25:13 *Nationellt centrum för flexibelt lärande* för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslaget på 100 151 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 1,7 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 att anslaget reduceras med 50 076 000 kr. Man menar att eftersom behovet av utbildningsplatser inom vuxenutbildningen bedöms minska (se vidare under anslag 25:16 nedan) kommer behovet av bidrag till vuxenutbildningen under anslaget också att minska. Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub481 yrkande 5 en minskning av anslaget med 35 miljoner kronor medan Kristdemokraterna i motion 2005/06:Ub556 yrkande 2 föreslår en minskning med 15 miljoner kronor. Centerpartiet ställer i motion 2005/06:Ub513 yrkande 6 ett rationaliseringskrav på myndighet på 20 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet och avslår motionsyrkanden om andra belopp.

25:14 Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 161 902 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:14 *Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildningen* samt avslå motionsyrkandet om att anslaget bör avskaffas.

Jämför särskilt yttrande 5 (m).

Propositionen

Anslaget finansierar statsbidrag till kompletterande utbildningar enligt förordning (2000:521) om statligt stöd till kompletterande utbildningar, särskilt verksamhetsstöd till Samernas utbildningscentrum, särskilt verksamhetsstöd till Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund, särskilt stöd till vuxenutbildning samt försöksverksamhet och utvecklingsarbete inom vuxenutbildningsområdet.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget 25:14 *Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildningen* för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslaget på 161 902 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 3,5 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Motionen

Moderaterna anser i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 att anslaget skall avskaffas. Man föreslår i stället en större satsning på den kvalificerade yrkesutbildningen (se vidare under 25:18 nedan) och behovet av utbildningsplatser inom vuxenutbildningen bedöms därför minska.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet och avslår motionsyrkandet. Utskottet delar regeringens bedömning att stödet till verksamheten inom anslaget bör fortsätta.

25:15 Bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 49 700 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:15 *Bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet* och avslår motionsyrkandena om att anslaget bör avskaffas.

Jämför särskilda yttranden 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Propositionen

Anslaget finansierar bidrag till Företagarnas riksorganisation, Handikappförbundens samarbetsorgan, LO, Lantbrukarnas riksförbund, Ledarna, Saco, Sveriges fiskares riksförbund och TCO för uppsökande verksamhet och utbildning i samhällsfrågor. Syftet med bidraget är att stimulera och utveckla den uppsökande verksamheten och formerna för denna så att intresset hos vuxna för studier och utbildning kan breddas. Bidraget avser också stöd till utbildning i samhällsfrågor i syfte att förtroendevalda inom organisationerna på så sätt kan fördjupa sina kunskaper inom för samhällsutvecklingen centrala områden.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål och att riksdagen under anslaget 25:15 *Bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet* för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslag på 49 700 000 kr.

Motionerna

Moderaterna (mot. 2005/06:Ub585 yrkande 5), Centerpartiet (mot. 2005/06:Ub513 yrkande 6) och Kristdemokraterna föreslår att anslaget avskaffas. Kristdemokraterna (mot. 2005/06:Ub556 yrkande 2) hänvisar till att medlen är att jämställa med fackliga bidrag. Folkpartiet (motion 2005/06:Ub481 yrkande 5) vill minska anslaget med 49 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsberäkning och avstyrker därmed motionsyrkandena. Utskottet anser, liksom tidigare (senast i bet. 2004/05:UbU1), att det är värdefullt att de berörda organisationerna medverkar i arbetet med att stimulera vuxna till studier. Verksamheten inriktar sig på att nå grupper som annars skulle vara svåra att nå och bidrar på så sätt till att förverkliga målet om det livslånga lärandet.

25:16 Statligt stöd för utbildning av vuxna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 1 781 258 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:16 *Statligt stöd för utbildning av vuxna*. Motionsyrkandet om att anslaget skall tas bort eller minskas bör avslås.

Jämför särskilda yttranden 5 (m) och 6 (fp).

Propositionen

Anslaget finansierar statsbidrag enligt förordningen (2002:398) om statligt stöd för utbildning av vuxna. Högst 1,7 miljoner kronor får användas för finansiering av utgifter i samband med administration och övrig handläggning av statsbidragen.

Riksdagen beslutade under våren 2001 i anledning av regeringens proposition *Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen* (prop. 2000/01:72, bet 2000/01:UbU15, rskr. 229) om ett fortsatt riktat statsbidrag till utbildning av vuxna för 2003–2005. Regeringen gjorde i 2005 års ekonomiska vårproposition (prop. 2004/05:100) bedömningen att det riktade statsbidraget till utbildning för vuxna bör finnas kvar och redovisade samtidigt att 1 811 miljoner kronor skulle återföras till anslaget. Riksdagen godkände regeringens förslag till riktlinjer (bet. 2004/05:FiU20). Regeringen anser att det är angeläget att den enskilda kommunen vidmakthåller en fortsatt hög ambitionsnivå när det gäller vuxenutbildningen, såväl vad gäller volym som utveckling och kvalitet, samt att målen för vuxnas lärande nås. Vidare pekar regeringen på att rapporter från berörda myndigheter visar att alla kommuner inte hunnit lika långt i arbetet med att förnya och utveckla sin vuxenutbildning och gör därför – liksom i 2005 års ekonomiska vårproposition – den bedömningen att det riktade statsbidraget för utbildning av vuxna bör behållas ytterligare tre år.

Regeringen föreslår nu att riksdagen under anslaget 25:16 *Statligt stöd för utbildning av vuxna* för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslag på 1 781 258 000 kr. I relation till anslagsnivån 2005 minskas anslag därmed med 147,8 miljoner kronor. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 3,5 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 att anslaget upphör. Man vänder sig generellt mot anslaget då detta är ett villkorat statsbidrag och menar att medel för vuxenutbildning i stället bör föras över till kommunerna. Vidare gör Moderaterna bedömningen att behovet av kommunal vuxenutbildning kommer att fortsätta minska – såsom det gjort

sedan Kunskapslyftet avslutades – och beloppet för kommunal vuxenutbildning kan därför minskas. Mot denna bakgrund föreslås att 1 181 258 000 kr överförs till utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner*.

Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub481 yrkande 5 en minskning på anslaget med 600 miljoner kronor eftersom det reella behovet av vuxenutbildning inte är så stort. Man pekar på att vuxenutbildningen utnyttjas av många studerande som läser trots att de redan har godkända betyg från gymnasiet. I stället föreslås en satsning på den kvalificerade yrkesutbildningen (se vidare under anslag 25:18 nedan).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens medelsberäkning och avstyrker motionsyrkandena. Utskottet delar regeringens bedömning att det statliga bidraget till vuxenutbildningen bör vara kvar i nuvarande form ytterligare tre år.

25:17 Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 22 218 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:17 *Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget finansierar verksamheten vid Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning. Myndighetens uppgifter är bl.a. att besluta om statsbidrag eller särskilda medel till den som anordnar en sådan utbildning, ha ett övergripande planeringsansvar samt följa upp den kvalificerade yrkesutbildningen och säkerställa dess kvalitet. Vidare skall myndigheten främja utvecklingen av den kvalificerade yrkesutbildningen samt informera och sprida kunskap om utbildningen.

Regeringen föreslår – såsom en del i åtgärds paketet för att få ned arbetslösheten – att antalet platser tillfälligt skall ökas med 1 000 fr.o.m. 2006. Till följd därav föreslås att anslaget ökas med 3 miljoner kronor. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 2,3 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål. Sammantaget föreslår regeringen att riksdagen under anslaget 25:17 *Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning* för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslag på 22 218 000 kr.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar det begärda beloppet.

25:18 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 929 362 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:18 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* och därmed avslå motionsyrkandena om andra belopp.

Riksdagen bör vidare ge regeringen det begärda bemyndigandet att besluta om bidrag till kvalificerad yrkesutbildning under 2007–2011.

Jämför särskilda yttranden 5 (m), fp (6) och 8 (c).

Propositionen

Anslaget finansierar statsbidrag till anordnare av den kvalificerade yrkesutbildningen (KY) samt kostnader för personskadeförsäkring för studerande. Utgifterna påverkas främst av antalet utnyttjade utbildningsplatser samt utbildningarnas inriktning. Verksamhetsvolymen säkras genom anpassning till utvecklingen av konsumentprisindex.

Enligt riksdagens beslut (prop. 2004/05:100, bet. 2004/05:FiU21, rskr. 303) med anledning av regeringens förslag för att minska arbetslösheten i 2005 års ekonomiska vårproposition utökades antalet platser i den kvalificerade yrkesutbildningen tillfälligt med ca 1 000 höstterminen 2005. Regeringen föreslår nu – som en del i regeringens åtgärds paket för att få ned arbetslösheten – att antalet tillfälliga platser ökas med ytterligare 1 000 fr.o.m. 2006. Anslaget föreslås därför öka med 120 miljoner kronor 2006. Ökningen för 2007 beräknas till 90 miljoner kronor. Sammantaget föreslår regeringen att riksdagen under anslaget 25:18 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslag på 929 362 000 kr.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006, för ramanslaget 25:18 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning*, besluta om bidrag till kvalificerad yrkesutbildning som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 008 528 000 kr under 2007 och högst 483 030 000 kr under perioden 2008–2011.

Motionerna

Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet föreslår ökning på anslaget.

Moderaterna anser i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 att anslaget bör ökas med 540 miljoner kronor. Man framhåller att den kvalificerade yrkesutbildningen har visat sig vara en effektiv utbildningsväg till jobb. Satsningen motsvarar ca 26 000 utbildningsplatser under 2006–2008.

Folkpartiet menar i motion 2005/06:Ub481 yrkande 5 att anslaget bör tillföras 500 miljoner kronor eftersom behovet är stort av personer med kvalificerad yrkesutbildning.

Centerpartiet vill i motion 2005/06:Ub513 yrkande 6 öka anslaget med 50 miljoner kronor. Satsningen skall vara permanent och innebär ytterligare 1 500 platser till den kvalificerade yrkesutbildningen.

Utskottets bedömning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslagsbelopp och avstyrker därmed motionsyrkandena. Utskottet framhöll i samband med behandlingen av budgetpropositionen under förra riksmötet (bet. 2004/05:UbU1) att den kvalificerade yrkesutbildningen borde stärkas på sikt och välkomnar därför den fortsatta satsningen. Utbildningen har varit framgångsrik i att utbilda kvalificerad arbetskraft och andelen examinerade som får arbete direkt i anslutning till avslutad utbildning är fortsatt hög.

Riksdagen bör också bemyndiga regeringen att för ramanslaget 25:18 besluta om bidrag till kvalificerad yrkesutbildning i den omfattning som regeringen begärt.

25:19 Valideringsdelegationen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 18 390 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:19 *Valideringsdelegationen* och avslå motionsyrkanden om att anslaget bör avskaffas.

Jämför särskilt yttrande 7 (kd).

Propositionen

Anslaget finansierar verksamheten vid Valideringsdelegationen. Delegationen inrättades den 1 januari 2004 och har till uppgift att i fråga om validering av vuxnas kunskaper och kompetens främja kvalitet, legitimitet och likvärdighet samt bedriva och stödja utveckling av metoder och verksamheter. Delegationen skall också stärka och främja regionalt samarbete, informera samt utforma förslag om vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att säkerställa en verksamhet med validering.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 3 000 000 kr för att finansiera ett uppdrag att se över effektiviteten och kvaliteten i nuvarande ansvarsfördelning vad gäller validering av utländska högskoleutbildningar. Anslagsbeloppet inkluderar också en höjning med 1,4 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslaget avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål. Sammantaget föreslår regeringen att riksdagen under anslaget 25:19 *Valideringsdelegationen* för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslag på 18 390 000 kr.

Motionen

Kristdemokraterna föreslår i motionen 2005/06:Ub556 yrkande 2 att anslaget avskaffas på grund av myndighetssammanslagning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslagsbelopp och avstyrker därmed motionsyrkandet.

25:20 Utveckling av påbyggnadsutbildningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 298 128 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:20 *Utveckling av påbyggnadsutbildningar*.

Riksdagen bör vidare ge regeringen det begärda bemyndigandet att besluta om bidrag till utbildning under 2007–2011.

Positionen och utskottets ställningstagande

Anslaget finansierar statsbidrag och administrationskostnader för sådan påbyggnadsutbildning som tidigare överförts till kvalificerad yrkesutbildning, högskola, folkhögskola, viss statligt finansierad påbyggnadsutbildning och kompletterande utbildning. Enligt regeringen skall anslaget finnas under en övergångsperiod tills en slutlig avstämning sker mellan överförda belopp och överförd utbildningskapacitet.

Regeringen meddelar att under förberedelserna för övertagandet har kostnaderna för de utbildningar som skall överföras till statligt ansvar bedömts bli 125 miljoner kronor 2005 och 250 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2006. Senare beräkningar har enligt regeringen visat att utgifterna blir 50 miljoner kronor högre fr.o.m. 2006 än vad som tidigare beräknats och man föreslår därför att ytterligare 175 miljoner kronor överförs från det under utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner* uppförda anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* till detta anslag. Anslaget minskas vidare med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål. Sammantaget föreslår regeringen att riksdagen under anslaget 25:20 *Utveckling av påbyggnadsutbildningar* för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslag på 298 128 000 kr.

Regeringen föreslår dessutom att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006, för ramanslaget 25:20 *Utveckling av påbyggnadsutbildningar*, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 140 456 000 kr under 2007 och högst 2 545 000 kr under perioden 2008–2011.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar det begärda anslagsbeloppet. Riksdagen bemyndigar också regeringen att för ramanslaget 25:20 besluta om bidrag till påbyggnadsutbildningar i den omfattning som regeringen begärt.

Oppositionspartiernas förslag till nya anslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionärernas förslag till nya anslag.

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 ett nytt anslag, *Institutet för skolnära forskning* (i bilaga 3 betecknat 25:87). Detta anslag tillförs 292 000 000 kr. Anslaget syftar till att stärka den skolnära forskningen, etablera en koppling mellan skolan, lärarprofessionen och skolforskningen samt bygga upp skolans kunskapsbas. Myndigheten för skolutveckling föreslås samtidigt avvecklas. I motionen föreslås vidare att 13 000 000 kr tillförs anslaget *Skolutveckling och produktion av läromedel för elever med funktionshinder* (i bilaga 3 betecknat 25:92). Moderaterna föreslår vidare ett nytt anslag, *Valfrihet för funktionshindrade* (i bilaga 3 betecknat som 25:91), vilket tillförs 300 000 000 kr. Dessutom föreslås ett nytt anslag *Matematik- och NO-satsning* (i bilaga 3 betecknat som 25:88).

Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub481 yrkande 5 sammanlagt 200 000 000 kr till anslaget *Nationell skolinspektion* (i bilaga 3 betecknat 25:86). En ny myndighet bör tillskapas, med ansvar för tillsyn och utvärdering av skolväsendet, skriver Folkpartiet. Folkpartiet föreslår 200 000 000 kr till anslaget *Kvalitetsförstärkning i allmän förskola* (i bilaga 3 betecknat 25:93). Staten skall svara för att kommunerna får de resurser som är nödvändiga för de kvalitetsförbättringar som behövs i förskolan. Folkpartiet föreslår också 50 000 000 kr till anslaget *Försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning* (i bilaga 3 betecknat 25:97).

I motion 2005/06:Ub556 yrkande 2 tillför Kristdemokraterna 2 000 000 000 kr till anslaget *Kvalitetssatsning på barnomsorgen* (i bilaga 3 betecknat 25:94). Resurserna skall användas för kvalitetssäkrande åtgärder, i första hand för att minska barngruppernas storlek. I första hand skall resurserna användas för att anställa personal, men det är behoven i varje kommun som avgör vilka åtgärder som skall sättas in för att förbättra kvaliteten. Kristdemokraterna tillför också 70 000 000 kr till anslaget *Ideella organisationer i skolor i socialt utsatta områden* (i bilaga 3 betecknat 25:90). Anslaget skall användas för att skolor tillsammans med ideella organisationer skall kunna engageras och med ett aktivt arbete ute i skolorna skapa en bättre skolmiljö. Kristdemokraterna tillför dessutom anslaget *Läro-*

medelssatsningar (i bilaga 3 betecknat 25:95) 200 000 000 kr. Anslaget motiveras av att bristen på läromedel, enligt motionärerna, är omfattande i många skolor. En statlig satsning på 200 miljoner kronor på läromedel i grundskolan motsvarar ca 200 kr per elev och år och resurserna kan användas till såväl läroböcker som till andra läromedel, såsom t.ex. datorer. Kristdemokraterna vill också ha ett nytt anslag för inrättandet av en yrkes-högskola och tillför i sitt budgetalternativ 10 miljoner kronor för detta ändamål (i bilaga 3 betecknat 25:98).

Centerpartiet tillför i motion 2005/06:Ub513 yrkande 6 anslaget *Nationellt kvalitetsinstitut* (i bilaga 3 betecknat 25:85) 300 000 000 kr. Ett nationellt kvalitetsinstitut bör, enligt Centerpartiet, ha till uppgift att utveckla och förfina metoder för utvärdering och stödja kommunerna i deras arbete. Det nationella kvalitetsinstitutet bör också upprätthålla ett program för att förbättra barns fysiska och psykiska hälsa. Därför satsar Centerpartiet i år 100 miljoner kronor extra på anslaget. Centerpartiet föreslår vidare en satsning på 400 000 000 kr för *Läs- och skrivutveckling* (i bilaga 3 betecknat 25:89). Anslaget syftar till att stärka kompetensen och öka insatserna mot läs- och skrivsvårigheter/dyslexi samt dyskalkyli. Inom anslaget ryms också en satsning på skolböcker. Centerpartiet föreslår också att det nya anslaget Läringsprogram på gymnasiet (i bilaga 3 betecknat 25:96) tillförs 431 000 000 kr. Centerpartiet förordar ett läringsprogram som en del av gymnasieskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena om nya anslag.

Institutet för skolnära forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkande om institut för skolnära forskning.

Jämför reservation 1 (m).

Motionen och utskottets ställningstagande

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub238 yrkande 10 att ett institut för skolnära forskning och utveckling bör inrättas. Institutet skall bl.a. sammanställa forskningsresultat, utveckla samspelet mellan forskning och profession samt sprida resultat till profession, beslutsfattare och allmänhet.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Utskottet vill här framhålla Myndigheten för skolutvecklings uppgifter, nämligen att stödja den lokala verksamhetsutvecklingen i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass, skola och vuxenutbildning i syfte att uppnå ökad måluppfyllelse och likvärdighet i utbildningen. Detta stöd

skall ges i form av generella utvecklingsinsatser med fokus på nationellt prioriterade områden och i form av riktat utvecklingsstöd främst genom att stödja kvalitetsutvecklingsarbete och utveckling av lärande och lärmiljöer. Att verka för förbättrade utbildningsvillkor i segregerade områden är myndighetens viktigaste uppgift. Myndigheten skall även främja kompetensutveckling av personal samt svara för den statliga rektorsutbildningen.

Nationell skolinspektion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande nationell skolinspektion.

Jämför reservationerna 2 (m) och 3 (fp).

Motionerna och utskottets ställningstagande

Folkpartiet förespråkar i motion 2005/06:Sf383 yrkande 24, motion 2005/06:Ub344 yrkande 70 samt motion 2005/06:Ub481 yrkande 2 att en nationell skolinspektion inrättas. Den nationella skolinspektionens ansvarsområden skall vara tillsyn och utvärdering av skolväsendet. Skolverket skall, enligt förslagen, tilldelas en delvis annan roll än vad det har i dag och framför allt inrikta sig på att fastställa kursplanerna och betygskriterierna, godkänna fristående skolor samt ge myndighetsservice till skolorna. Den nya myndigheten föreslås stå för tillsyn samt säkerställa likvärdigheten i bedömningen av nationella prov och det nationella betygssystemet. Den nationella skolinspektionen skall vidare tillse att alla skolor, både konfessionella och icke-konfessionella, följer läroplanen, bl.a. i fråga om att tydligt ta ställning för grundläggande humanistiska och demokratiska värderingar.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om den tyngdpunkt som finns i Skolverkets nuvarande verksamhet och som ligger på utbildningsinspektionen med syfte att granska kommuner och skolor regelbundet. Skolverkets uppgifter är sedan den 1 mars 2003 koncentrerade främst på kvalitetskontroll genom uppföljning, utvärdering, kvalitetsgranskning och tillsyn. Utbildningskapaciteten är nu fullt utbyggd och har kapacitet att nå 1 000 skolor under 2005. Därmed kommer målet att alla kommuner och skolor skall inspekteras vart sjätte år att uppfyllas. I Skolverkets lägesbedömning (dnr 2005:1475) görs bedömningen att det inom flera områden skett en positiv utveckling, men att det finns brister och områden som behöver uppmärksammas och åtgärdas. Bland annat konstateras att det finns ett stort behov av ökad kunskapsuppföljning inom skolväsendets samtliga verksamheter. Det finns även ett behov av förbättrad resultatinformation samt att nya mätinstrument behöver utvecklas för att utvärdera elevernas kunskaper.

Utskottet vill också påminna om det av Skolverket i januari 2004 redovisade regeringsuppdraget om att dels utveckla och skärpa sina rutiner för prövning och inspektion av fristående skolor, dels redovisa en särskild inspektion av sådana skolor med konfessionell inriktning eller motsvarande.

Nationellt kvalitetsinstitut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkande om nationellt kvalitetsinstitut.

Jämför reservation 4 (c).

Motionerna och utskottets ställningstagande

Centerpartiet förordar i motionerna 2005/06:Ub426 yrkande 20 samt 2005/06:Ub513 yrkande 2 att ett nationellt kvalitetsinstitut inrättas. Ett fristående kvalitetsinstitut bör enligt motionärerna införas, i stället för Myndigheten för skolutveckling, för att ge kommunerna stöd i sitt kvalitetsarbete. Ett sådant nationellt kvalitetsinstitut kan åstadkomma en jämförelse kommun för kommun och skola för skola. Institutet bör ha till uppgift att utveckla metoder för att förbättra utvärderingen samt ytterligare stödja kommunerna i deras uppgifter.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet erinrar även här, vilket utvecklats ovan, om den tyngdpunkt som finns i Skolverkets nuvarande verksamhet och som ligger på utbildningsinspektionen med syfte att granska kommuner och skolor regelbundet.

Särskilda satsningar i skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande Läs- och skrivutveckling, ökade resurser i grundskolan, särskild satsning på skolor och unga i invandrartäta områden, särskild satsning på läroboken i skolan samt lärlingsprogram i gymnasiet.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (c) och 7 (c) samt särskilt yttrande 1 (fp).

Motionerna och utskottets ställningstagande

Centerpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub513 yrkande 1 att riksdagen beslutar att uppta ett nytt anslag för läs- och skrivutveckling. Centerpartiet vill att en hållbar satsning på att öka kvaliteten i skolan och barnomsorgen

görs, och föreslår därför att 400 miljoner kronor tillförs detta anslag för att stärka kompetensen och förstärka insatserna för läs- och skrivsvårigheter/dyslexi och dyskalkyli. Centerpartiet framhåller i detta sammanhang också skolböckernas betydelse.

I motion 2005/06:Sf282 (c) yrkande 3 anför behovet av ökade resurser för lärare och resurspersoner i skolan och för att öka antalet närvarande vuxna i skolan.

Centerpartiet framhåller i motion 2005/06:Sf333 yrkande 14 betydelsen av särskilda satsningar på skolor och unga i invandratäta områden. Ett sätt att förbättra integrationen och öka hoppet för elever på skolor i invandratäta områden är, enligt motionärerna, att förlägga attraktiva utbildningar där. Skolan kan på så sätt användas som murbräcka för att främja integrationen.

En särskild satsning på läroboken i skolan föreslås i motion 2005/06:Ub350 (fp). Motionären föreslår att 100-årsminnet av utgivningen av boken Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige uppmärksammas med en särskild satsning på läroboken i skolan. Motionären erinrar om att denna bok ursprungligen var avsedd som lärobok och menar att behovet av en bra lärobok även nu är stort.

I en motion av Centerpartiet, 2005/06:Ub513 yrkande 3, föreslås att lärlingsprogram skall finnas inom gymnasieskolan som en del av denna.

I motion 2005/06:Ub334 (c) föreslås att möjligheten för att inrätta ett statligt anslag till varje skolelev avsett för studiebesök i Sveriges riksdag utreds. Motionären anser att det vore önskvärt om alla elever i hela landet någon gång under sin skoltid skulle få möjlighet att göra ett sådant besök och påpekar att skolor som ligger långt från huvudstaden själva har svårt att bekosta dyra skolresor dit, särskilt om möjligheten att från elever ta ut en avgift för skolresor i framtiden skulle komma att begränsas.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I likhet med motionärerna anser utskottet att satsningar för att stödja bl.a. läs- och skrivutveckling är angelägna. Insatser för läs-, skriv- och språkutveckling är av stor vikt för förbättrade resultat på alla nivåer i skolväsendet. Inte minst för stödet till elever med utländsk bakgrund är kopplingen till läsning väsentligt. Myndigheten för skolutveckling arbetar med dessa frågor på flera sätt.

Utskottet har tidigare uttalat (jfr bet. 2004/05:UbU1) att förbättrade utbildningsvillkor i segregerade områden är en av de mest angelägna frågorna inom utbildningssektorn. Utskottet erinrar om att Myndigheten för skolutveckling har som sitt viktigaste uppdrag att arbeta för att förbättra förskole- och skolsituationen i områden präglade av social och etnisk segregation. Myndigheten arbetar med såväl riktade som generella insatser. Mottagandet har varit positivt i både skolor och kommuner. Myndigheten för skolutveckling har vidare fått i uppdrag att redovisa en planering för hur de förstärkta resurserna till insatser inom segregerade områden som

tillförs anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* år 2006 skall användas. Detta uppdrag skall redovisas i november 2005.

Vad gäller frågan om fler vuxna i skolan har utskottet tidigare uttalat sig positivt om verksamheter där vuxna engageras i skolan, såsom t.ex. initiativ med klassmorfar. Utskottet har dock samtidigt påpekat att det ankommer på lokala organ att besluta om sådana verksamheter.

Motionsyrkanden rörande läromedlens utformning har behandlats av utskottet tidigare (t.ex. bet. 2003/04:UbU16 och bet. 2004/05:UbU9). Utskottet har vid dessa tillfällen bl.a. hänvisat till kommunernas ansvar samt till den förstärkta kvalitetsgranskningen av skolan.

Frågan om lärlingsutbildning har tidigare behandlats av riksdagen (senast i bet. 2004/05:UbU6 s. 18). Regeringen har lämnat ett uppdrag till Skolverket att utreda och lämna förslag på utformning och reglering av gymnasial lärlingsutbildning. Detta uppdrag skall redovisas senast den 1 februari 2006. Utskottet anser att Skolverkets förslag till utformning och reglering av en gymnasial lärlingsutbildning bör avvaktas.

Vad gäller skolresor erinrar utskottet om att den närmare uppläggningsen av skolans verksamhet är en fråga för den lokala nivån.

Användning av bidraget till personalförstärkning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om användning av bidraget till personalförstärkning.

Jämför reservationerna 8 (m) och 9 (fp).

Motionen och utskottets ställningstagande

Folkpartiet anför i motion 2005/06:Ub481 yrkande 1 att det behövs en uppföljning av att bidragen till personalförstärkning i förskolan, skola och fritidshem används för att anställa behöriga förskollärare, lärare och fritidspedagoger. Folkpartiet anser att de bidrag som i dag betalas ut till personalförstärkning i förskola, skola och fritidshem har bidragit till att höja andelen obehörig personal. Folkpartiet anser att det är viktigt att det görs klart att kommuner bara skall tilldelas bidraget om de anställer behöriga lärare, fritidspedagoger och förskollärare.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Utskottet erinrar om Skolverkets uppdrag att följa upp och utvärdera det särskilda statsbidraget till personalförstärkning i skola och fritidshem. Skolverkets uppföljning av statsbidraget visar att det läsåret 2003/04 fanns närmare 9 000 fler pedagoger anställda i skola och fritidshem jämfört med läsåret 2000/01. Kommuner med minskande elevantal har även kunnat

använda statsbidraget till att behålla lärare och därmed öka personaltätheten. Med hänsyn till detta motsvarar den samlade personaltäthetsökningen 12 000 heltidstjänster. Statsbidraget beräknas ha finansierat 7 740 av dessa tjänster. Personalförstärkningarna 2003/04 består till 74 % av pedagogisk personal, såsom lärare, förskollärare, speciallärare och fritidspedagoger.

Utskottet vill också påminna om att det är kommunerna som själva avgör vilka personalkategorier som bäst behövs för att öka måluppfyllelsen i verksamheten. Utskottet utgår ifrån att kommunerna vid anställning eftersträvar att anställa behörig personal.

Översyn av finansieringen av skolformerna för hörselskadade elever

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkande om översyn av finansieringen av skolformerna för hörselskadade elever.

Motionen och utskottets ställningstagande

Motion 2005/06:Ub258 (fp) yrkande 1 förespråkar en översyn av finansieringen av skolformerna för hörselskadade elever. Motionären anser att finansieringsformerna är ojämlika över landet och pekar på risken att kommunernas ekonomi snarare än elevers behov styr valet av skolform.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Specialskolan utgör en egen skolform inom det offentliga skolväsendet, vars syfte är att ge barn och ungdomar med dövhet eller hörselskada en utbildning som så långt möjligt motsvarar den som ges i grundskolan eller i vissa fall särskolan. Specialskolan är tioårig. Utöver grundskolans ämnen innehåller timplanen för specialskolan ämnet teckenspråk, som omfattar 710 timmar. Det tionde skolåret motiveras med denna timplaneökning. Det finns sex statliga specialskolor. Fem av dem är regionala skolor för döva eller hörselskadade elever och en är en rikstäckande skola för döva eller hörselskadade elever som dessutom har en utvecklingsstörning. Utskottet anser att det är angeläget att staten skall kunna garantera en god teckenspråkmiljö för dessa elever. Teckenspråket är elevernas första språk och nödvändigt för deras möjligheter att kommunicera med andra. Utskottet menar att elevernas intressen väl tillgodoses inom specialskolorna.

Nedläggning av Valideringsdelegationen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet om nedläggning av Valideringsdelegationen.

Jämför reservation 10 (kd).

Motionen

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub533 yrkande 6 att Valideringsdelegationen läggs ned. Man menar att myndigheten under den tid den har funnits haft problem med att fylla sin uppgift att bidra till validering. Myndighetens uppgifter bör i stället tillföras Nationellt centrum för flexibelt lärande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet. Utskottet menar att det är angeläget att ett system för en väl fungerande validering kommer till stånd. Valideringsdelegationen har under sina första knappa två år lagt en grund för detta arbete och bör enligt utskottets uppfattning få fortsätta sitt uppdrag.

Översyn av myndighetsstrukturen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet om en översyn av myndighetsstrukturen inom utbildningsområdet.

Jämför reservation 11 (m, fp, kd, c).

Motionen

Kristdemokraterna framhåller i motion 2005/06:Ub557 yrkande 11 det stora antalet myndigheter – omkring 270 stycken – och pekar på att de små myndigheterna ger onödigt stora administrationskostnader. Man menar att det på utbildningsområdet finns flera små myndigheter som bör föras in under andra myndigheter för att öka de ekonomiska och verksamhetsmässiga samordningseffekterna. Som exempel nämns att verksamheten vid Nationellt centrum för flexibelt lärande, Valideringsdelegationen och Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning kan föras över till Högskoleverket. Kristdemokraterna föreslår att en översyn skall göras av myndighetsstrukturen inom utbildningsområdet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet med hänvisning till de ställningstaganden utskottet gjort vid behandlingen av anslagen i detta betänkande. Dessutom erinrar utskottet om den pågående utredningen om en myndighet för vuxnas lärande som skall redovisa sitt uppdrag senast den 1 februari 2006 (dir. 2005:70).

Kostnader för teckentolkning inom vuxenutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet om att staten skall stå för kostnaderna för teckentolkning inom vuxenutbildningen.

Jämför reservation 12 (fp).

Motionen

Folkpartiet framhåller i motion 2005/06:Ub383 yrkande 6 att staten bör ta över ansvaret för finansieringen av utbildningstolkning inom den offentligt finansierade vuxenutbildningen. Man hänvisar till att det blir dyrt för en utbildningsanordnare att bekosta de teckentolkare som behövs. Reformen bör finansieras genom att medel förs över från det generella statsbidraget till kommunerna till ett samlat anslag för utbildningstolkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet. I propositionen *Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen* (prop. 2000/01:72) anförde regeringen att en av de grundläggande principerna i svensk handikappolitik är den s.k. ansvars- och finansieringsprincipen. På en övergripande nivå betyder detta att de medel som avsätts för vuxenutbildningen i princip skall täcka kostnader även för studerande med funktionshinder. Varje utbildningsanordnare skall enligt denna princip göra utbildningen tillgänglig för de studerande som har rätt att ta del av utbildningen. Som utskottet tidigare framfört (bet. 2004/05:UbU5) är det viktigt att denna princip upprätthålls. Det närmare ansvaret för funktionshindrades tillgång till vuxenutbildning måste ligga på utbildningsanordnaren.

Riksrevisionens styrelses redogörelse angående bidrag till personalförstärkningar i skolor och fritidshem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör lägga Riksrevisionens styrelses redogörelse angående statens bidrag till personalförstärkningar i skolor och fritidshem till handlingarna samt avslå motionsyrkandena.

Jämför reservation 13 (m, fp, kd, c).

Riksrevisionens styrelses redogörelse

Redogörelsen bygger på slutsatser som Riksrevisionen dragit i sin rapport *Statens bidrag för att anställa mer personal i skolor och fritidshem* (RiR 2005:9). Riksrevisionen har i granskningen bl.a. analyserat om regeringen formulerat mål för bidraget på ett sådant sätt att det är möjligt att följa upp och utvärdera om regeringen hade tillräckligt underlag när man lade fram förslaget om bidraget och om bidraget levt upp till regeringens krav på att vara enkelt att administrera. Riksrevisionen anser att det inte går att säga om syftet med bidraget – att förbättra förutsättningarna för att höja skolans resultat i förhållande till mål uttryckta i läroplan och kursplaner genom att tillföra mer personal till skolan och fritidshemmen – har lett till bättre resultat i skolan. Skolverkets och regeringens uppföljning har enligt Riksrevisionen hitintills endast varit inriktad på om personalförstärkningar åstadkommit och inte på resultatet av bidraget. Riksrevisionen menar vidare att det krävts en omfattande administration för att hantera bidraget och att underlaget för utbetalning till enskilda kommuner innehåller stora osäkerheter, vilket delvis beror på bristande kontroll och på avsaknad av enhetliga anvisningar från Skolverkets sida. Införandet av bidraget föregicks inte heller av någon närmare utredning och Riksrevisionen menar att regeringen borde ha berett förslaget i samråd med berörda parter.

Riksrevisionens styrelse framhåller i redogörelsen att de iakttagelser som gjorts i granskningen är viktiga och betonar att riksdag och regering bör ta till vara erfarenheterna från hanteringen av bidraget inför framtida liknande beslut. Särskilt gäller detta de administrativa problem som har påvisats när det gäller specialdestinerade bidrag. Styrelsen menar vidare att syftet med bidraget ger utrymme för tolkningar och vill därför uppmärksamma riksdagen på betydelsen av tydlighet när det gäller villkoren för de anslag som riksdagen beslutar om. Man menar också att de problem som uppstått avseende kommunernas omfattande administration hade kunnat undvikas genom ett remissförfarande. Slutligen framhåller styrelsen betydelsen av att Skolverket tar till vara de slutsatser som Riksrevisionen har dragit inför handläggningen av statsbidraget till personalförstärkningar i förskolor.

Motionen

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet framhåller i en gemensam motion, 2005/06:Ub3 yrkande 1, att partierna i och för sig gett sitt stöd till ökade resurser till skolan, men menar att det är behoven i en skola som bör avgöra hur resurserna skall användas och inte regeringen. Specialdestinerade bidrag skall enbart användas i undantagsfall och dessa skall vara framtagna i samarbete med mottagande part. I yrkande 2 föreslås att alla förslag till specialdestinerade bidrag skall remissbehandlas när det rör sig om betydande belopp. I motionen framförs också ett antal krav på utformningen av specialdestinerade bidrag. Ett sådant bidrag får inte försvåra för den långsiktiga styrningen för mottagaren (yrkande 3), beslut om förordningar för statsbidrag skall tas i god tid före ikraftträdandet (yrkande 5) och tidpunkten för utbetalning skall anpassas efter mottagande organisationers ordinarie budgetprocess (yrkande 6). De fyra partierna framhåller i yrkande 4 vikten av att följa upp specialdestinerade bidrag så att det resultat som mäts överensstämmer med målet för bidraget samt i yrkande 7 att endast sådant underlag som faktiskt används som beslutsunderlag skall begäras in från mottagarna av bidraget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen lägger Riksrevisionens styrelses redogörelse (RiR 2005:9) till handlingarna samt avslår motionsyrkandena.

Utskottet har tidigare uttalat sig i frågan om specialdestinerade bidrag (jfr bet. 2002/03:UbU3). Utskottet anser liksom tidigare att huvudregeln självfallet skall vara – och är – att ansvaret för skolan är decentraliserat till kommunerna. Utskottet menar dock att det i vissa situationer kan finnas anledning för statsmakterna att besluta om särskilda insatser på skolans område. Specialdestinerade bidrag ger t.ex. en möjlighet att tillfälligt stödja kommunerna med angelägna insatser som man annars skulle ha haft svårt att klara. Balansen mellan det allmänna bidraget och de specialdestinerade bidragen måste dock upprätthållas. De specialdestinerade bidragen får inte heller användas så att det kommunala självstyret kan sättas i fråga. Det har därför varit viktigt att kommunen som skolans huvudman fått ha inflytandet över hur bidraget till personalförstärkningar i skolor och fritidshem – inom de givna ramarna – skall användas på bästa sätt för att möta lokala behov.

Utskottet anser självfallet att målen för ett specialdestinerat bidrag, liksom för all annan verksamhet, skall vara tydliga och möjliga att följa upp. Utskottet delar dock inte Riksrevisionens styrelses uppfattning att målet för bidraget till personalförstärkningar i skolor och fritidshem är otydligt och inte heller svårt att följa upp. Bidragets syfte är att göra det möjligt att öka antalet anställda i skolor och fritidshem, något som kommunerna i den ekonomiska situation de befann sig i när bidraget beslutades, hade haft svårt att klara utan bidraget. Ekonomin är fortfarande ansträngd i många kommuner och bidraget kommer därför – i enlighet med det

ursprungliga beslutet – också att tillföras kommunerna under utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner*. När det gäller de långsiktiga effekterna på skolans resultat är det enligt utskottets uppfattning för tidigt att göra en fullständig analys av hur statsbidragen påverkat måluppfyllelsen i skolan. Utskottet menar emellertid att den nedskärning av resurserna till skolan som var en följd av budgetsaneringarna under 1990-talet varit till allvarligt förfång för elevernas möjlighet att nå målen i grundskolan. Lärartätheten föll läsåren 1992/93 till 1994/95 från 8,6 lärare till 8,1 lärare per 100 elever. Som ett resultat av de besparingar som regeringen därefter genomförde föll lärartätheten från 8,1 lärare per 100 elever läsåret 1994/95 till 7,6 lärare per 100 elever 2000/01. Avsikten med de riktade statsbidragen till personalförstärkningar i skolan var att vända utvecklingen och detta har i denna del varit framgångsrikt. Motsvarande 12 000 lärare och annan personal har tillkommit bl.a. som följd av statsbidragen och lärartätheten har ökat i grundskolan från 7,6 lärare per 100 elever läsåret 2000/01 till 8,1 läsåret 2004/05. Utskottet bedömer att denna personalförstärkning är särskilt betydelsefull för de elever som har störst behov av stöd. Utskottet vill därtill peka på de preliminära resultat som Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering kommit fram till, nämligen att ökade resurser förbättrat studieresultaten för elever med lågutbildade föräldrar. Slutligen noterar utskottet att regeringen utgår ifrån att Skolverket drar nytta av granskningen när det gäller den fortsatta hanteringen av bidraget till personalförstärkning i skolor och fritidshem respektive i förskolan (prop. 2005/06:1 utg.omr. 16), en utgångspunkt som delas av utskottet.

3 Högskoleverksamhet

Inledning

I detta avsnitt behandlar utskottet avsnitt 7 Högskoleverksamhet i budgetpropositionen (utgiftsområde 16) och regeringens förslag när det gäller anslag till universitet och högskolor (anslag 25:21–25:76) för budgetåret 2006 samt motioner i anslutning till dessa.

Avsnittet inleds med en sammanfattning av den resultatredovisning för området som ges i propositionen. Därefter går utskottet in på förslagen och tar då först upp regeringens förslag till ändring i högskolelagen rörande hållbar utveckling. Sedan behandlas anslagen för 2006. Sist tar utskottet upp motionsyrkanden om bl.a. förstärkningar av vissa lärosäten och regioner, om universitetsstatus och tilldelning av vetenskapsområden samt om principer för resursfördelning. Sist behandlas Riksrevisionens styrelsens redogörelse av högskolans samverkan med det omgivande samhället.

Resultat

Om *högskoleverksamhetens resultat och omfattning* konstateras i propositionen att antalet helårsstudenter inom grundläggande högskoleutbildning ökade marginellt under 2004. Det totala antalet helårsstudenter under år 2004 uppgick till 302 610, vilket var knappt 3 000 fler än under 2003. Antalet studenter inom naturvetenskap och teknik minskade något mellan 2003 och 2004. Den kraftiga expansion som kännetecknade perioden 1997–2002 har alltså följts av en konsolideringsperiod sett till utvecklingen av antalet studenter.

Till följd av tidigare dimensioneringsökningar ökade ändå antalet examina inom grundläggande högskoleutbildning till 46 900 läsåret 2003/04, vilket var en ökning med 7 % jämfört med 2002/03. Även antalet examine-rade från forskarutbildningen ökade, men ökningen var lägre än 2003 och antalet aktiva doktorander var i stort sett oförändrat.

För perioden 2001–2004 fastställde regeringen mål för antalet magisterexamina med ämnesdjup, antalet civilingenjörs- och arkitektexamina, antalet sjuksköterskeexamina samt antalet lärarexamina. För samtliga dessa examina, utom lärarexamen med inriktning mot senare år, har målen uppnåtts. Även antalet examina per vetenskapsområde i forskarutbildningen uppfyller de mål som gällt för perioden 2001–2004.

För 2004 redovisade lärosätena ett sammanlagt utfall för den grundläggande högskoleutbildningen som var 5 % över tilldelat s.k. takbelopp. Av 37 lärosäten nådde 34 sitt respektive takbelopp. Sex lärosäten redovisade utfall som översteg 10 % av takbeloppet. Detta visar enligt regeringen på ett ökat efterfrågetryck från studenternas sida.

Angående den förändrade *lärarytbildningen* refererar regeringen till Högskoleverkets utvärdering som publicerades våren 2005 (Högskoleverket 2005:17 R). Verket konstaterar att den genomförda förändringen svarar mot ett behov av att komma till rätta med vissa brister, men att reformen behöver korrigeras i vissa avseenden. Regeringen skriver i propositionen att man finner det särskilt oroande att studenter upplever att utbildningen ställer för låga krav. För att komma till rätta med problemen har regeringen vidtagit ett antal åtgärder, bl.a. har dialoger inletts med lärosätena.

Den samverkan kring IT-stödd distansutbildning som lärosätena inledde hösten 2002 under benämningen *Sveriges nätuniversitet* har haft en snabb expansion. Under 2004 erbjöds ca 2 600 kurser och 100 program, vilket kan jämföras med de 1 200 kurser som erbjöds vid starten 2002. Omkring 80 % av kursutbudet består av korta kurser omfattande 10 poäng eller mindre. Längre utbildningar erbjuds framför allt inom området vård och omsorg, men även inom samhällsvetenskap och juridik. Lsåret 2003/04 läste 53 000 studenter nätuniversitetskurser.

Studenternas prestationer inom nätkurser varierar mellan ämnen och med kursernas omfattning. Högst prestationsgrad finns bland heltidsstudenter på längre utbildningsprogram medan studenter på korta kurser som

studerar parallellt med arbete eller andra studier presterar sämre. Vanligen är prestationsgraden 10–20 procentenheter lägre inom nätkurser än inom motsvarande utbildning som bedrivs på traditionellt sätt.

När det gäller *rekrytering och tillträde till högre utbildning* är regeringens långsiktiga mål att hälften av en årskull skall ha påbörjat en högskoleutbildning vid 25 års ålder. Av dem som fyllde 25 år 2004 hade 43,7 % påbörjat en högskoleutbildning, vilket är en procentenhet mer än året innan. Sedan 1998 har andelen som påbörjat högskolestudier vid 25 års ålder ökat från ca 37 % till närmare 44 %. För kvinnorna har andelen ökat från 41,5 till drygt 50 % under perioden, medan männens andel har ökat från knappt 33 till 37,5 %.

I syfte att underlätta övergången från gymnasieskola till högskola för personer från studieovana miljöer har universitet och högskolor sedan den 1 januari 2003 möjlighet att anordna *högskoleintroducerande utbildning*, s.k. collegeutbildning, i samarbete med den kommunala vuxenutbildningen. I en rapport från Högskoleverket (2005:23 R) konstateras att collegeutbildningen hittills är en relativt marginell företeelse. Tjugo universitet och högskolor anordnade collegeutbildning läsåret 2003/04 och sammanlagt ca 400 deltagare genomgick utbildningen med godkänt resultat. Cirka 75 % av dessa gick sedan vidare till högre studier.

Behörighetsgivande förutbildning, s.k. basår, har bedrivits sedan 1992 och kan sedan 2003 anordnas i anslutning till alla högskoleprogram där det finns brist på behöriga sökande och där det finns ett arbetsmarknadsbehov av högskoleutbildade. De vanligaste inriktningarna är mot ingenjörsutbildningar och mot andra tekniska eller naturvetenskapliga utbildningar. Antalet basårsstudenter ökade marginellt läsåret 2003/04 jämfört med föregående läsår. Totalt fanns drygt 3 500 registrerade basårsstudenter vid de 26 lärosäten som anordnade basårsutbildning.

Sedan hösten 2003 har sökande kunnat uppfylla kraven på såväl grundläggande som särskild behörighet genom bedömning av s.k. *reell kompetens*. Därvid bedöms de samlade kunskaper och färdigheter som den sökande tillägnat sig antingen genom svensk eller utländsk utbildning, genom praktisk erfarenhet eller genom någon annan omständighet. Antalet ansökningar avseende bedömning av reell kompetens ökade från drygt 4 400 under 2003 till närmare 5 600 ansökningar under 2004. Under 2004 bedömdes knappt 1 000 vara behöriga och omkring 300 personer antogs.

Det *alternativa urvalet* syftar till att öka lärosätenas frihet och flexibilitet vid urval till grundläggande högskoleutbildning. Lärosätena får därigenom bestämma urvalsgrunder som innefattar vissa förkunskaper eller andra sakliga omständigheter till högst 10 % av nybörjarplatserna. Alternativt urval tillämpades av 14 lärosäten under 2004 och totalt antogs knappt 500 studenter på detta sätt. Jämfört med 2003 är detta en minskning med ca 100 personer. Högskoleverket bedömer att orsaken kan vara att bestämmelserna är relativt nya och att det råder oklarheter om vad som är tillåtet inom ramen för regelverket.

Rekryteringsdelegationen har under perioden 2002–2004 haft i uppdrag att stödja universitet och högskolor i arbetet med att främja och bredda rekryteringen till högskolan. För detta uppdrag har delegationen förfogat över 120 miljoner kronor. Intresset för att ansöka om medel för olika rekryteringsprojekt har varit stort. Totalt mottog delegationen drygt 600 ansökningar varav ca 100 projekt beviljades medel. Regeringen avser att tillsätta en oberoende utvärderare för att analysera effekterna av delegationens arbete.

Regeringen har i propositionen *Ny värld – ny högskola* (prop. 2004/05:162) presenterat en strategi för *internationalisering* av den högre utbildningen. Lärosätena skall bära det huvudsakliga ansvaret för genomförandet av strategin. I nämnda proposition presenterar regeringen också förslag och bedömningar som syftar till internationalisering av den högre utbildningen. Det gäller bl.a. indelning av högre utbildning och examina i tre nivåer i enlighet med Bolognaprocessen samt införande av en tvåårig masterexamen på avancerad nivå.

Universitetens och högskolornas sammanlagda intäkter för *forskning och forskarutbildning* uppgick till drygt 23 miljarder kronor 2004. Mellan 2003 och 2004 ökade därmed lärosätenas intäkter med 0,7 %. Det var de direkta statsanslagen som ökade medan finansieringen från forskningsstiftelser och från näringslivet minskade.

Antalet personer som påbörjade forskarutbildning uppvisade en kraftig minskning jämfört med 2003. Regeringen konstaterar att denna minskning innebär en nivå på antalet nybörjare som inte är långsiktigt hållbar om examinationsmålen skall kunna uppnås. Till följd av antagningar tidigare år ökade dock antalet forskarexamina med 2 % mellan 2003 och 2004.

Rekryteringen till forskarutbildningen uppvisar större socioekonomiska skillnader än rekryteringen till grundutbildningen. Läsåret 2002/03 var andelen med arbetarbakgrund 25 % i grundutbildningen, men bara 12 % i forskarutbildningen. För personer med utländsk bakgrund fanns inte detta problem med underrepresentation.

Angående *utvecklingen vid de unga universiteten* i Karlstad, Växjö och Örebro refererar regeringen Högskoleverkets rapport (2005:2 R). Sammantaget sägs de nya universiteten ha utvecklats positivt, men på lite olika sätt. Jämfört med övriga lärosäten har de framför allt haft en snabbare utveckling inom forskning och forskarutbildning, medan utbyggnaden av grundutbildningen motsvarar den genomsnittliga ökningen. De direkta statliga anslagen för forskning och forskarutbildning till de unga universiteten har mer än fördubblats perioden 1999–2003.

Universitet och högskolor har i samband med årsredovisningarna för 2004 redovisat sitt *kvalitetsarbete* i den högre utbildningen. Inom grundutbildningen består detta arbete bl.a. av utveckling av metoder för kursutvärdering, enkäter riktade till studenter och lärare, rutiner för etablering och revidering av kurser samt stöd för lärarnas pedagogiska utveckling. Inom

forskningen är inte kvalitetsarbetet lika formaliserat. Detta beror på att det redan existerar andra system för kvalitetssäkring, t.ex. sakkunnigutlåtanden vid anställningar, kvalitetsbedömningar vid ansökningar om forskningsmedel samt granskningar av avhandlingar och vetenskapliga artiklar. Många av de stora och medelstora lärosätena arbetar ändå aktivt med interna utvärderingar av hela forskningsfält inom lärosätet. Sådana bedömningar kan sedan utgöra en del av underlaget för den interna tilldelningen av forskningsmedel.

Högskoleverket genomför mellan 2001 och 2007 utvärderingar av grund- och forskarutbildning inom samtliga ämnen och program. Över tusen utbildningar har granskats sedan starten. Många lärosäten menar att det interna kvalitetsarbetet har påverkats positivt av Högskoleverkets granskande verksamhet, t.ex. har kvalitetsarbetet uppvärderats och systematiserats på ett sätt som troligen inte varit fallet utan extern granskning. Att stimulera lärosätenas egna kvalitetsarbete var också det primära syftet då det nuvarande nationella utvärderingssystemet etablerades.

Högskoleverket har även utvärderat lärosätenas *samverkansuppgift*. Verkets utvärdering är strukturerad utifrån de tre målen för lärosätenas samverkan: demokratiutveckling, kunskapsutveckling och tillväxt samt förbättrad utbildning. Regeringen skriver i propositionen att man inom Högskoleverket är imponerad av det arbete som sker vid lärosätena och att en betydande utveckling har ägt rum.

Även Riksrevisionen har granskat högskolans samverkan med det omgivande samhället, men har riktat in sig på hur samverkan påverkat tillväxten. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att se över målformuleringar och återrapporteringskrav i regleringsbrev samt att vidta åtgärder som möjliggör en tydlig rapportering till riksdagen (se särskilt avsnitt om Riksrevisionens granskning nedan).

Regeringen inrättade 2002 den s.k. Samverkansdelegationen, vars uppdrag var att under perioden 2002–2004 stödja regionalt samarbete i syfte att stimulera en hållbar regional tillväxt samt främja rekryteringen till högre utbildning. Delegationen överlämnade sin slutrapport i april 2005 och drar där slutsatsen att högskolans samverkansuppdrag behöver förtydligas. Uppdragets koppling till lokalt och regionalt tillväxtarbete behöver också utvecklas och konkretiseras, t.ex. i arbetet med de regionala tillväxtprogrammen.

Angående utbildning för *utländska akademiker* konstaterar regeringen att Linköpings universitet och Malmö högskola haft i uppdrag att anordna utbildning för invandrare med utländsk högskoleutbildning. Syftet har varit att ge en kompletterande utbildning och praktik och därmed öka möjligheterna till arbete. Även högskolan i Borås har erbjudit invandrade akademiker kompletterande utbildning. Regeringen skriver i propositionen att dessa satsningar uppnått sitt syfte samt att de gett erfarenheter som kan användas generellt inom högskolan.

Om *jämställdhet* redovisar propositionen att läsåret 2003/04 var 60 % av studenterna i grundutbildningen kvinnor och 40 % män. Detta är i princip oförändrade andelar i förhållande till tidigare år. Även andelen studenter som läser kurser med jämn könsfördelning, dvs. kurser där andelen kvinnor och män ligger inom intervallet 40–60 %, var oförändrad och låg kvar kring 25 %. Obalansen är särskilt tydlig inom utbildningar som leder till yrkesexamen inom vård, omsorg och undervisning. De senaste 10 åren har den ojämna könsfördelningen ökat bland nybörjare på program som leder till yrkesexamen.

Bland nybörjarna i forskarutbildningen var 51 % kvinnor år 2004, vilket innebär att kvinnorna för första gången utgör mer än hälften av nybörjarna. Andelen kvinnor som avlade doktorsexamen uppgick till 45 %, men det är stora variationer mellan olika vetenskapsområden. Av professorerna vid universitet och högskolor var andelen kvinnor 16 %, vilket är en dubblering jämfört med 1995. Vad gäller de mål för rekrytering av kvinnliga professorer som gällt under perioden 2001–2004 konstaterar regeringen att majoriteten av lärosätena inte nådde målen, men att utvecklingen totalt sett gått åt rätt håll. Av de nyanställda professorerna var andelen kvinnor 26 % år 2004. I sina regleringsbrev för 2005 har lärosätena fått nya mål för en lägsta andel kvinnor bland nyanställda professorer.

Ändring av högskolelagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434). Ändringen bör träda i kraft den 1 februari 2006.

Jämför reservation 14 (m, fp, kd).

Propositionen

Regeringen föreslår att det införs en bestämmelse i högskolelagen (1992:1434) om att högskolorna i sin verksamhet skall främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

Motionerna

Moderaterna avslår i motion 2005/06:Ub585 yrkande 3 förslaget till ändring i högskolelagen (1992:1434). Moderaterna menar att ändringen begränsar lärosätenas och forskningens självständighet och kan tolkas som en politisk detaljstyrning över högskolornas och universitetens kursinnehåll.

Även Kristdemokraterna avslår i motion 2005/06:Ub557 yrkande 2 regeringens förslag. Partiet menar att det som efterfrågas i förslaget redan i dag är en viktig komponent i lärosätenas forskning och undervisning. Man menar också att förslaget är ett uttryck för detaljstyrning över lärosätenas verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om ändring i högskolelagen såvitt avser 1 kap. 5 §. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 februari 2006.

Utskottet menar att högskolans utbildning och forskning har stor betydelse för om målsättningen om en hållbar utveckling skall kunna uppnås. Kunskap behövs som underlag för de många strategiska beslut som måste fattas för att uppnå en hållbar utveckling. Utskottet menar inte att förslaget inverkar på utbildningens och forskningens frihet. Utskottet konstaterar att ändringen av högskolelagen innebär en konkretisering av det mål om hållbar utveckling som redan finns för hela det allmännas verksamhet i 1 kap. 2 § regeringsformen.

Anslagen för år 2006

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa anslagen till universitet och högskolor (anslagen 25:21–25:76) för budgetåret 2005 enligt regeringens förslag.

Detta innebär att anslagen till de statliga universiteten och högskolorna för grundläggande utbildning uppgår till 17 544 892 000 kr, att anslagen till de statliga universiteten och högskolorna för forskning och forskarutbildning uppgår till 8 250 913 000 kr, att anslaget 25:73 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.* uppgår till 2 133 517 000 kr, att anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* uppgår till 559 010 000 kr, att anslaget 25:75 *Forskning och konstnärligt utvecklingsarbete vid vissa högskolor* uppgår till 371 249 000 kr, samt att anslaget 25:76 *Ersättningar för klinisk utbildning och forskning* uppgår till 1 986 092 000 kr.

Motionsyrkanden om andra anslagsbelopp eller anslagsvillkor bör avslås.

Jämför särskilda yttrandena 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Propositionen

Regeringens förslag till anslagsbelopp per lärosäte framgår av sammanställningen i bilaga 3 till detta betänkande.

Lärosätenas anslag för grundutbildning, forskning och forskarutbildning har för budgetåret 2006 pris- och löneomräknats med 2,1 %. För samtliga anslag till forskning och forskarutbildning föreslås dock en minskning till följd av en generell reduktion med 0,6 % fr.o.m. 2006. Minskningen hänger samman med de åtgärder som regeringen vidtog 2005 för att hantera risken för ett överskridande av utgiftstaket då 0,6 % av anslagen ställdes till regeringens disposition.

Regeringens förslag för 2006 innebär en permanent utökning av högskolan med 15 820 platser. För detta föreslås att grundutbildningsanslagen tillförs sammanlagt 1 125 miljoner kronor 2006.

För att höja kvaliteten i den grundläggande högskoleutbildningen föreslår regeringen att 133 miljoner kronor tillförs år 2006 som ett resurstillskott för att öka ersättningsbeloppen för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi, naturvetenskap, teknik och farmaci. Detta motsvarar en ökning om 1,12 %.

I propositionen föreslås en fortsatt återföring av de resurser som drogs in i budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:1). År 2002 gjorde regeringen bedömningen att det kunde bli svårt för vissa lärosäten att rekrytera tillräckligt många studenter för att fullgöra utbildningsuppdraget och nå takbeloppen. Med anledning av detta föreslog regeringen att resurser motsvarande ca 3 900 helårsstudenter inom de naturvetenskapliga och tekniska utbildningsområdena under en övergångsperiod skulle föras bort från lärosätenas grundutbildningsanslag. I budgetpropositionen för 2005 (prop. 2004/05:1) föreslog regeringen att en del av medlen skulle återföras till de berörda lärosätenas anslag. I föreliggande budgetproposition föreslås en fortsatt återföring om totalt 101,7 miljoner kronor. De lärosäten som återfår indragna medel är Kungl. Tekniska högskolan, Karlstads universitet, Högskolan på Gotland, Högskolan i Skövde, Högskolan Väst samt Södertörns högskola.

Regeringen föreslår att universiteten kompenseras för de extra kostnader som uppstår för kombinationsläkares pensionsvillkor. Frågan om pension till kombinationsanställda läkare avser pensionskonstruktionen för de läkare som innehar kliniska lärartjänster med inkomster från såväl staten som kommunala undervisningssjukhus. I propositionen föreslås universiteten bli kompenserade för de extra kostnader som uppstår genom en tillförsel av 261 miljoner kronor via anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.*

Det råder fortfarande en brist på lärare med inriktning mot matematik, naturvetenskap och teknik. Budgetpropositionen innehåller en särskild satsning för att öka denna lärargrupp. En kompletterande lärarutbildning omfattande 60 poäng kommer att erbjudas personer med tillräcklig högskoleutbildning i matematik, naturvetenskap eller teknik för att dessa skall nå en

lärarexamen. Enligt regeringens bedömning bör insatsen omfatta 300 studenter. Utbildningen beräknas starta tidigast våren 2006 och vara slutförd under 2007. Som ett led i regeringens åtgärds paket för att få ned arbetslösheten föreslås att anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* ökas med 27 miljoner kronor 2006 för den kompletterande lärarutbildningen.

Regeringen föreslår två utbildningsinsatser för utländska akademiker. Linköpings universitet och Malmö högskola har under perioden 2002–2004 haft i uppdrag att erbjuda särskild teoretisk och praktisk utbildning för utländska akademiker, s.k. aspirantutbildning. Syftet är att öka deras möjligheter till arbete. I 2005 års ekonomiska vårproposition (prop. 2004/05:100) föreslog regeringen en fortsatt satsning på utbildning för utländska akademiker. Denna utbildning, som är ettårig, fullföljs under våren 2006. Med detta som bakgrund föreslås att totalt 8,5 miljoner kronor för 2006 anvisas under anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* för berörda lärosäten.

En andra utbildningsinsats för utländska akademiker som föreslås är att Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Malmö högskola ges i uppdrag att bedriva högre praktisk förvaltningsutbildning om 40 poäng. Syftet är att långsiktigt säkerställa kompetensen och att öka den etniska och kulturella mångfalden i statsförvaltningen. Under 2006 föreslås resurser för sammanlagt 120 helårsstudenter. Som ett led i regeringens åtgärds paket för att få ned arbetslösheten föreslås att anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* ökas med 8,4 miljoner kronor 2006 för nämnda satsning.

Regeringen har i propositionen *Ny värld – ny högskola* (2004/05:162) föreslagit en ny utbildnings- och examensstruktur. Med anledning av detta avser regeringen att ge Myndigheten för Sveriges nätuniversitet i uppdrag att stödja bildandet av nationella nätverk för att ge stöd i förändringsarbetet. För detta har regeringen avsatt 30 000 000 kr under anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.*

I propositionen *Forskning för ett bättre liv* (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289) gör regeringen bedömningen att lärosätenas resurser för forskning och forskarutbildning samt konstnärligt utvecklingsarbete bör öka med 521 miljoner kronor under perioden 2005–2008. Resursförstärkningen bör bl.a. bidra till att öka antalet anställningar som forskarassistent och biträdande lektor, stärka forskarutbildningen samt bidra till lärosätenas arbete med kommersialisering av forskningsresultat. För 2006 föreslås resurserna öka med 65 miljoner kronor för dessa ändamål.

Motionerna

Oppositionspartiernas förslag till anslag framgår av uppställningen i bilaga 3 till detta betänkande.

Moderata samlingspartiet framför i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 att de inte stöder regeringens föreslagna utbyggnad av den högre utbildningen. Utbyggnaden av högskolan borde ske på ett sätt som är förenligt med hög kvalitet, inte till följd av arbetsmarknadspolitiska skäl. Moderaterna vill i stället anslå 660 miljoner kronor under 2006 så att lärosätena får full kompensation för de studenter som de redan utbildar. Man vill också öka resurserna per utbildningsplats och avsätter för detta 150 miljoner kronor. Samtliga anslag som relaterar till grundutbildning under 25:21–25:72 skall sammanföras till ett nytt anslag som totalt uppgår 17 199 463 000 kr. Anslaget skall därefter fördelas mellan lärosätena med utgångspunkt i utbildningens kvalitet och studenternas val. Moderaterna vill även tillföra 20 miljoner kronor till anslaget 25:73 som avser enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet.

Samtliga anslag som relaterar till forskning och forskarutbildning under 25:22–25:54 vill Moderaterna sammanföra till ett nytt anslag som föreslås öka med 200 miljoner kronor. Detta nya anslag uppgår då till totalt 8 450 913 000 kr och skall fördelas i enlighet med ett system som premierar kvalitet och utveckling av forskningsmiljöer.

Moderaterna föreslår vidare att 1 miljard kronor avsätts 2006 för att förbättra lärarnas möjligheter att bedriva akademisk fortbildning. Skolans kvalitet skall gynnas av en politik som fokuserar på kompetensen hos lärarkåren, ger incitament för fortbildning samt stärker läraryrkets status.

Under anslaget 25:74 stöder Moderaterna regeringens förslag till arbetsmarknadssatsningar, men menar samtidigt att satsningarna är alltför begränsade. Man föreslår därför att ytterligare 70 miljoner kronor avsätts för att skapa fler vägar till läraryrket samt för att öka möjligheterna till validering och kompletterande utbildningar.

Folkpartiet skriver i motion 2005/06:Ub481 yrkande 5 att den snabba utbyggnadstakten av högskolan har inneburit sänkt kvalitet. Partiet stöder därför inte regeringens förslag om en fortsatt utbyggnad. För att höja kvaliteten på de befintliga högskoleplatserna föreslår man i stället att 1 miljard kronor tillskjuts. Medlen skall användas för att öka lärartätheten samt för att ge lärarna mer tid för såväl undervisning som forskning. För uppbyggnad av ett nytt "elituniversitet" vill Folkpartiet avsätta 200 miljoner kronor.

Folkpartiet vill vidare avsätta 1 miljard kronor för olika lärarutbildningsinsatser. Mer specifikt skall medlen användas till kompletterande utbildning av obehöriga lärare, fortbildning av lärare, återinförande av speciallärarutbildningen samt handledning av lärarstuderande. För kompletterande utbildning för invandrade akademiker vill partiet tillföra 70 miljoner kronor.

Folkpartiet framhåller att forskning är nyckeln till en framgångsrik samhällsutveckling. För att stärka forskningen vill man tillföra 200 miljoner kronor till lärosätena utöver regeringens satsning.

Kristdemokraterna skriver i motion 2005/06:Ub556 yrkande 2 att utbyggnaden av högskolan har gått för fort. Det som i första hand behövs är medel för att stärka kvaliteten. Kristdemokraterna avvisar därför regeringens förslag om en utbyggnad av antalet högskoleplatser. I stället vill partiet tillföra 232 miljoner kronor för en kvalitetshöjning. Därtill vill man öka antalet disputerade lärare och vill för detta tillföra 40 miljoner kronor. För kostnader för högskoleplatser som försäljs vill Kristdemokraterna avsätta 93 miljoner kronor.

Kristdemokraterna föreslår att samtliga anslag som relaterar till grundutbildning under 25:21–25:72 skall sammanföras till ett nytt anslag.

Även Kristdemokraterna vill höja anslagen till forskning. Liksom de andra borgerliga partierna föreslår man en höjning år 2006 med 200 miljoner kronor. Samtliga anslag som relaterar till forskning och forskarutbildning skall föras samman i ett nytt anslag.

Jämfört med regeringens förslag vill Kristdemokraterna minska anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* med 67 miljoner kronor, samt anslaget 26:11 *Särskilda utgifter för forskningsändamål* med 9 miljoner kronor.

Centerpartiet skriver i motion 2006/06:Ub513 yrkande 4–6 att man vill införa en ny modell för resursfördelning för såväl grundutbildning som forskning och forskarutbildning. Samtliga anslag för grundutbildning under 25:21–25:72 bör därför sammanföras till ett nytt anslag. Vidare motsätter sig Centern regeringens förslag om en utbyggnad av högskolan. I stället vill man tillskjuta 100 miljoner kronor till en generell kvalitetshöjning samt 100 miljoner kronor till en riktad kvalitetssatsning på nya universitet och högskolor. Totalt vill partiet anslå 16 588 892 000 kr för grundläggande högskoleutbildning.

Samtliga anslag för forskning och forskarutbildning vill Centerpartiet föra samman i ett nytt anslag som tillförs 200 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar anslagen 25:21–25:76 enligt regeringens förslag och avslår motionsyrkandena.

Regeringens förslag innebär att lärosätena nu kan möta det ökade söktrycket till grundutbildningen. Flertalet lärosäten har dessutom rapporterat att de utbildar fler studenter än vad som ryms inom takbeloppet. Regeringen har även formulerat det långsiktiga målet att 50 % av en årskull skall ha börjat studera på högskolan vid 25 års ålder. Utskottet har i ett tidigare betänkande ställt sig bakom detta mål (bet. 2001/02:UbU4 s. 12). De närmaste åren ökar antalet individer i de aktuella årskullarna och utskottet finner därför att ett ökat utbud av högskoleplatser är motiverat.

När det gäller den ökning av anslagen till forskning och forskarutbildning som oppositionen föreslår konstaterar utskottet att Sverige är ett av de länder i världen som satsar mest på forskning och utveckling i relation

till bnp. Därtill har regeringen i sin forskningspolitiska proposition (prop. 2004/05:80) för perioden 2005–2008 aviserat att den vill tillskjuta 2,3 miljarder kronor.

Utskottet avstyrker de ökningarna som föreslås av Moderaterna och Folkpartiet vad gäller fortbildning av lärare. Utskottet delar bedömningen att det finns ett behov av fler behöriga lärare men konstaterar samtidigt att regeringens budgetproposition innehåller flera åtgärder på detta område. Genom en kompletterande lärarutbildning omfattande 60 poäng skall personer med tillräcklig högskoleutbildning inom matematik, naturvetenskap och teknik kunna kvalificera sig för en lärarexamen. Mellan 2002 och 2006 pågår en satsning på särskilda lärarutbildningar (Säl) där obehöriga lärare får möjlighet att på halvtid studera till en lärarexamen. I tilläggsbudgeten i samband med vårpropositionen 2005 föreslog regeringen även en särskild satsning på vidareutbildning av obehöriga yrkeslärare som riksdagen på förslag av finansutskottet ställde sig bakom (bet. 2004/5:FiU21). En ytterligare åtgärd för att öka antalet behöriga lärare är att regeringen i budgetpropositionen aviserar att man kommer att ge vissa lärosäten i uppdrag att redovisa hur barnskötare och andra personer med förskolepedagogisk kompetens skall kunna erbjudas validering för att kunna ta lärarexamen på kortare tid. Sammanfattningsvis menar utskottet att regeringen vidtagit adekvata åtgärder för att öka antalet behöriga lärare.

Utskottet avstyrker Folkpartiets yrkande rörande insatser för invandrade akademiker. Regeringen föreslår i budgetpropositionen två utbildningsinsatser för utländska akademiker. Den första avser särskild teoretisk och praktisk utbildning för utländska akademiker, s.k. aspirantutbildning. Den andra insatsen avser praktisk förvaltningsutbildning om 40 poäng. Utskottet menar därför att regeringen beaktat behovet av insatser för invandrade akademiker. Utskottet stöder inte heller Folkpartiets förslag om ett nytt elituniversitet.

Angående Kristdemokraternas förslag om försäljning av högskoleplatser hänvisar utskottet till att regeringen har tillsatt en särskild utredare (dir. 2004:183) som skall föreslå hur statliga lärosäten skall kunna ta ut avgifter från studenter från länder utanför EES.

Svenska institutets stipendier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bemyndiga regeringen att besluta om tilldelning av medel för stipendier inom Svenska institutets område som medför utgifter på högst 3 000 000 kr under 2007.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Under anslaget 25:74 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* finns tre anslagposter som disponeras av Svenska institutet för stipendier. Institutet beviljar under ett år stipendier för senare läsår. Regeringen vill därför få bemyndigande att besluta om tilldelning av medel för detta ändamål som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter om högst 3 000 000 kr för 2007.

U t s k o t t e t tillstyrker att regeringen får det begärda bemyndigandet.

Framtida ökning av anslagen till universitet och högskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om höjda anslag för grundutbildning och forskning.

Jämför reservation 15 (m, fp, kd, c) och särskilt yttrande 2 (fp, kd).

Motionerna

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet anför i motion 2005/06:Ub346 att det behövs ökade resurser till lärosätena för forskning (yrkande 5). Särskilt den samhällsvetenskapliga och humanistiska forskningen har behov av ytterligare medel (yrkande 8). Motionärerna menar också att forskning inom medicin och teknik skall vara prioriterade (yrkande 9), samt att forskarnas villkor behöver förbättras och att antalet forskartjänster behöver öka (yrkande 13).

I motion 2005/06:Ub495 (kd, m, fp) framhåller motionärerna att de klassiska språkens ställning bör säkras vid Göteborgs, Lunds, Uppsalas och Stockholms universitet genom att visst antal tjänster skapas.

Fler högskoleplatser för komplettering av utländska examina efterfrågas i motion 2005/06:Ub257 (s). Personer med utbildningsbakgrund från andra länder måste få goda möjligheter att komplettera denna med kunskap om svenska förhållanden. Linköpings universitet och Malmö högskola har redan detta uppdrag men det bör, menar motionären, spridas till fler lärosäten.

I motion 2005/06:U292 (kd) yrkande 6 framförs behovet av ett centrum för forskning om Mesopotamiens folkslag, historia och utveckling.

Kristdemokraterna menar i motion 2005/06:Sf387 yrkande 4 att det behövs tillskapas en professur i försäkringsmedicin. Detta kan ske i samarbete mellan lärosäten, sjukvård och Försäkringskassan.

Behovet av professurer inom området reumatologi lyfts fram i motion 2005/06:Ub292 (mp) yrkande 2. Detta skulle enligt motionären kunna medverka till att bristen på reumatologer minskas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Regeringen har i sin forskningsproposition (2004/05:80) annonserat att resurserna till forskning och forskarutbildning skall öka med totalt 2,3 miljarder kronor under perioden 2005–2008. Prioriterade områden är medicin, teknik och hållbar utveckling. De direkta medlen till lärosätena föreslås öka med 521 miljoner kronor under perioden 2005–2008. Dessa resurser kan användas till bl.a. nya tjänster. Hur universitet och högskolor fördelar sina resurser till olika vetenskapliga discipliner och på olika tjänster är inte något som riksdagen skall besluta om.

Resurstilldelningen till s.k. småspråk, till vilka de **klassiska språken** räknas, tas upp i det betänkande (SOU 2005:48) om resurstilldelningssystem för högskolans grundutbildning som för närvarande remissbehandlas.

Utskottet konstaterar att regeringen föreslår en fortsättning på utbildningsinsatserna för **utländska akademiker** under 2006, dels genom fortsatt aspirantutbildning, dels genom högre praktisk förvaltningsutbildning. Utskottet delar regeringens bedömning att satsningarna varit framgångsrika och att de med fördel kan spridas till fler lärosäten. Utskottet gör dock inte någon annan bedömning än regeringen av vilka lärosäten som skall svara för nämnda utbildningsinsatser.

Utskottet konstaterar att beslut om att inrätta **centrumbildningar** samt att tillsätta **professorer** gäller den närmare medelsfördelningen och hantearas av landets lärosäten.

Förstärkningar av vissa lärosäten och regioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om att utbildning och forskning vid vissa lärosäten eller regioner skall erhålla förstärkningar.

Motionerna

Ett stort antal motioner handlar om att olika lärosäten och regioner bör få ökade anslag för utbildning och forskning.

Enligt motion 2005/06:Ub435 (s) bör Luleå tekniska universitet få en sjöbefälsutbildning.

I motion 2005/06:Ub510 (c) framförs behovet av ekonomiskt stöd till ett nationellt livsstils- och beteendemedicinskt forskningscentrum vid Umeå universitet.

Mittuniversitetet bör enligt motion 2005/06:Ub560 (s) få ökade resurser för forskning, forskarutbildning och grundutbildning så att lärosätet kan fortsätta att utvecklas.

Härnösand bör enligt motion 2005/06:Ub539 (s) få en arkitektutbildning. Motionärerna menar att utbildningen kan ske i Mittuniversitetets regi och gärna med miljöinriktning.

Enligt motion 2005/06:Ub456 (s) bör ett nationellt centrum för genuspedagogik förläggas till Gävleborg.

I motion 2005/06:Ub212 (kd, m, fp, c) yrkande 4 framförs att Högskolan i Dalarna bör få del av satsningar på nya högskoleplatser. Även i motion 2005/06:Ub210 (m) framförs att Högskolan i Dalarna behöver få ökade anslag.

Motion 2005/06:Ub551 (kd) anför att Centrum för solenergiforskning vid Högskolan i Dalarna bör bli ett nationellt centrum.

Behovet av förstärkt FN-forskning med lokalisering vid Uppsala universitet framförs i motion 2005/06:Ub281 (fp).

Enligt motion 2005/06:Ub340 (c) bör högskolan på Gotland få en ökning av antalet högskoleplatser.

Ett nationellt centrum för vindkraftsinformation bör inrättas vid Högskolan på Gotland enligt motion 2005/06:Ub576 (c).

I motion 2005/06:Ub406 (s) framförs att ett forskningscentrum kring havsmiljö och algblomning bör förläggas på Gotland.

Forskning och högre utbildning i Stockholmsregionen bör förstärkas enligt motion 2005/06:N302 yrkande 13.

Enligt motion 2005/06:Ub487 (kd) bör Ersta Sköndal högskola erhålla fakultetsanslag.

Behovet av satsningar på Södertörns högskola framförs i motion 2005/06:Ub501 (kd) yrkande 1.

I motion 2005/06:Ub391 (kd) anför att Mälardalens grundutbildning bör utökas (yrkande 5), att resurserna för forskning och konstnärligt utvecklingsarbete ökas (yrkandena 7, 8 och 13), att Mälardalens högskola har betydelse för hela landet (yrkande 9) samt att kommersialiseringen av forskningsresultat stöds (yrkandena 10 och 11).

I motion 2005/06:Ub459 anför att Örebro universitet får ersättning för kostnader för tolkar till döva, dövblinda och hörselskadade studenter.

Motion 2005/06:T499 (c) yrkande 4 anför en tidigareläggning av investeringarna vid restauranghögskolan vid Örebro universitet i Grythyttan.

Karlstad universitet bör få möjligheter att utvidga sin verksamhet enligt motion 2005/06:N245 (fp) yrkande 3.

Ett forskningscentrum för kulturarvsfrågor bör förläggas i Vimmerby enligt motion 2005/06:Ub328 (s) yrkande 1. Där kan även ett internationellt forskarsymposium hållas år 2007 i samband med firandet av att Astrid Lindgren skulle ha fyllt 100 år (yrkande 2).

En teknisk högskola och musikskola bör förläggas i Jönköping menar motion 2005/06:Ub333 (c).

Enligt motion 2005/06:UB266 (m) bör Informationscentrum vid högskolebiblioteket i Jönköping få stöd för sin verksamhet.

Motion 2005/06:Ub227 (fp) menar att animationsutbildningen i Eksjö måste få en trygg och långsiktig finansiering. Motion 2005/06:Ub378 (s) menar att en animationsutbildning på magisternivå bör inrättas och att detta med fördel kan ske i Eksjö.

I motion 2005/06:Ub252 (fp) anförs att en forskarskola för fiskekologi och fiskeribiologi startas vid Högskolan i Kalmar.

Ett flertal motioner handlar om att Invandrarakademin i Borås och dess filial i Dalsland bör stödjas, alternativt permanentas. Det gäller motionerna 2005/06:Ub207 (m), 2005/06:A247 (fp) yrkande 1, 2005/06:Ub224 (fp), 2005/06:Ub250 (kd) yrkandena 1 och 2, 2005/06:Ub330 (c) yrkandena 1 och 2, samt 2005/06:Ub586 (s) yrkande 8. Motionärerna menar att verksamheten på ett framgångsrikt sätt gett invandrade akademiker kompletterande utbildning för att därigenom kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

Motion Ub586 (s) lyfter fram utbildnings- och forskningsbehoven i Västsverige. Enligt motionen bör detta ske genom att satsningar på forskning och forskarutbildning (yrkande 1), utbyggnad av högskolan samt yrkesutbildningen (yrkande 3), fler platser till läkarutbildningen (yrkande 4) och till vårdutbildningarna (yrkande 5) samt en nätverksbaserad forskarskola i vårdvetenskap (yrkande 6). Även motion 2005/06:Ub296 (fp) anför att det behövs satsningar på utbildning och forskning i Västsverige.

Motion 2005/06:Ub220 (fp) yrkande 4 framför att det behövs ett kvinnoforskningscentrum för vården som bör förläggas till Göteborg.

Den konstnärliga fakulteten vid Göteborgs universitet bör enligt motion 2005/06:Ub496 (kd, fp) yrkande 3 tilldelas utvecklingsmedel enligt en modell liknande den som tillämpas för Kungl. Musikhögskolan i Stockholm.

Enligt motion 2005/06:Ub306 (kd) bör det ske en satsning på film- och medieutbildningen på Högskolan i Trollhättan/Uddevalla.

Motion 2005/06:N433 yrkande 6 menar att staten bör ta ansvar för finansiering av Gothia Science Park vid högskolan i Skövde.

Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed bör bli ett nordiskt centrum för utbildning och FoU enligt motion 2005/06:Ub475 (s).

Motion 2005/06:Ub360 (fp) anför att den skånska livsmedelsforskningen behöver stödjas via en forskarskola vid Lunds universitet.

Enligt motion 2005/06:Ub362 bör en forskningsstiftelse för Öresundsregionen instiftas. Problemet är dels att den regionövergripande forskningen är underfinansierad, dels att när anslag väl ges tillfaller de endast det egna landet och inte projektet som sådant. De svenska och danska regeringarna borde därför satsa medel på att skapa en särskild forskningsstiftelse för Öresund.

Behovet av forskningsresurser till de fria teologiska högskolorna tas upp i motion 2005/06:Ub414 (c, m, fp, kd) samt i motion 2005/06:Ub582 (s) yrkande 1. I dag måste denna forskning förlita sig på bidrag från huvudmännen samt genom tillfälliga resurser från t.ex. Frikyrkliga forskningsrådet.

Stödet till de fria teologiska högskolornas grundutbildning inom området mänskliga rättigheter och demokrati tas upp i motion 2005/06:Ub582 (s) yrkande 2. Enligt motionären visar olika utredningar att det behövs en utökad satsning på detta område. En ökning av utbildningsplatserna i programmet mänskliga rättigheter och demokrati vid Teologiska högskolan i Stockholm anförs också i motion 2005/06:Ub415 (c, m, fp, kd).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen bör enligt utskottets mening avslå samtliga yrkanden om förstärkningar av grundutbildning samt forskning och forskarutbildning vid vissa lärosäten och i vissa regioner.

I budgetpropositionen föreslår regeringen en utbyggnad av högskolan med 15 820 platser år 2006 och ytterligare 1 533 platser år 2007. Det är lärosätenas ansvar att närmare fördela resurserna på olika utbildningar. Genom beslut till följd av den senaste forskningspolitiska propositionen kommer lärosätena att tillföras resurser under perioden 2005–2008. Beslut om forskningsinriktningar, kommersialisering, nya tjänster, forskarskolor m.m. beslutas av lärosätena själva.

Förslag om att etablera **sjöbefälsutbildning** i Norrland har behandlats av riksdagen vid de fyra senaste riksmötena. Liksom tidigare vill utskottet framhålla att sjöbefälsutbildning kräver dyrbara investeringar, för vilka det inte finns utrymme för närvarande. Detsamma gäller för yrkandena om att inrätta en **arkitektutbildning** i Härnösand samt en **teknisk högskola och musikskola** i Jönköping.

År 2002 tilldelades Högskolan i Borås 3,5 miljoner kronor för att ge **invandrade akademiker** ökade möjligheter att komplettera tidigare utbildning för att underlätta inträdet på den svenska arbetsmarknaden. Regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2006 att satsningen varit framgångsrik. Man menar vidare att det nu är viktigt att lärosäten fortsätter att, själva eller i samverkan med andra aktörer, erbjuda denna typ av kompletterande utbildning. Utskottet delar regeringens bedömning att det är av betydelse att motsvarande verksamhet bedrivs även i fortsättningen, men att detta bör ske inom ramen för befintliga anslag.

Stöd till studenter med funktionshinder finansieras dels av respektive lärosätes anslag, dels med medel från en särskild anslagspost inom Stockholms universitets anslag för grundutbildning. Utskottet anser liksom tidigare att denna ordning bör bestå och avstyrker därför motion 2005/06: Ub459 (kd) som menar att **Örebro universitet** bör få direkta medel för kostnader för dövtolkning.

Utskottet föreslår att yrkandena om inrättande av **centrumbildningar** vid olika lärosäten avslås. Alla lärosäten har befogenhet att inom ramen för de anslag som statsmakterna tilldelar dem inrätta och driva olika institut och centrumbildningar. Regeringen har även i sin forskningspolitiska

proposition aviserat satsningar på starka forskningsmiljöer. Dessa satsningar kommer att bidra med finansiering av olika centrumbildningar med utgångspunkt i högsta vetenskapliga kvaliteten.

Utskottet föreslår avslag på yrkandena om fakultetsmedel till **Ersta Sköndal högskola** samt till de **fria teologiska högskolorna**. Fakultetsmedel kan endast tilldelas lärosäten med vetenskapsområden.

Utskottet stöder inte yrkandet om att Mälardalens högskola skall få bilda ett **holdingbolag**. Utskottet hänvisar till att regeringen har för avsikt att låta utreda hur en effektivare struktur av holdingbolag kan bildas och till att regeringens bedömning är att alla lärosäten på sikt bör få tillgång till ett holdingbolags tjänster.

Utskottet föreslår att yrkandet om modellen för tilldelning av utvecklingsmedel till konstnärliga fakulteten vid **Göteborgs universitet** avslås. Regeringen har aviserat att den avser att utreda frågan om de s.k. fakultetsmedlen och innan detta har skett bör inte riksdagen behandla frågor som rör denna resursfördelning.

Utskottet föreslår att yrkandet om en forskningsstiftelse för **Öresundsregionen** avslås. Utskottet konstaterar att det inom det nordiska samarbetet pågår ett arbete med att skapa ett nordiskt forskningsrum med syftet att Norden skall bli en ledande region för forskning och innovation. En ny organisation, Nordforsk, har skapats inom Nordiska ministerrådet för att förverkliga denna vision. Syftet är att främja samverkan mellan de nordiska ländernas centrala forskningsfinansiärer, men det kommer även att finnas särskilda nordiska medel för forskning. Samarbetet skall definieras både utifrån nationella prioriteringar och utifrån identifierade gemensamma intressen. Förhoppningen är att verksamheten skall leda till ett stärkt regionalt forskningssamarbete i Norden och dess närområden.

Stödet till de **fria teologiska högskolornas grundutbildning** inom området mänskliga rättigheter och demokrati utökades 2004. Utskottet gör inte någon annan bedömning än regeringen i fråga om dimensioneringen av dessa anslagsposter för 2006.

Universitetsstatus eller vetenskapsområde för vissa högskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkandena om nya universitet och tilldelning av vetenskapsområden.

Jämför reservation 16 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Motion 2005/06:Ub235 (fp) anför att Högskolan i Gävle bör bli universitet (yrkande 1). Som ett led på vägen bör högskolan tilldelas tekniskt samt humanistiskt-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde (yrkande 2). Även motion 2005/06:Ub229 (kd) framför att Högskolan i Gävle bör tilldelas vetenskapsområdet teknik (yrkande 1) för att på sikt bli ett universitet med inriktning IT/distansuniversitet (yrkande 2). Att Högskolan i Gävle tilldelas tekniskt vetenskapsområde anføres dessutom i motion 2005/06:Ub338 (v).

Enligt motionerna 2005/06:T498 (fp) yrkande 3, 2005/06:N443 (fp) yrkande 56 samt 2005/06:Ub453 (c) bör Södertörns högskolas universitetsansökan få överlämnas till Högskoleverket för kvalitetsprövning. Motion 2005/06:Ub563 (s) anför att den ansökan som Södertörns högskola, Kungliga Tekniska högskolan och Karolinska Institutet inlämnat till regeringen om att bli ett nätverksuniversitet tillstyrks. Motionärerna menar att detta är ett steg mot att Södertörn på sikt skall få universitetsstatus.

Motion 2005/06:Ub391 (kd) menar att Mälardalens högskola snarast bör tilldelas humanistiskt-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde (yrkande 2) och att intentionen bör vara att högskolan på sikt omvandlas till universitet (yrkande 3).

Högskolan i Jönköping bör enligt motion 2005/06:Ub259 (fp, m, kd, c) yrkande 3 kvalitetsprövas och därefter tilldelas vetenskapsområdet teknik. Även motion 2005/06:Ub552 (s, m, fp, kd, v, c) menar att regeringen bör låta Högskoleverket pröva Högskolan i Jönköping för tekniskt vetenskapsområde.

Motionerna 2005/06:Ub218 (fp), 2005/06:UB251 (kd) och 2005/06:Ub331 (c) menar att Högskolan i Borås bör ges status som Sveriges första professionsuniversitet med rätt att utfärda doktorsexamen.

Malmö högskola bör enligt motion 2005/06:Ub361 (fp) yrkande 1 tilldelas universitetsstatus. Motion 2005/06:Ub443 (s) anför att Malmö högskola tilldelas humanistiskt-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen bör enligt utskottets mening avslå yrkandena om universitetsstatus och tilldelning av vetenskapsområden. Under senare år har det svenska högskolesystemet byggts ut kraftigt med ett antal nya högskolor och universitet. Sedan 1999 har inte mindre än fyra universitet tillkommit. Utskottet delar regeringens bedömning att högskolesystemets kvalitet för tillfället gynnas mer av ett utökat samarbete mellan lärosätena än av att fler högskolor tilldelas universitetsstatus eller vetenskapsområden.

Riksdagen godkände 1996 en ordning som innebär att regeringen, efter Högskoleverkets prövning, kan tilldela lärosäten rätten att benämnas universitet. Utskottet anser inte att riksdagen bör göra några uttalanden om hur regeringen skall avgöra ansökningar om universitetsstatus.

Även frågan om tilldelning av vetenskapsområden är, enligt högskolelagen (1992:1434, ändr. 1998:1832), en fråga som regeringen beslutar om.

Nya högskoleutbildningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkandena om nya högskoleutbildningar.

Motionerna

Motion 2005/06:Ub416 (c, m, fp, kd) anför att den högre hemslöjdsutbildningen vid Handarbetets vänner förs över till Göteborgs universitet. Utbildningen är i dag en eftergymnasial utbildning med statsbidrag. Även motion 2005/06:Ub518 (s) menar att nämnda hemslöjdsutbildning bör föras över till högskolan. Man konstaterar att flera andra hantverksutbildningar redan har integrerats i högskolan liksom designutbildningarna och pedagogutbildningarna inom slöjd och bild.

Enligt motion 2005/06:Ub407 (s) behövs en högskoleutbildning inom området arbetsrehabilitering. Rehabiliterande arbetsuppgifter är, menar motionären, mycket viktiga inom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt företagshälsovården men det saknas en relevant högskoleutbildning.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen bör enligt utskottets förmenande avslå motionsyrkanden om nya högskoleutbildningar.

Den högre hemslöjdsutbildningen vid Handarbetets vänner är en tvåårig ledarutbildning inom hemslöjds- och hantverksområdet. Syftet är att ge kunskaper om ledning och förmedling av den traditionella slöjdens teknik och funktion. Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund (SHR) och Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH) har i en skrivelse till Utbildningsministern framhållit att utbildningen bör överföras till högskolan. Utskottet anser inte att riksdagen skall föregripa Regeringskansliets hantering.

Utskottet konstaterar att arbetsrehabilitering samt utbildning av personer som är verksamma inom detta område är en angelägen fråga. Det finns redan i dag utbildningar inom området, bl.a. i ämnet arbetsterapi. Frågan om att starta nya utbildningar för att möta olika behov i samhället hanteras av lärosätena själva.

Utbyggnad av vissa utbildningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkandena om utbyggnad av vissa utbildningar.

Jämför reservation 17 (kd).

Motionerna

I motion 2005/06:Ub336 (kd) framhålls att det finns ett stort behov av fler utbildade teckenspråklärare (yrkande 1). Dessutom bör åtgärder vidtas för kompetensutveckling av utbildade teckenspråklärare (yrkande 2).

Enligt motion 2005/06:Ub550 (kd) yrkande 2 behövs det en ökad tillgång till logopedier. Den rådande bristen på utbildade logopedier gör att många patienter inte får den hjälp de behöver.

I motion 2005/06:So703 (kd) yrkande 24 anføres att det behövs fler platser till läkar- och sjuksköterskeutbildningarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena om utbyggnad av vissa utbildningar.

Det åligger lärosätena att erbjuda utbildningar som beaktar arbetsmarknadens behov såväl som studenternas efterfrågan.

Regeringen har uppdragit åt Högskoleverket att lämna underlag för lärosätenas och regeringens planering av utbildningsutbudet i relation till arbetsmarknadens behov av utbildade. I rapporten *Arbetsmarknad och högskoleutbildning 2004* (Högskoleverkets rapportserie 2004:36) ger verket en första redovisning. Arbetet med regeringsuppdraget fortsätter under år 2005. Då kommer Högskoleverket att genomföra ett antal projekt med syfte att kunna presentera fullständiga och fördjupade analyser av alla utbildningar med tydlig yrkesinriktning.

Vad gäller dimensioneringen av **läkarutbildningen** konstaterar utskottet att budgetpropositionen för 2006 innehåller förslag om en utbyggnad av antalet platser. För 2006 föreslås 10 nybörjarplatser vid Uppsala universitet, Göteborgs universitet och Karolinska Institutet, vilket vid full utbyggnad motsvarar ytterligare 165 platser. För 2007 aviseras en ytterligare utbyggnad motsvarande 185 helårsstudenter.

Motioner om fler utbildade **teckenspråklärare** har behandlats flera gånger av utskottet under senare år (2002/03:UbU1, 2003/04:UbU7, 2004/05:UbU4). Liksom tidigare år konstaterar utskottet att regeringen i regleringsbrev föreskrivit att lärosäten som bedriver lärarutbildning skall besluta om dimensioneringen av olika ämneskombinationer, inriktningar och specialiseringar i lärarutbildningen efter hörande av Högskoleverket och Statens skolverk. Utskottet utgår från att berörda myndigheter gör bedömningar av behovet av bl.a. lärarutbildning med inriktning på teckenspråk.

Principer för bestämning av resurser till universitet och högskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå samtliga yrkanden om principer för bestämning av resurserna till universitet och högskolor.

Jämför reservation 18 (m, fp, kd, c) och särskilt yttrande 3 (v).

Motionerna

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet anför i motion 2005/06:Ub346 att det behövs ett nytt system för pris- och löneuppräkning såväl för grundläggande högskoleutbildning som för forskningen (yrkande 4). Motionärerna menar att det är orimligt att räkna med samma rationaliseringsmöjligheter som inom näringslivet. Den nuvarande nivån på uppräknings sågs därför urholka lärosätenas resurser.

Motionärerna menar också att det behövs ett annat system för att fördela fakultetsanslagen mellan lärosätena (yrkande 6). Man föreslår en modell där en del av fakultetsanslagen fördelas utifrån antalet studenter, en del fördelas i konkurrens efter en bedömning av lärosätenas forskning de senaste åren samt en del fördelas i konkurrens efter en kvalitetsgranskning av lärosätets program och strategi för forskningen. Denna modell sägs ge ett rättvist system där alla lärosäten ges chans att skapa forskningsmiljöer men där man även premierar resultat.

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet anför i motion 2005/06:Ub347 att dimensioneringen av högskoleutbildningen måste ta hänsyn både till studenternas val och till samhällets och arbetsmarknadens behov samtidigt som systemet säkrar kvaliteten (yrkande 10). I framtiden måste det också finnas en beredskap att möta de demografiska utmaningarna, vilket kan ske genom ett mer flexibelt system. Motionärerna tycker inte att det skall finnas mål för antalet helårstudenter för att möta arbetsmarknadens behov av vissa yrkeskategorier. Det viktiga är inte att säkra utbudet, utan i stället är det efterfrågan på vissa utbildningar som måste stimuleras via bl.a. studie- och yrkesvägledning.

Motionärerna menar vidare att resurstilldelningssystemet för grundutbildningen bör förändras (yrkande 11). Resurserna skall i högre grad följa studenternas val av lärosäte, men andelen av anslagen som baseras på antalet godkända studenter skall minska eftersom detta kan leda till lägre kvalitetskrav. Vidare vill man att kurser på C- och D-nivå skall ge högre ersättning, att kvaliteten i lärosätenas resultat bör ligga till grund för resurstilldelningen samt att omfördelning mellan lärosäten underlättas.

I motion 2005/06:Ub460 (kd) anförs att takbeloppen i den högre utbildningen måste kunna omprövas under löpande verksamhetsår. Om takbeloppet tillåts bli reviderat kan staten bättre möta studenternas efterfrågan vid olika lärosäten.

Enligt motion 2005/06:Ub212 (kd, m, fp, c) yrkande 3 behövs det en större frihet i högskolornas resursanvändande. Därigenom kan sårbarhet för omsvängningar i söktrycket minskas.

I motion 2005/06:Ub496 (kd, fp) anför ett tillkännagivande av att den nya fördelningsmodell som skall tas fram för det konstnärliga området bör ge ett stöd som är oberoende av var högskolorna finns och ge samma ekonomiska förutsättningar att bedriva utbildning (yrkande 1). Motionärerna anför också att Utbildningsdepartementet bör göra grundliga utredningar om regionala förutsättningar när nya utbildningsplatser planeras till det konstnärliga området (yrkande 2).

Enligt motion 2005/06:Ub235 (fp) yrkande 3 bör riksdagen tillkänna vikten av att det tas regionala hänsyn inom forskningspolitiken. Motionären menar att forskning och forskarutbildning är avgörande för att den högre utbildningen skall kunna fungera som en tillväxtmotor i en region.

I motion 2005/06:Ub213 (fp) anför att staten bör stå för de kostnader som distansundervisning på högskolenivå för med sig och inte låta kommunerna betala detta. Mer specifikt handlar motionen om de kommunala lärcentrum som finns i omkring 250 kommuner och där flertalet av dem bedriver någon form av högskoleverksamhet. Att finansiera denna verksamhet bör enligt motionären vara ett statligt ansvar.

I motion 2005/06:Ub468 (kd) anför att grundutbildningen för tandhygienister bör ges en ökad finansiering så att kostnaderna för klinisk utbildning kan täckas. Den nuvarande schablonberäkningen är för låg och leder till att tandhygienistutbildningen subventioneras av högskolans andra verksamheter.

I motion 2005/06:Ub498 (kd, m, fp, c) anför att fördelningen av fakultetsanslagen bör baseras på en tydlig och i förhand redovisad beräkningsgrund där samtliga universitet behandlas på ett likvärdigt sätt. De bedömningskriterier som i dag används för att fördela fakultetsmedel är, menar motionärerna, bara kända av regeringen, vilket anses ”oanständigt”.

Resurstilldelningssystemet för högre utbildning bör enligt motion 2005/05:Ub575 (-) yrkande 2 genomgå en total översyn med utgångspunkt i ett könsmaktsperspektiv. Utbildningar dit kvinnor söker får enligt motionären mindre resurser än utbildningar där män är i majoritet. Motionären menar att detta är fallet med den humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningen och utbildningen, dit många kvinnor söker sig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. Ett förslag till nytt **resurstilldelningssystem** för högskolornas grundutbildning (SOU 2005:48) remissbehandlas för närvarande. Regeringen har även för avsikt att låta utreda resurstilldelningen för forskning och forskarutbildning.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet om ett nytt system för **pris- och löneuppräknig**. Utskottet utgår ifrån att pris- och löneuppräknigssystemet kommer att tas upp i anslutning till behandlingen av Resursutredningens delbetänkande (SOU 2005:48).

Utskottet anser inte att riksdagen skall avge något tillkännagivande om resurstilldelningen för **tandhygienistutbildningen**. Nivån på ersättningsbeloppen för helårsstudenter och helårsprestationer inom olika utbildningsområden fastställs årligen av regeringen i regleringsbrev. Lärosätena avgör själva klassificeringen av sina kurser, och klassificeringen avgör sedan vilken ersättningsnivå som skall gälla. Frågan om klassificering av kurser har behandlats i det betänkande om nytt resurstilldelningssystem som nu remissbehandlas.

Vad gäller yrkandet om en översyn av resurstilldelningssystemet med utgångspunkt i ett **könsmaktsperspektiv** erinrar utskottet om att ersättningsbeloppen till humaniora och samhällsvetenskap höjdes med sammanlagt 7 % år 2002 och 2003, samt att utbildningsområdet vård fick en höjning om 15 % år 2003. Den närmare fördelningen av resurser till olika utbildningar görs av lärosätena själva. Enligt 5 § högskolelagen (1992:1434) skall lärosätena i sin verksamhet alltid iaktta och främja jämställdhet mellan kvinnor och män.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet om **regionala hänsyn** inom forskningspolitiken liksom yrkandet om att Utbildningsdepartementet bör göra grundliga **utredningar om regionala förutsättningar** när nya konstnärliga utbildningsplatser planeras. Utskottet utgår från att regeringen har tillgång till adekvat beslutsunderlag som beaktar alla för berörda frågor relevanta aspekter.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet om en redovisad **beräkningsgrund** för fakultetsanslagen. Liksom när liknande yrkanden behandlades av riksdagen för ett år sedan, vill utskottet framhålla att det inte finns någon fördelningsnyckel som styr hur anslagen till de olika lärosätena till forskning och forskarutbildning dimensioneras (bet. 2004/05:UbU1 s. 76). Utskottet påpekade då också att en väsentlig förändring av storleksförhållandena mellan de olika universitetens anslag endast är möjlig om det ekonomiska utrymmet totalt sett ökar.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet om att staten skall ta på sig kostnadsansvar för distansundervisning vid s.k. **lärcentrum**. Ett liknande yrkande behandlades av utskottet förra riksmötet (bet. 2004/05:UbU1). Även nu konstaterar utskottet att det är bra att många lärosäten samverkar med kommunerna i sin region och anpassar sitt utbildningsutbud till behoven där, samtidigt som kommunerna bidrar med vissa resurser för att kunna erbjuda sina invånare högskoleutbildning på hemorten. Staten har under åren 2002–2004 avsatt särskilda medel för etablerandet av lärcentrum i kommunerna. Utskottet är dock inte berett att förorda att staten frångår den hittillsvarande principen att resurserna för högskoleutbildning fördelas till statliga lärosäten och vissa enskilda utbildningsanordnare. Frå-

gan om ansvarsfördelningen mellan staten och kommunerna är under utredning inom Ansvarskommittén, vars arbete beräknas bli slutredovisat i februari 2007 (dir. 2003:10 och 2004:93).

Söktryckets betydelse i resurstilldelningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkandena om söktryckets betydelse i resurstilldelningen till lärosätenas grundutbildning.

Jämför reservation 19 (m, fp, kd, c).

Motionerna och utskottets ställningstagande

I motion 2005/06:N443 (fp) yrkande 54 anfördes att fördelningen av högskoleplatser skall ske efter studenternas önskemål. Enligt motionen måste resursfördelningssystemet utformas så att högskolor med ett högt söktryck tillförs mer resurser. Även motion 2005/06:Ub391 (kd) yrkande 6 menar att söktryckets betydelse i resurstilldelningen måste öka.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena med hänvisning till pågående remissbehandling av förslag till nytt resurstilldelningssystem för högskolans grundutbildning.

Högskolans samverkan med det omgivande samhället

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör lägga Riksrevisionens styrelses redogörelse till handlingarna och avslå samtliga motionsyrkanden.

Jämför reservationerna 20 (m, fp, kd, c) och 21 (kd).

Riksrevisionens styrelses redogörelse

Riksrevisionen har granskat högskolans samverkan med det omgivande samhället utifrån ett tillväxtperspektiv. Granskningen redovisas i rapporten *Tillväxt genom samverkan? – Högskolan och det omgivande samhället* (RiR 2005:2). Riksrevisionens styrelse har beslutat att slutsatserna av denna granskning skall överlämnas i form av en redogörelse till riksdagen.

Två övergripande frågor har behandlats i granskningen. För det första: Har regeringen och lärosätena skapat goda förutsättningar för en tillväxtfrämjande samverkan mellan högskolan och det omgivande samhället? För det andra: Har regeringens redovisning av samverkansuppgiften till riksdagen varit tydlig och konkret?

I korthet visar granskningen att högskolans lagstadgade samverkansupp- gift inte fått något större genomslag i lärosätenas verksamhet. Enligt styrelsens uppfattning behöver därför insatserna förbättras. Riksdagen har heller inte, enligt Riksrevisionen, informerats om situationen på ett tydligt och konkret sätt.

Av Riksrevisionens rapport framgår att regeringens mål för samverkan är alltför allmänt formulerade och att återrapporteringskraven är otydliga. Vidare saknar lärosätena en återkommande och systematisk uppföljning av sina insatser för samverkan. Detta gäller även de handlingsplaner och strategier som lärosätena haft i regeringsuppdrag att ta fram.

Högskolans deltagande i det regionala tillväxtarbetet kan enligt rappor- ten förbättras. I högskolestyrelserna tillsätts inte representanter som säker- ställer en god bredd, och styrelsernas erfarenheter från näringslivet är varierande.

Riksrevisionen menar att högskolans meriteringssystem inte gynnar sam- verkansaktiviteter, även om högskolelagen och högskoleförordningen ger visst utrymme för att tillmäta samverkan betydelse vid tillsättning av tjäns- ter. I praktiken sägs dock detta ha haft liten betydelse.

Omfattningen av hur utbildningar anpassas efter arbetsmarknadens behov är enligt rapporten skiftande. Arbetet försvåras av utebliven uppfölj- ning. Uppdragsutbildning med näringslivet som uppdragsgivare har sjunkit från en redan relativt låg nivå år 1997.

Nyttiggörandet av högskolans forskning försvåras av olika anledningar: bl.a. förhindrar finansieringsproblem kommersialisering av forskningsresul- tat; det uppfattas som problematiskt att bilda holdingbolag, samt antalet industridoktorander och adjungerade professorer har sjunkit.

Vad gäller rekommendationer konstaterar Riksrevisionen att det framför allt behövs tydligare mål och återrapporteringskrav i lärosätenas reglerings- brev. Därigenom skulle även regeringens redovisning till riksdagen kunna förbättras. Därutöver rekommenderar Riksrevisionen att regeringen vidtar åtgärder för att samverkan skall tillmätas större vikt vid rekrytering, att holdingbolagens finansiering stärks, att lärosätena utvecklar och följer upp sina handlingsplaner och strategier samt att deras arbete med regionala till- växtprogram och uppdragsutbildning utvecklas.

Motionerna

Redogörelsen från Riksrevisionens styrelse har inte föranlett några sär- skilda motioner. Några yrkanden från allmänna motionstiden behandlar dock frågan om högskolans samverkan med utgångspunkt i ett tillväxtper- spektiv.

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet anför i motion 2005/06:Ub346 yrkande 10 att riksdagen bör avge ett tillkännagi- vande om behovet av att stimulera kommersialiseringen av forskningsresul- tat. Enligt motion 2005/06:Ub347 från samma partier, yrkande 3, bör riksdagen även göra ett tillkännagivande om samverkan med det omgi-

vande samhället. Man menar att högskolan måste arbeta tillsammans med näringslivet för att utveckla ny kunskap och att detta kan stärka regionernas konkurrenskraft i en globaliserad ekonomi.

Enligt motion 2005/06:Ub589 (kd) yrkande 4 behövs förstärkta ambitioner och resurser för kommersialisering av forskningsresultat inom svenska universitet och högskolor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen lägger Riksrevisionens styrelses redogörelse till handlingarna samt avslår samtliga motionsyrkanden med hänvisning till att regeringen redan vidtagit, eller planerar, olika åtgärder på området.

I regleringsbrevet för universitet och högskolor för 2005 har regeringen omarbetat och förtydligat återrapporteringskraven. Lärosätena skall bl.a. rapportera hur samverkan med omvärlden påverkar deras olika verksamhetsområden, hur de informerar om sin verksamhet samt hur utbildningarna tillgodoser såväl studenternas efterfrågan som samhällets behov.

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen att uppdragsutbildningen har haft en låg ökningstakt de senaste åren men att den totalt sett har ökat sedan 1998. Regeringen avser att återkomma i frågan om hur uppdragsutbildningen kan stärkas.

För att klarlägga de rättsliga konsekvenserna av ett avskaffande av lärarundantaget har regeringen tillsatt en utredare (dir. 2004:106).

Regeringen har vidare tagit initiativ till att bilda bolaget Innovationsbron AB, en nationell koncern som skall bygga samman det komplicerade nätverk av riskkapitalbolag som finns i dag. Verksamheten skall även bidra till att knyta samman högskola och universitet med det omkringliggande näringslivet. Den nya koncernen föreslås ha fokus på innovationer som kommer från näringslivet och kommer att inrikta sig på projekt som befinner sig i mycket tidiga utvecklingsskeden.

Utskottet erinrar om att regeringen i den senaste forskningspolitiska propositionen redovisat ett antal åtgärder och satsningar för att den forskning som bedrivs vid landets lärosäten skall bidra till näringspolitisk utveckling och tillväxt. Således kommer Vinnova för perioden 2005–2008 att tillföras 120 miljoner kronor för FoU-program i samverkan med näringslivet. Syftet med programmen är bl.a. att skapa mötesplatser för långsiktigt samarbete mellan näringsliv och forskare vid universitet, högskolor och forskningsinstitut. Universitet och högskolor skall upprätta handlingsplaner för sitt arbete med att kommersialisera forskningsresultat. Regeringen har vidare aviserat att lärosätenas holdingbolag skall ses över och stärkas.

4 Vissa centrala myndigheter m.m.

Inledning

I detta avsnitt behandlar utskottet anslagen 25:77–25:82 som avser myndigheterna Högskoleverket, Verket för högskoleservice, Centrala studiestödsnämnden, Överklagandenämnden för studiestöd, Internationella programkontoret för utbildningsområdet samt Myndigheten för Sveriges nätuniversitet. Dessutom behandlas anslagen 25:83 *Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.* och 25:84 *Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning*. Sist behandlas motioner som rör Centrala studiestödsnämnden.

Resultat

Regeringen lämnar i budgetpropositionen bl.a. följande uppgifter om verksamheten vid myndigheterna under 2004.

Högskoleverkets främsta uppgift är att granska kvaliteten i högskolans verksamhet och att främja kvalitetsutvecklingen. Under 2004 har tio rapporter publicerats. I vissa fall har granskningarna lett till att redovisningar har begärts in från lärosätena. De flesta utbildningar som granskats håller god kvalitet, men ett antal examensrätter har ifrågasatts. Åtta forskarutbildningar har bedömts vara otillräckliga. Regeringen anser att utvärderingarna av såväl grundutbildningen som forskarutbildningen vid universitet och högskolor har bidragit till att kvaliteten har förbättrats. Högskoleverket följer också den nationella och internationella utvecklingen inom området kvalitetsgranskning och ingår i såväl nordiska som europeiska nätverk. Antalet tillsynsärenden har varit i stort sett oförändrat sedan 2003. Inom ramen för tillsynsuppgiften har två lärosätesbesök genomförts, och uppföljning av tidigare års besök har gjorts. Enligt regeringens mening har de mål som uppställts för verksamheten uppfyllts. Högskoleverket fick för budgetåret 2004 en revisionsberättelse med invändning eftersom Riksrevisionen funnit att verket överträtt sina befogenheter genom att göra åtaganden på ca 32 miljoner kronor för perioden 2005–2007 utan att ha ett särskilt bemyndigande för detta.

Verket för högskoleservice (VHS) genomförde den samordnade antagningen till höstterminen 2004 och vårterminen 2005 inom uppsatta tids- och kostnadsramar. Under 2004 anmälde sig totalt 84 568 personer till studier via VHS hemsida, vilket var en ökning med drygt 18 000 personer jämfört med 2003. Under 2004 fick VHS 750 000 kr i förstärkning för att minska handläggningstiderna för bedömningar av utländska gymnasiebetyg. Under 2004 ökade antalet inkomna ärenden med ca 10 % till 3 053, och den genomsnittliga handläggningstiden ökade från 125 dagar 2003 till 144 dagar 2004. Antalet avslutade ärenden 2004 var 1 419 mot 1 338 året innan. Regeringen gav i juni 2000 VHS i uppdrag att i samarbete med

universitet och högskolor utveckla ett nytt flexibelt antagningssystem. Systemet kommer att användas för antagningen till program som startar vårterminen 2006. För antagningen till kurser planeras systemet att användas inför antagningar till höstterminen 2006. Vad gäller VHS upphandlingsverksamhet har antalet uppdrag med upphandlingsvärde över EU:s tröskelvärde minskat, medan omfattningen av andra upphandlingsformer har ökat. Uppdragen tenderar att bli mer komplexa och större i omfattning. Färre universitet och högskolor anlidade VHS upphandlingstjänster under 2004 jämfört med 2003, medan övriga statliga myndigheter anlidade VHS i högre omfattning.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) fortsätter att nyttja tekniska lösningar i administrationen för att öka effektiviteten. Man samverkar också med s.k. vidareinformatörer som har nära kontakter med CSN:s kundgrupper för att sprida information om studiestödet. Ett av målen avseende studiemedelsadministrationen i CSN:s regleringsbrev för 2004 var att andelen maskinella beslut skulle öka, vilket också har skett. Andelen maskinella beslut för ansökningar om studiemedel för studier i Sverige ökade något och uppgick till 30 %. Handläggningstiden för dessa ansökningar har minskat med en dag till i genomsnitt 16 dagar under 2004, medan ansökningar om kompletterande stöd i form av merkostnads lån och tilläggs lån har tagit längre tid att handlägga. Andelen låntagare som ansöker om nedsättning av årsbeloppet är i stort sett oförändrad, och en mycket stor andel av nedsättningsärendena beslutades inom tre veckor. Handläggningstiderna för inackorderingstillägg och extra tillägg har ökat. Handläggningstiden för studiemedel för studier utomlands har minskat marginellt. Målet för studiemedelsadministrationen enligt regleringsbrevet för 2004 var att den genomsnittliga tiden för handläggningen av ärenden skulle minska. Detta mål uppnås inte. Regeringen menar att den försämrade handläggningen inom vissa verksamhetsgrenar sannolikt är ett resultat av bl.a. omställningen av verksamheten som främst påverkade första halvåret 2004.

Styckkostnaden för tilldelningen av studiestöd inom CSN:s verksamhetsområde har sjunkit under 2004, främst beroende på att utgifterna minskat då lokalkontor avvecklats i samband med omstruktureringen av verksamheten. Styckkostnaderna för nedsättnings- och avskrivningsbeslut har ökat marginellt då komplexiteten i den manuella hanteringen av dessa ärenden är stor. Ett beviljningsärende kostade i genomsnitt 314 kr 2004, en minskning jämfört med 2003. Målet i regleringsbrevet att styckkostnaderna skulle minska är därmed uppfyllt. Däremot ökade kostnaden per återbetalningsärende och uppgick i genomsnitt till 131 kr. Kostnaderna för varje CSN-kund minskade under 2004.

Under 2004 har antalet inkomna telefonsamtal minskat, medan besöken på webbplatsen ökat med 17 %. Besöken på webbsvar ökade med 18 % jämfört med 2003. Under 2004 har andelen besvarade telefonsamtal ökat med 13 procentenheter jämfört med 2003. I regleringsbrevet för 2004 sattes som mål att andelen telefonsamtal som besvarades inom tre minuter

skulle öka. Den genomsnittliga väntetiden i telefonkön har minskat. Fortfarande har CSN dock periodvis svårt att möta efterfrågan via telefon, främst i samband med terminsstarter och utskick av skuldbesked för återbetalning. Vid vissa perioder med väldigt många anrop har det funnits tekniska svårigheter att registrera alla påringningar, vilket gör att det sammantagna resultatet är svårbedömt.

Vidare skulle CSN enligt regleringsbrevet öka andelen nöjda kunder. Kundundersökningen – som genomfördes för fjärde året i rad – visade att kunderna ansåg att servicen förbättrats något under 2004. Högst betyg fick myndighetens kompetens och elektroniska tjänster. Lägst betyg fick tillgängligheten. CSN skulle också enligt regleringsbrevet verka för en långsiktig och god personalförsörjning med för verksamheten ändamålsenlig kompetens. Av det totala antalet anställda 2004 var 67 % kvinnor. Trots medvetna satsningar har den sneda könsfördelningen inte varit möjlig att minska. CSN har dock uppnått sin målsättning att sänka sjukfrånvaron från 5,1 % år 2003 till 3,5 % till 2004.

Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) hanterade under 2004 närmare 6 000 inkomna ärenden, en ökning med 11 % jämfört med 2003. De vanligast förekommande överklagandeärendena har gällt återkrav av studiestöd, prövning av studieresultat och det högsta antal veckor som studiemedel kan lämnas. Andelen ändringar uppgick till ca 9 %. Nämndens beslut i enskilda ärenden har haft betydelse för regeltillämpning och praxis, och verksamheten bidrar således enligt regeringen till att en god rättssäkerhet upprätthålls i studiestödssystemet. ÖKS har enligt regeringen uppnått de mål för handläggningstider och service som regeringen har fastställt, liksom målen som uppställts för myndigheten som arbetsgivare.

Internationella programkontoret för utbildningsområdet ansvarar för stöd till de aktörer inom utbildningsområdet som önskar delta i olika former av internationellt samarbete. Regeringens bedömning är att det svenska deltagandet inom de program som myndigheten ansvarar för överlag befinner sig på en tillfredsställande nivå. Man menar dock att insatser bör göras för ökat deltagande inom vissa delar av programmen, framför allt student- och lärarmobiliteten inom Erasmus, antalet fortbildningsstipendier inom Comenius samt transnationella utvecklingsprojekt inom Leonardo da Vinci. Riksrevisionen har lämnat en revisionsberättelse med invändning för verksamhetsåret 2004 eftersom myndigheten underlåtit en avräkning på anslaget med ca 1 500 000 kr. Kostnaden har överförts till 2005. Enligt regeringen har Programkontoret vidtagit åtgärder för att förbättra den interna kontrollen.

Myndigheten för Sveriges nättuniversitet har under verksamhetsåret 2004 stött universitet och högskolor i deras samarbete kring IT-stödd distansutbildning, speciellt kring arbetet med kvaliteten i utbudet. Myndigheten har fortsatt arbetet med biblioteks- och informationsförsörjning tillsammans med Kungl. biblioteket, Statens kulturråd och Nationellt centrum för flexi-

belt lärande samt arbetet med standardisering av utbildningsinformation tillsammans med Högskoleverket, Skolverket och Myndigheten för skolutveckling.

Anslagen för år 2006

25:77 Högskoleverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 147 817 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:77 *Högskoleverket*. Därutöver bör riksdagen bifalla ett motionsyrkande om ytterligare 10 miljoner kronor till verket. Övriga motionsyrkanden om medelsberäkningen under anslaget är därmed delvis tillgodosedda.

Jämför särskilda yttranden 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Propositionen

Högskoleverkets uppgift är att genom uppföljningar och utvärderingar bidra till att förbättra och förnya den högre utbildningen och forskningen vid universitet och högskolor. Verket svarar också för tillsynen över högskolans verksamhet i syfte att öka rättssäkerheten. Vidare har Högskoleverket som uppgift att på uppdrag av regeringen genomföra utredningar och utvärderingar som grund för regeringens ställningstagande i olika frågor. Verket har också ansvar för statistik över verksamheten vid universitet och högskolor.

Regeringen har i propositionen *Ny värld – ny högskola* (prop. 2004/05:162) gjort bedömningen att Rådet för högre utbildning inom Högskoleverket bör upphöra. Regeringen föreslår nu att medlen för rådets verksamhet – 31 miljoner kronor – överförs till anslaget 25:82 *Myndigheten för Sveriges nätnuniversitet*, som också skall överta rådets uppgifter.

Regeringen föreslår vidare att anslaget minskas med 400 000 kr som en följd av att Verket för högskoleservice övertar uppgiften att driva och utveckla databasen studera.nu. Motsvarande belopp beräknas under anslaget 25:78 *Verket för högskoleservice*. Vidare bör anslaget för Högskoleverket enligt regeringen minskas med ytterligare 759 000 kr då verkets arbete med de s.k. kombinationsutbildningarna upphör vid utgången av 2005. Vidare föreslås att anslaget minskas engångsvis med 10 miljoner kronor under 2006 och att anslaget 25:82 *Myndigheten för Sveriges nätnuniversitet* ökas med motsvarande belopp. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 1,7 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen anvisar 147 817 000 kr till Högskoleverket för budgetåret 2006.

Motionerna

I motion 2005/06:Fi320 yrkande 4 föreslår Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet att Högskoleverket, utöver förslaget till anslagsbelopp i budgetpropositionen, skall tillföras 10 miljoner kronor.

Moderaterna vänder sig i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 mot att resurser tas från Högskoleverket för att föras över till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet. Man menar också att besparingen på 10 miljoner kronor på anslaget för Högskoleverket riskerar att försämra verkets kapacitet att utföra viktiga utvärderingar av den högre utbildningens och forskningens kvalitet. Moderaterna föreslår därför att 41 miljoner kronor anvisas under anslaget för Högskoleverket i stället för under anslaget till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet. Också Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub481 yrkande 5 att 41 miljoner kronor förs till Högskoleverkets anslag. Centerpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub513 yrkande 6 att Högskoleverket får ytterligare 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag för att kunna fullgöra sina åligganden. Speciellt pekar Centerpartiet på verkets centrala roll i implementeringen av Bologna-processen och också på den centrala roll i kvalitetsarbetet man vill att Högskoleverket skall ha. Kristdemokraterna uttalar i motion 2005/06:Ub557 yrkande 20 oro för att sparandet för Högskoleverket hotar verkets program för ämnes- och programutvärderingar samt det internationella samarbetet om utvärdering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen tillstyrker regeringens förslag till anslagsbelopp. Riksdagen bör också bifalla motion 2005/06:Fi320 yrkande 4 om ytterligare 10 miljoner kronor under anslaget. Även övriga motionsyrkanden är delvis tillgodosedda.

25:78 Verket för högskoleservice

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 14 786 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:78 *Verket för högskoleservice*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Verket för högskoleservice (VHS) ansvarar för den samordnade antagningen till grundläggande högskoleutbildning. VHS är också systemförvaltare för studieadministrativa IT-system. Verket biträder dessutom universitet, högskolor och andra myndigheter vid upphandling.

Regeringen föreslår att VHS anvisas 14 786 000 kr för budgetåret 2006. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 1,7 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar medel i enlighet med regeringens förslag.

25:79 Centrala studiestödsnämnden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 393 045 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:79 *Centrala studiestödsnämnden m.m.*

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget finansierar utgifter för Centrala studiestödsnämndens (CSN) administration av olika studiestöd och administration av lån till hemutrustning för flyktingar. Anslaget finansierar också delvis CSN:s studiesociala verksamhet. Vidare finansierar anslaget utgifter för administration av bidrag vid korttidsstudier vid Statens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus), LO och TCO.

Regeringen föreslår att anslaget, jämfört med 2005, förstärks med 8,8 miljoner kronor som en följd av att ett tilläggsbidrag till studerande med barn införs den 1 januari 2006. Samtidigt föreslås anslaget minska med drygt 130 miljoner kronor i samband med att den s.k. kombinationsutbildningsstatsningen inom rekryteringsbidraget avslutas i och med 2005 års utgång. CSN undantas från den generella reduktionen med 0,6 % av anslaget för att en omlokalisering av 25 årsarbetsplatser till Visby och nyetablering av 20 årsarbetskrafter i Kalmar skall kunna genomföras. Regeringen meddelar att om myndighetens utgifter ökar på grund av flytten kan myndighetens anslagskredit komma att användas. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 2,0 % för pris- och löneomräkning. Slutligen föreslås att anslaget tillförs 200 000 kr för ökade administrationskostnader dels i samband med att en ny vidareutbildning inom området skydd mot olyckor kommer att bli studiestödsberättigande, dels i och med att antalet stude-

rande på grundutbildningen förväntas öka. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen till CSN m.m. för budgetåret 2006 anvisar 393 045 000 kr.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar medel i enlighet med regeringens förslag.

25:80 Överklagandenämnden för studiestöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 12 205 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:80 *Överklagandenämnden för studiestöd*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) är en fristående rättsvårdande instans som hanterar överklaganden om tilldelning av studiestöd och återkrav. Myndigheten skall garantera en hög rättssäkerhet.

Regeringen föreslår att riksdagen till ÖKS för budgetåret 2006 anvisar 12 205 000 kr. Beloppet inkluderar en förstärkning med 1,2 miljoner kronor som en följd av riksdagens beslut om att införa ett tilläggsbidrag för studerande från den 1 januari 2006. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 2,3 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar medel i enlighet med regeringens förslag.

25:81 Internationella programkontoret för utbildningsområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 43 867 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:81 *Internationella programkontoret för utbildningsområdet*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget finansierar Internationella programkontoret för utbildningsområdet. Myndigheten ansvarar för stöd till de aktörer inom utbildningsområdet som önskar delta i olika former av internationellt samarbete. Verksamheten omfattar framför allt olika EU-program samt vissa nordiska och nationella stipendier för främjande av internationellt samarbete.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2006 anvisar 43 867 000 kr till Internationella programkontoret för utbildningsområdet. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 1,4 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar medel i enlighet med regeringens förslag.

25:82 Myndigheten för Sveriges nätuniversitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 73 291 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:82 *Myndigheten för Sveriges nätuniversitet*. Motionsyrkanden om nedläggning av myndigheten eller andra anslagsbelopp bör avslås.

Jämför särskilda yttranden 5 (m), 6 (fp) och 7 (kd).

Propositionen

Regeringen meddelar att Myndigheten för Sveriges nätuniversitet under 2006 kommer att få vidgade uppgifter. Regeringen gör i propositionen *Ny värld – ny högskola* (prop. 2004/05:162) bedömningen att arbetet med en breddad rekrytering bör ges fortsatt stöd och att uppgifterna för Myndigheten för Sveriges nätuniversitet bör vidgas till att även omfatta stöd till breddad rekrytering och pedagogisk utveckling. Regeringen menar också att myndigheten därför bör byta namn.

Regeringen föreslår att anslaget, jämfört med 2005, ökas med 31 miljoner kronor till följd av förslaget att vidga myndighetens uppgifter. Medlen föreslås överföras från anslaget 25:78 *Högskoleverket* (tidigare anslagsposten 2 Rådet för högre utbildning). Vidare föreslår regeringen att anslaget engångsvis under 2006 ökas med 10 miljoner kronor. Även dessa medel överförs från Högskoleverket. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 1,4 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för

förvaltnings- eller investeringsändamål. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet för budgetåret 2006 anvisar 73 291 000 kr.

Motionerna

Moderaterna ställer sig i motion 2005/06:Ub585 yrkande 5 frågande till att Myndigheten för Sveriges nätuniversitet ges fler uppdrag som på intet sätt har med distansutbildning att göra och att resurser till detta tas från Högskoleverket. Därmed motsätter sig Moderaterna att anslaget till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet ökas med 41 miljoner kronor. Man menar också att det är dags att utvärdera vad som främst gynnar distansutbildningen – att verksamheten fortsätter i myndighetens regi eller att lärosätena övertar ansvaret fullt ut. Också Folkpartiet avvisar i motion 2005/06:Ub481 yrkande 5 regeringens förslag till anslagsökning på 41 miljoner kronor för myndigheten.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2004/05:Ub556 yrkande 2 att anslaget avskaffas på grund av myndighetssammanslagning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet och därmed avslår motionsyrkandena. Utskottet delar också regeringens uppfattning att vissa uppgifter bör flyttas från Högskoleverket till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet. Frågor som rör ändringen av myndighetens verksamhet i övrigt kommer att behandlas av utskottet i betänkande 2005/06:UbU3 senare under riksmötet.

25:83 Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 31 947 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:83 *Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.*

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget avser till största delen Sveriges medlemsavgift i Unesco. Vidare finansierar anslaget medlemsavgifter till konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv, Internationella centret för bevarande och restaurering av kulturföremål i Rom samt de avgifter som är kopplade till

konventionen om det immateriella kulturarvet. Dessutom täcker anslaget kostnader för Svenska Unescorådet samt bevakning av Unescos verksamhet i Paris.

Regeringen meddelar att Sveriges avgift till Unesco har minskat och föreslår därför att anslaget sänks med 3 miljoner kronor. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 1,0 % för pris- och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål. Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget för budgetåret 2006 anvisar 31 947 000 kr.

U t s k o t t e t anser att riksdagen bör anvisa medel i enlighet med regeringens förslag.

25:84 Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 11 635 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:84 *Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning* och avslå motionsyrkandet om att avskaffa anslaget.

Jämför särskilt yttrande 7 (kd).

Propositionen

Regeringen meddelar att namnet på anslaget (tidigare Utvecklingsarbete inom Utbildningsdepartementets område m.m.) ändrats sedan föregående år till följd av sammanslagningen av Utbildnings- och Kulturdepartementen. Anslaget används dels för utveckling av system som skall leda till effektiviseringar och kostnadsminskningar i myndigheternas verksamhet eller av system som ger ökad tillgång till information nationellt och internationellt, dels för övergripande statistik inom utbildningsområdet. Från anslaget finansieras även vissa andra verksamheter av tillfällig art och där behoven uppstår löpande under året. Detta innebär att anslagsbelastningen kan variera mellan budgetåren.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget för 2006 anvisar 11 635 000 kr. Regeringen meddelar att avsikten är att större delen av medlen kommer att tas i anspråk för den årliga utbildningsstatistiken och OECD:s indikatorprojekt Ines. Vidare har vissa medel beräknats för myndigheten Internationella programkontoret inom utbildningsområdet i samband med lansering av EU:s nya utbildningsprogram för livslångt lärande 2007–2013. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 1,0 % för pris-

och löneomräkning och en minskning med 0,6 % fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Motionen

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub556 yrkande 2 att anslaget avskaffas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa medel i enlighet med regeringens förslag och därmed också avslå motionsyrkandet.

Konkurrensutsättning av Centrala studiestödsnämnden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om att lägga ned eller konkurrensutsätta Centrala studiestödsnämnden.

Jämför reservation 22 (m, fp).

Motionerna

Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub427 yrkande 12 att CSN:s de facto-monopol måste brytas på något längre sikt och att studielånsmarknaden öppnas för verklig **konkurrens**. Genom att släppa in banker och andra finansiella institut kan tillgängligheten och effektiviteten i administrationen av studielånen öka.

Också i motion 2005/06:Ub204 (m) förs fram förslag om att studielånsmarknaden och hanteringen av studielån bör utsättas för konkurrens. Motionären menar att CSN har en dubbelroll då man både fattar beslut om studielån och också betalar ut pengar efter dessa beslut.

I motion 2005/06:Ub295 (m) yrkande 1 föreslås att **CSN läggs ned** och att banker och andra finansiella företag i stället administrerar studiestödet. Statens roll bör begränsas till att bevilja lånen och garantera återbetalningen.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena. Frågan om att konkurrensutsätta CSN har behandlats i riksdagen vid ett flertal tillfällen under senare år, senast vid föregående riksmöte (bet. 2004/05:UbU1). Utskottet vidhåller sin uppfattning att nuvarande ordning, nämligen att CSN sköter både utbetalning och återbetalning, har fördelar både för staten och för studenterna. Därför avstyrker utskottet också motionsyrkandet om nedläggning av CSN.

Införande av s.k. omvänd straffavgift för Centrala studiestödsnämnden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet om att införa s.k. omvänd straffavgift för Centrala studiestödsnämnden.

Jämför reservation 23 (fp).

Motionen

Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub427 yrkande 13 att CSN skall bli skyldigt att betala straffavgift till de studenter som inte får sina studiemedel i tid, t.ex. på grund av långa handläggningstider. En sådan omvänd straffavgift skall också betalas om studenten inte får information eller svar på en ansökan inom viss tid. Folkpartiet menar att en sådan straffavgift skulle vara ett rimligt sätt att utöva påtryckningar på CSN att skärpa sina rutiner så att effektiviteten förbättras.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet. Riksdagen behandlade och avstyrkte ett motsvarande yrkande senast under förra riksmötet (bet. 2004/05:UbU1). Utskottet anförde då att det är angeläget att CSN handlägger studiestödsärenden korrekt och effektivt för samtliga studerande men att en minskning av CSN:s resurser – som en straffavgift skulle innebära – knappast skulle främja vare sig servicegraden eller effektiviteten. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Nedläggning av Myndigheten för Sveriges nätuniversitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet om nedläggning av Myndigheten för Sveriges nätuniversitet.

Jämför reservation 24 (kd).

Motionen

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub556 yrkande 1 att Myndigheten för Sveriges nätuniversitet läggs ned. Man menar att Högskoleverket i stället bör ges ett större helhetsansvar.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet. Enligt utskottets uppfattning finns det behov av en särskild myndighet för att stödja och samordna den IT-stödda distansutbildningen.

F o r s k n i n g s p o l i t i k

5 Nationella och internationella forskningsresurser m.m.

Inledning

Politikområdet Forskningspolitik omfattar anslag till nationell och internationell forskning, till infrastruktur för forskning i form av bibliotek, arkiv och datanät, till etikprövning samt till nationell kontakt- och utvecklingsverksamhet som gäller EU:s forskningssamarbete.

Inom utgiftsområde 16 hänförs till politikområdet Forskningspolitik anslagen 26:1–26:11 som avser Vetenskapsrådet, Rymdforskning, Institutet för rymdfysik, Kungl. biblioteket, Polarforskningssekreteriatet, Rådet för forsknings- och utvecklingssamarbete inom EU, Sunet, Centrala etikprövningsnämnden, Regionala etikprövningsnämnder samt Särskilda utgifter för forskningsändamål.

Anslag som tillhör politikområdet finns också under utgiftsområdena 9, 17, 20, 22 och 24 som behandlas av socialutskottet, kulturutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, trafikutskottet respektive näringsutskottet.

Resultat

I den övergripande *resultatredovisningen för politikområdet* konstaterar regeringen i propositionen att Sverige är ett av de länder som avsätter mest resurser för forskning och utveckling. Staten och de forskningsstiftelser som bildats av löntagarfondsmedel avsatte 25,4 miljarder kronor för FoU 2004, vilket motsvarar ca 1 % av BNP. Vidare konstateras att produktiviteten är hög och att Sverige tillsammans med Schweiz tillhör de länder som publicerar flest artiklar per capita i internationellt erkända tidskrifter. Merparten av artiklarna hör till de medicinska och naturvetenskapliga områdena. Även avseende antalet citeringar hävdar sig Sverige mycket väl.

Vad gäller *europiskt forskningssamarbete* så löper under perioden 2002–2006 EU:s sjätte ramprogram för forskning och teknisk utveckling. Det svenska deltagandet har fortsatt att öka, och de svenska forskarna tar allt oftare på sig rollen som koordinator. Sveriges avgift till EU utgör 2,7 % av medlemsländernas avgifter till unionen, men inom ramprogrammet går 4,7 % av EU:s finansiella bidrag till svenska deltagare. De nya formerna

för samarbete som lanserades vid starten av det sjätte ramprogrammet och som bl.a. innehåller större projekt har inte påverkat det höga svenska deltagandet. Av totalt 1 552 pågående projekt har 356 svenskt deltagande. IT och livsvetenskap är de områden inom ramprogrammet där svenska forskare deltar mest.

Om *stöd till grundläggande forskning* som finansieras via Vetenskapsrådet redovisar propositionen att antalet ansökningar till rådet ökade med 6 % 2004. Samtidigt minskade antalet beviljade ansökningar med 2 procentenheter till 21 %. Den lägsta beviljningsgraden hade Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap, men eftersom rådet minskat projektbidragens storlek ökade ändå beviljningsgraden från 9 % till 12 %. Ämnesrådet för medicin beviljade 30 % av ansökningarna, medan Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap hade en beviljningsgrad på 22 %. Den utbildningsvetenskapliga kommittén valde att ge relativt stora bidrag och redovisar en beviljningsgrad om 15 % för 2004.

Vetenskapsrådet redovisar för första gången andelen nya bidragsmottagare. I genomsnitt var 41 % nya bidragsmottagare 2004, dvs. mottagarna hade inte ansökt om medel 2003. Förnyelsen var högst inom humaniora och samhällsvetenskap med 86 % och minst inom medicin, naturvetenskap och teknik där omkring en tredjedel av de beviljade ansökningarna var nya. Forskningsområden där Vetenskapsrådet genomförde eller påbörjade utvärderingar under 2004 var kemiteknik, meteorologi, olika delområden inom utbildningsvetenskap samt vårdvetenskap.

Vetenskapsrådet genomförde under 2004 en utlysning av bidrag till starka forskningsmiljöer. Utlysningen skedde parallellt med liknande utlysningar hos Vinnova, Formas och Stiftelsen för strategisk forskning.

Vad gäller insatser för *yngre och nydisputerade forskare* redovisar Vetenskapsrådet bl.a. att man under 2004 finansierade 45 forskarassistenter inom humaniora och samhällsvetenskap, 112 forskarassistentanställningar inom medicin, 143 inom natur- och teknikvetenskap samt 5 inom utbildningsvetenskap.

De forskningsfinansierande myndigheterna skall arbeta för *jämställdhet* samt för en jämnare könsfördelning inom den egna beredningsorganisationen och vid fördelning av forskningsstöd. Vad gäller könsfördelningen i Vetenskapsrådets beredningsorganisation så varierar den mellan olika ämnesområden. Inom humaniora och samhällsvetenskap, medicin samt utbildningsvetenskap är andelen kvinnor och män inom intervallet 40–60 %. Beredningsgrupperna för naturvetenskap och teknik har däremot en könsfördelning där i genomsnitt 75 % är män.

Vetenskapsrådet har ett nationellt ansvar för övergripande *information om forskning och forskningsresultat*. Informationsverksamheten vid rådet har under året genomgått en omstrukturering. Strategin som man valt avseende den nationella forskningsinformationen är att skapa och stödja infrastrukturer där andra aktörer kan agera.

En stark *infrastruktur för forskning* är nödvändig för att Sverige skall kunna hävda sig i den internationella forskningsfronten. För att få överblick och kunna göra analyser av behovet av sådan infrastruktur har Vetenskapsrådet bildat en särskild kommitté. I kommittén kan därefter en samlad prioritering av behovet av infrastruktur göras.

Riktigt stora infrastrukturer är dock alltför kostsamma för att ett enskilt land skall kunna finansiera dem. Genom samarbete med andra länder kan Sverige i stället betala en del av kostnaderna. Via medlemskap i organisationer får svenska forskare då tillgång till avancerad utrustning. Kostnaderna för medlemskap i dessa organisationer har ökat under de senaste åren, bl.a. för deltagande i den internationella kärnforskningsorganisationen CERN.

Vid *Institutet för rymdfysik* bedrivs forskning inom rymdfysik, atmosfärsfysik och rymdteknik. Institutet har under åren 2001–2005 disponerat extra medel för att klara ökade kostnader för lokaler och forskningsprogram. Genom samarbeten med Luleå tekniska högskola och Umeå universitet erhålls nu extern finansiering av institutets kostnader, och tillsammans med besparingar skall institutet nu kunna nå en balanserad budget.

Kungl. biblioteket (KB) är Sveriges nationalbibliotek och skall samla in, bevara och tillhandahålla det svenska trycket. KB skall även samordna och utveckla informationsförsörjningen till högre utbildning och forskning. Under 2004 har ett sekretariat för ABM-centrum (arkiv, bibliotek, museer) inrättats vid biblioteket. ABM-centrum är ett samarbete med Statens kulturråd, Riksarkivet, Nationalmuseum och Riksantikvarieämbetet och fokuserar särskilt på att stimulera utvecklingen av myndigheternas digitaliseringsarbete.

Etikprövning av forskning som avser människor görs av regionala etikprövningsnämnder i Göteborg, Linköping, Lund, Stockholm, Umeå och Uppsala. De regionala nämndernas beslut kan överklagas till Centrala etikprövningsnämnden. Handläggningstiden för en ansökan till de regionala nämnderna har i genomsnitt varit 25–30 dagar. Under 2004 inkom drygt 3 000 ärenden till de regionala etikprövningsnämnderna. Flest ärenden inkom till Regionala etikprövningsnämnden i Stockholm (ca 1 100), medan Regionala etikprövningsnämnden i Umeå hade lägst antal ärenden (knappt 200). Drygt 400 ansökningar gällde klinisk läkemedelsprövning. Cirka 40 ärenden inkom till Centrala etikprövningsnämnden under 2004. Antalet ärenden till nämnderna blev färre än beräknat, vilket medförde att även avgiftsinkomsterna blev lägre än planerat.

Anslagen för 2006

26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 2 763 498 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 26:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* samt avslå motionsyrkandet.

Riksdagen bör också bemyndiga regeringen att under 2006 för ramanslaget 26:1 *Vetenskapsrådet Forskning och forskningsinformation* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 800 miljoner kronor under 2007, högst 1 800 miljoner kronor under 2008, högst 940 miljoner kronor under 2009, högst 150 miljoner kronor under 2010 och högst 10 miljoner kronor under 2011.

Propositionen

Anslaget avser stöd till forskning, forskningsinformation och vetenskaplig utrustning. Det används även för internationellt forskningssamarbete, utvärderingar, beredningsarbete, resor och seminarier som är kopplade till forskningsstödet.

Regeringen föreslår att riksdagen under detta anslag för budgetåret 2006 anvisar 2 763 498 000 kr. Jämfört med 2005 tillförs anslaget 25 228 000 kr till följd av pris- och löneomräkning (1 %). Anslaget 26:1 minskas med 15 137 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

I enlighet med regeringens bedömning i propositionen *Forskning för ett bättre liv* (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289) föreslås anslaget öka med 208 000 000 kr för 2006. Medlen har tidigare redovisats under anslaget 26:11 *Särskilda utgifter för forskningsändamål*.

Vetenskapsrådet har bl.a. till uppgift att ansvara för en nationell funktion för forskningsbaserat datamaterial inom samhällsvetenskap och humaniora. För detta ändamål förs 2 400 000 kr från anslaget 25:26 *Göteborgs universitet: Forskning och forskarutbildning* till anslaget 26:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation*.

Anslaget avses bli fördelat på anslagsposter enligt följande:

Anslagets fördelning på anslagsposter	(tkr)
Humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning	486 386
Medicinvetenskaplig forskning	851 129
Natur- och teknikvetenskaplig forskning	253 904
Utbildningsvetenskaplig forskning	128 259
Övrig forskningsfinansiering	1 043 820
Summa	2 763 498

Nyttillskottet på 280 miljoner kronor fördelas på anslagsposterna på följande sätt. Anslagspost 1 tillförs 5 miljoner kronor för forskning om kultur och hälsa. Anslagspost 2 tillförs 55 miljoner kronor för medicinsk forskning, och anslagspost 3 tillförs 45 miljoner kronor för teknikvetenskaplig forskning. Anslagsposten 5 tillförs 77 miljoner kronor för starka forskningsmiljöer, 8 miljoner kronor för satsningar på meriteringsanställningar, 8 miljoner kronor för forskarskolor samt 10 miljoner kronor för forskning till stöd för miljö och hållbar utveckling.

De medel som Vetenskapsrådet fördelar till forskning är oftast av långsiktig karaktär. Rådet bör därför enligt regeringen för budgetåret 2006 ges möjlighet att fatta beslut om stöd till forskning och vetenskaplig utrustning som innebär åtaganden för kommande budgetår. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 2 800 000 000 kr under 2007, högst 1 800 000 000 kr under 2008, högst 940 000 000 kr under 2009, högst 150 000 000 kr under 2010 och högst 10 000 000 kr under 2011.

Motionen

I motion 2005/06:Ub409 (s) anförs vikten av goda konkurrensförutsättningar för samtliga lärosäten när medlen till starka forskningsmiljöer fördelas. Det motionen specifikt syftar på är att Vetenskapsrådet valt att begränsa de olika lärosätenas möjligheter att skicka in ansökningar. De mindre och medelstora lärosätena anses bli särskilt hårt drabbade av detta. Motionärerna menar vidare att detta kan innebära att några av de bästa projekten i landet inte kommer att kunna få stöd. En annan tänkbar följd är att forskare tvingas byta lärosäte för att kunna söka medel för starka forskningsmiljöer. Motionärerna menar att detta inte kan ha varit avsikten med stödet och anför därför att denna typ av begränsningar inte bör användas vid utlysningar om stöd till starka forskningsmiljöer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet under anslaget 26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation.

Riksdagen bör också bemyndiga regeringen att under 2006 för ramanslaget 26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst

2 800 miljoner kronor under 2007, högst 1 800 miljoner kronor under 2008, högst 940 miljoner kronor under 2009, högst 150 miljoner kronor under 2010 och högst 10 miljoner kronor under 2011.

Riksdagen bör enligt utskottets mening avslå motionen om ett tillkännagivande rörande Vetenskapsrådets begränsningar av ansökningar för starka forskningsmiljöer. Enligt Vetenskapsrådets instruktion (SFS 2000:1199 4 §) får rådet utfärda riktlinjer för sin egen, ämnesrådets och Utbildningsvetenskapliga kommitténs medelsfördelning. Generellt gäller för Vetenskapsrådets verksamhet att stöd skall ges till forskning av högsta vetenskapliga kvalitet (1 §). Utskottet utgår från att detta har gällt också för den aktuella medelsfördelningen. Utskottet utgår också från att Vetenskapsrådet fortlöpande prövar formerna för denna verksamhet även med avseende på fördelningen mellan små och stora högskolor.

26:2 Vetenskapsrådet: Förvaltning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 106 698 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 26:2 *Vetenskapsrådet: Förvaltning*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget avser förvaltningskostnader för Vetenskapsrådet. Anslaget föreslås öka med 2 239 000 kr till följd av pris- och löneomräkning (2,1 %). Anslaget föreslås samtidigt minska med 630 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

U t s k o t t e t anser att riksdagen bör anvisa föreslaget belopp.

26:3 Rymdforskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 161 899 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 26:3 *Rymdforskning*. Riksdagen bör också lämna regeringen begärt bemyndigande att under 2006 för detta anslag besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 136 miljoner kronor under 2007, högst 135 miljoner kronor under 2008, högst 135 miljoner kronor under 2009, högst 135 miljoner kronor under 2010 och högst 135 miljoner kronor under 2011.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget utnyttjas för den obligatoriska avgiften till ESA:s vetenskapliga program, för Sveriges avtalsbundna andel av det internationella driftsbidraget till Esrange samt för projektstöd till svenska forskare för deltagande i nationell och internationell grundforskning inom rymdområdet. Anslaget disponeras av Rymdstyrelsen.

I enlighet med regeringens bedömning i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289) föreslår regeringen att anslaget tillförs 5 miljoner kronor 2006.

Anslaget föreslås öka med 1 563 000 kr till följd av pris- och löneomräkning (1 %). Anslaget föreslås minska med 938 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

Den grundläggande forskning som finansieras via anslaget till rymdforskning bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt. Resursnivån för vetenskapsprogrammet inom ESA fastställs också för flera år i taget. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 136 miljoner kronor under 2007, högst 135 miljoner kronor under 2008, högst 135 miljoner kronor under 2009, högst 135 miljoner kronor under 2010 och högst 135 miljoner kronor under 2011.

U t s k o t t e t anser att riksdagen bör anvisa föreslaget belopp och ge regeringen det begärda bemyndigandet.

26:4 Institutet för rymdfysik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 45 043 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 26:4 *Institutet för rymdfysik*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Institutet för rymdfysik (IRF) bedriver forskning och utveckling, utbildning samt mät- och registreringsverksamhet inom främst rymdfysik, atmosfärfysik och rymdteknik.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget 26:4 *Institutet för rymdfysik* anvisar 45 043 000 kr för budgetåret 2005. I förslaget ingår en pris- och löneomräkning på 887 000 kr (2 %). Anslaget föreslås minska med 267 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

Institutet har under perioden 2001–2005 tilldelats extra medel under anslaget *Särskilda utgifter för forskningsändamål* för att bl.a. klara ökade lokalkostnader. Medlen har trappats ner successivt från 8 miljoner till 1,25 miljoner kronor för 2005. Tillsammans med besparingsåtgärder och ökad externfinansiering kan institutet nu nå balans i budgeten.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen för budgetåret 2006 anvisar det av regeringen begärda beloppet under anslaget 26:4 *Institutet för rymdfysik*.

26:5 Kungl. biblioteket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 242 646 000 kr, för budgetåret 2006 under anslaget 25:5 *Kungl. biblioteket*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Kungl. biblioteket (KB) är Sveriges nationalbibliotek. KB samlar in, bevarar och tillhandahåller det svenska tryckta ordet och förvärvar viss utländsk litteratur om Sverige. Myndighetens uppgifter baseras på lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument. KB främjar också informationsförsörjningen till svensk forskning, genom bl.a. det nationella databas-systemet Libris och genom insatser för att utveckla och förvalta ansvarsbibliotek inom olika ämnesområden.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget 26:5 Kungl. biblioteket för budgetåret 2005 anvisar 242 646 000 kr. Som en resursförstärkning för utvecklingsarbete föreslår regeringen att anslaget ökas med 3 000 000 kr.

Anslaget ökas även med 4 176 000 kr till följd av pris- och löneomräkning (1,8 %). Anslaget minskas med 1 421 000 kr fr.o.m. 2006 på grund av en generell reduktion med 0,6 % av anslag företrädesvis avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar det föreslagna beloppet under anslaget 26:5 *Kungl. biblioteket*.

26:6 Polarforskningssekreteriatet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör för budgetåret 2006 anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 25 526 000 kr, under anslaget 26:6 *Polarforskningssekreteriatet*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Polarforskningssekreteriatet främjar svensk polarforskning genom att delta i planeringen av vetenskapliga expeditioner till Arktis och Antarktis samt svara för den logistik och utrustning som krävs för expeditionerna. Sekreteriatet är också ansvarig myndighet för prövning av tillstånd för vistelse i Antarktis och tillsynsutövning över svensk verksamhet i Antarktis.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget 26:6 *Polarforskningssekreteriatet* för budgetåret 2006 anvisar 25 526 000 kr. Pris- och löneomräkning medför att anslaget ökar med 323 000 kr (1,3 %). Anslaget minskas med 152 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar det föreslagna beloppet.

26:7 Främjande och analys av forsknings- och utvecklingssamarbete inom EU m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör för budgetåret 2006 anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 15 421 000 kr, under anslaget 26:7 *Främjande och analys av forsknings- och utvecklingssamarbete inom EU m.m.*

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget benämndes tidigare Rådet för forsknings- och utvecklingssamarbete inom EU.

Medlen får användas för verksamhet som syftar till att främja svenskt deltagande i EU:s ramprogram för forskning och utveckling genom att erbjuda information och rådgivning i frågor som rör svensk medverkan i dessa program. Medlen får även användas till utvärdering och statistik avseende det svenska deltagandet i programmen. Vidare får medlen användas till kostnader relaterade till att vara nationellt kontaktorgan för Europeiska kommissionen för frågor som rör samarbetet inom EU:s ramprogram.

Riksdagen delade regeringens bedömning i proposition Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:ÚbU15, rskr. 2004/05:289) att Rådet för forsknings- och utvecklingssamarbete inom EU (EU/FoU-rådet) skall avvecklas och att verksamheten fr.o.m. den 1 januari 2006 skall inordnas som ett sekretariat i Verket för innovationssystem (Vinnova). Regeringen avser att återkomma i 2006 års ekonomiska vårproposition med förslag om att verksamheten överförs till utgiftsområde 24 Näringsliv fr.o.m. 2007 och att anslaget avvecklas och medlen i stället tillförs Vinnovas förvaltningsanslag.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget 26:7 *Främjande och analys av forsknings- och utvecklingssamarbete inom EU m.m.* anvisar 15 421 000 kr. Pris- och löneomräkning medför en ökning av anslaget på 287 000 kr (1,9 %). Anslaget minskas med 91 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar det föreslagna beloppet.

26:8 SUNET

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör för budgetåret 2006 anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 39 805 000 kr, under anslaget 26:8 *SUNET*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

SUNET (Swedish University Computer Network) är ett datanätverk för överföring av elektronisk information som binder samman i första hand universitet och högskolor, men också vissa folkbibliotek och läns museer. SUNET finansieras genom detta anslag samt genom avgifter från högskolor och universitet. Avgifterna skall täcka de kostnader som ej täcks av anslaget. Anslaget disponeras av Vetenskapsrådet.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget 26:8 *SUNET* för budgetåret 2006 anvisar 39 805 000 kr. Genom pris- och löneomräkning ökas anslaget med 396 000 kr (1 %). Anslaget minskas med 238 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av anslag företrädesvis avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar det föreslagna beloppet.

26:9 Centrala etikprövningsnämnden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör för budgetåret 2006 anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 4 204 000 kr, under anslaget 26:9 *Centrala etikprövningsnämnden*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Centrala etikprövningsnämnden är en myndighet som prövar överklagande av beslut som fattats av de sex regionala nämnderna för etikprövning av forskning som rör människor. Nämnden utövar dessutom tillsyn över efterlevnaden av lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor samt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget 26:9 *Centrala etikprövningsnämnden* för budgetåret 2006 anvisar 4 204 000 kr. Beloppet har pris- och löneomräknats med 47 000 kr (1,1 %). Anslaget minskas med 25 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av anslag företrädesvis avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar det föreslagna beloppet.

26:10 Regionala etikprövningsnämnder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör för budgetåret 2006 anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 41 088 000 kr, under anslaget 26:10 *Regionala etikprövningsnämnder*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

De regionala etikprövningsnämnderna är sex myndigheter som fattar beslut avseende etikprövning av forskning som rör människor. Myndigheterna finansierar sin verksamhet genom avgifter som redovisas på inkomsttitel. Eftersom verksamheten ännu är förhållandevis ny finns en osäkerhet i beräkningen av anslagsförbrukning och avgiftsintäkter.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget 26:10 *Regionala etikprövningsnämnder* för budgetåret 2006 anvisar 41 088 000 kr. Anslaget har pris- och löneomräknats med 626 000 kr. Anslaget minskas med 243 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar det föreslagna beloppet.

26:11 Särskilda utgifter för forskningsändamål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör för budgetåret 2006 anvisa det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 108 316 000 kr, under anslaget 26:11 *Särskilda utgifter för forskningsändamål*. Ett motionsyrkande med förslag om annat anslagsbelopp bör därmed avslås.

Jämför särskilt yttrande 7 (kd).

Propositionen

Anslaget avser bidrag till forskningsverksamhet och vissa särskilda utgifter inom forskningsområdet.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslaget 26:11 *Särskilda utgifter för forskningsändamål* för budgetåret 2006 anvisar 108 316 000 kr. Anslagsbeloppet har pris- och löneomräknats med 2 115 000 kr (1 %). Anslaget minskas med 1 269 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

Medel som tidigare förts eller avsetts föras till anslaget är fördelade på andra anslag i enlighet med det som har redovisats i den forskningspolitiska propositionen.

Från anslaget föreslår regeringen att 3 000 000 kr förs till anslaget 26:5 *Kungl. biblioteket* för utvecklingsinsatser inom ramen för digitaliseringsverksamhet och inrättande av ett nätbibliotek.

Regeringen avser att fördela anslaget på följande organisationer:

- Kungl. Vetenskapsakademien
- Medelhavsinstitutet i Rom, Athen och Istanbul
- Svenska barnboksinstitutet
- Fulbrightkommissionen
- Institutet för framtidsstudier
- Imego AB
- EISCAT AB
- Nobelmuseum
- Vetenskap och allmänhet.

Av anslaget avses 5 616 000 kr ställas till regeringens förfogande.

Motionen och utskottets ställningstagande

Kristdemokraterna vill enligt motion 2005/06:Ub556 yrkande 2 bl.a. minska anslaget med 9 miljoner kronor.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet och avslår motionsyrkandet i denna del.

Organisationen för finansiering av medicinsk forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om införande av ett nationellt institut för hälsa och medicin.

Jämför reservation 25 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Moderata samlingspartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet (Allians för Sverige) skriver i motion 2005/06:Ub346 yrkande 11 att de vill utveckla Ämnesrådet för medicin inom Vetenskapsrådet till ett nationellt institut för hälsa och medicin. Syftet är att kraftsamla kring strategiska forskningsområden såsom bioteknik, bioinformatik, klinisk forskning samt IT inom hälso- och sjukvården.

Även Moderata samlingspartiet anför i motion 2005/06:So424 yrkande 19 att det bör bildas ett nytt nationellt institut för hälsa och medicin. De myndigheter som i dag var och en för sig finansierar olika delar av forskningen inom medicin, bioteknik, hälso- och sjukvård, beteendevetenskap, social omsorg samt arbetsmiljö kan slås samman till en enda forskningsfinansierare. Också motion 2005/06:Ub314 (fp) yrkande 5 framhåller att ett nationellt institut för hälsa och medicin bör bildas och tillägger att detta kan förläggas på Gotland.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Det som motionärerna föreslår skulle innebära en betydande förändring av den myndighetsstruktur för forskningsfinansiering som finns sedan den 1 januari 2001. Sådana förändringar bör enligt utskottet endast genomföras efter grundlig utredning och remissbehandling. Regeringen har i sin forskningspolitiska proposition (prop. 2004/05:80) annonserat att man avser att genomföra en utvärdering av organisationen för forskningsfinansiering.

Organisationen för utbildningsvetenskaplig forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om medfinansiering av utbildningsvetenskaplig forskning.

Jämför reservationerna 26 (kd) och 27 (v).

Motionerna

I motion 2005/06:Ub534 (kd) yrkande 14 förordas att man skall ta bort kravet på att lärosätena skall medfinansiera forskning som får finansiellt stöd från Vetenskapsrådets Utbildningsvetenskapliga kommitté (UVK). Motionären menar att detta inte är ett normalt krav vid statlig forskningsfinansiering och tillägger att UVK i stället bör tillföras ytterligare medel för att inte den totala forskningsvolymen skall minska.

Enligt motion 2005/06:Ub490 (v) bör dock kravet på lärosätenas medfinansiering tillämpas på ett strikt sätt (yrkande 1). Motionärerna menar att lärosätena inte tycks ha accepterat och därför inte heller fullföljt kraven på omdisponering av medel till det utbildningsvetenskapliga området. Man menar också att kravet på samverkan mellan minst ett universitet och en högskola skall följas (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. På regeringens uppdrag har en särskild utredare utvärderat hur Vetenskapsrådets stöd till utbildningsvetenskaplig forskning påverkat området i fråga samt studerat om systemet för forskningsfinansiering bör ändras och vilka ändringar som i så fall vore lämpliga. Utredningen överlämnade sin redovisning den 1 april 2005 och har därefter remissbehandlats. Remissvaren bereds för tillfället i Regeringskansliet. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta ställning till lärosätenas medfinansiering av utbildningsvetenskaplig forskning innan denna beredning är färdig.

Vissa forskningsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om förstärkning eller prioritering av forskningen inom vissa områden. Utskottet hänvisar till att den närmare fördelningen av de statliga forskningsresurserna ankommer på forskningsfinansierande myndigheter och på universitet och högskolor.

Jämför reservation 28 (kd).

Motionerna

Ett 30-tal motioner innehåller förslag om prioritering eller förstärkning av vissa forskningsområden.

Inom det medicinska vetenskapsområdet finns följande motionsyrkanden.

Enligt motion 2005/06:So314 (m) yrkande 6 behöver forskningen om ätstörningar, deras orsaker och behandling öka. Förståelsen av processerna bakom problemen samt kunskapen om effektiva insatser är alltför begränsad.

Motion 2005/06:So317 (s) yrkande 2 och motion 2005/06:Ub374 (-) yrkande 2 menar att forskningen om kvinnors hälsa behöver utökas. Den forskning som hittills bedrivits har inte i tillräckligt stor utsträckning tagit fasta på att mäns och kvinnors hälsa varierar beroende på kön.

Enligt motion 2005/06:So546 (fp) yrkande 2 bör det satsas mer på forskning kring de reumatiska sjukdomarna. Detta gäller inte minst forskning kring de sjukdomar som fortfarande saknar bra behandlingsmetoder.

Behovet av en satsning på forskning kring problem med övervikt och fetma hos barn och vuxna tas upp i motion 2005/06:So426 (kd) yrkande 2. Motionären skriver att det är angeläget att utreda de bakomliggande orsakerna till varför barn och vuxna ökar i vikt på ett ohälsosamt sätt.

I motion 2005/06:So706 (kd) yrkande 8 framhålls behovet av forskning och kompetensutveckling angående rehabilitering av funktionshindrade. Enligt motionärerna finns det brister i det vetenskapliga underlaget för olika rehabiliteringsmetoder.

Enligt motion 2005/06:So713 (kd) yrkande 1 behövs en forskningssatsning om orala infektioners samband med övrig hälsa. Dålig tandhälsa kan exempelvis påverka hjärt- och kärlsystemet.

I motion 2005/06:So422 (c) framhålls att det är viktigt att säkra allsidig forskning kring hälsoeffekterna av elektromagnetisk strålning (yrkande 4). Motionärerna menar också att anslagstilldelningen till den kritiska forskningen på området måste säkras (yrkande 7). Även motion 2005/06:Bo277 (mp) behandlar detta ämne och framhåller att det behövs mer behandlingsinriktad forskning om elöverkänslighet (yrkande 14).

Forskningen om neurologiska sjukdomar har enligt motion 2005/06:So552 (c) yrkande 17 fått allt mindre resurser på senare år. Samtidigt är kunskaperna om dessa sjukdomar otillfredsställande och forskningsområdet måste därför värnas menar motionären.

För att få mer kunskap om riskerna med konsumtion av energidrycker behövs det mer forskning menar motion 2005/06:Ub321 (c). Kunskap behövs för att ta reda på om det finns anledning att gå längre än att bara varna yngre människor för en stor konsumtion.

Enligt motion 2005/06:Ub392 (c) är det av stor vikt att satsa på medicinsk forskning. Det behövs mer forskning om såväl förebyggande åtgärder som behandlande insatser menar motionären.

Ökad forskning om tekniklösningar inom vård och omsorg framhålls i motion 2005/06:Ub531(s). Motionärerna menar att detta är viktigt för såväl nationellt bruk som export.

I motion 2005/06:Ub566 (s) anförs att det krävs ytterligare fokusering på den svenska forskningen om de globala infektionssjukdomarna. Malaria, tbc och hiv skördar miljontals offer varje år samtidigt som de orsakar stort mänskligt lidande och omfattande fattigdom.

Motion 2005/06:Ub292 (mp) yrkande 1 argumenterar för att det behövs ökad forskning om den reumatologiska sjukdomen sklerodermi. Framför allt behövs det forskning om behandlingsformer som botar eller minskar besvären av sjukdomen.

Inom det samhällsvetenskapliga och humanistiska vetenskapsområdet finns följande yrkanden.

I motion 2005/06:Kr235 (m) yrkande 2 framhålls att forskningen inom designområdet behöver ges bättre möjligheter. Området sägs vara eftersatt vilket riskerar att hämma svensk industri.

Enligt motion 2005/06:Ub534 (kd) yrkande 15 behöver det initieras forskning om relationen mellan pedagogisk teori och praktik, bl.a. för att ge lärarutbildningen en trovärdig forskningsanknytning.

I motion 2005/06:Ub550 (kd) yrkande 1 anförs att det finns behov av ökad forskning om stamning. Enligt motionären finns det endast en verksam forskare i Sverige inom detta område.

Behovet av en opartisk historisk forskning kring assyrier/syrianers situation under perioden 1914–1918 lyfts fram i motion 2005/06:Ub412 (s). Motionärerna önskar att opartisk forskning skall dokumentera de utrensningar och övergrepp som skett.

Behovet av forskning om s.k. socialt kapital framhålls i motion 2005/06:Ub445 (s). Motionärerna menar exempelvis att socialt kapital kan bidra till konkurrenskraft och tillväxt.

Enligt motion 2005/06:Ub505 (s) finns det ett forskningsbehov rörande social ekonomi. Mer specifikt handlar det om forskning om ekonomiska verksamheter som bedrivs i demokratiska föreningar.

Vikten av forskning och kunskapsspridning kring det demokratiska entreprenörskapet lyfts fram i motion 2005/06:Ub559 (s). Motionärerna menar att nya entreprenörsformer kan vara ett sätt att öka tillväxten i samhället.

Motion 2005/06:Sf251 (v) yrkande 21 framhåller behovet av stöd till ett forskningsprojekt om s.k. språkanalyser. Motionären påpekar att språkanalyser används för att söka fastställa asylsökandes ursprungsländer trots den omfattande kritik som finns mot metodens tillförlitlighet.

Utökad forskning om vad som konstituerar freds- respektive våldskulturer efterfrågas i motion 2005/06:U337 (mp) yrkande 4. Svensk fredsforskning borde, menar motionärerna, kartlägga de sociala och känslomässiga mekanismer och samhällsstrukturer som kan förklara dessa kulturella tillstånd.

Behovet av forskning om pedagogiska metoder för att arbeta med utveckling av barns och ungdomars värdegrund lyfts fram i motion 2005/06:Ub318 (mp) yrkande 3. Motionärerna menar att det behövs forskning och utvärdering av t.ex. undervisning i emotionell intelligens.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet påminner om att statsmakterna när det gäller resurserna till forskning endast fattar övergripande beslut om fördelningen av de statliga forskningsmedlen. Den närmare fördelningen av de statliga forskningsresurserna sker via de forskningsfinansierande myndigheterna Vetenskapsrådet, FAS, Formas och Vinnova samt universiteten och högskolorna.

Med anledning av de motionsyrkanden som gäller det medicinska vetenskapsområdet vill utskottet peka på att regeringen i sin forskningspolitiska proposition (2004/05:80) har meddelat att den medicinska forskningen skall prioriteras. I budgetpropositionen för 2006 föreslår regeringen därför att Vetenskapsrådets anslag för medicinsk forskning ökas med 55 miljoner kronor.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet om att inrätta ett miljöpris, samt motionsyrkandet om en samlad redovisning av samtliga forskningsanslag från olika utgiftsområden.

Jämför särskilt yttrande 4 (v).

Motionerna

I motion 2005/06:Ub223 (mp) anförs att ett miljöpris bör inrättas, om möjligt knutet till Alfred Nobels namn. Motionären menar att detta skulle kunna stimulera den internationella miljöforskningen.

Enligt motion 2005/06:Ub236 (fp) bör regeringen i sina framtida budgetförslag lämna en samlad redovisning av alla anslag inom alla utgiftsområden som används till forskning. Enligt motionären skulle detta ge en bättre överblick över den svenska forskningspolitiken vilket skulle underlätta prioriteringar och avvägningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. Nobelprisen har instiftats i enlighet med Alfred Nobels vilja och kan inte ändras eller kompletteras med fler priser. Utskottet anser liksom motionären att det är av stor vikt att stimulera den vetenskapliga forskningen. Enligt utskottet är detta giltigt såväl för forskningen om miljö som för forskningen inom andra områden. Utskottet ser därför inte skäl till ett särskilt pris inom det miljövetenskapliga forskningsområdet, och riksdagen bör sålunda avslå motionen.

Utskottet konstaterar att regeringen varje år i budgetpropositionen i avsnittet om forskningspolitik samlat redovisar vilka statliga medel som fördelas via de statliga forskningsfinansiärerna inom olika utgiftsområden. Utskottet

konstaterar också att de forskningspropositioner som regeringen lägger fram varje mandatperiod ger en bra samlad bild av svensk forskning, vilket för övrigt skedde senast våren 2005. Till detta kommer Statistiska centralbyråns årliga sammanställningar av såväl statliga som andra finansierares bidrag till forskningen. Enligt utskottets mening krävs ingen ytterligare redovisning för en samlad överblick över de statliga forskningsinsatserna.

6 Anslagen inom utgiftsområde 16

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör för budgetåret 2006 anvisa anslagen inom utgiftsområde 16 enligt regeringens förslag samt bifalla motion 2005/06:Fi320 yrkande 4 vad avser anslaget 25:77 *Högskoleverket*.

Jämför särskilda yttrandena 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Regeringens och motionärernas förslag

En sammanställning av regeringens och motionärernas budgetförslag för utgiftsområde 16 *Utbildning och universitetsforskning* finns i *bilaga 3* till detta betänkande.

Utskottet har i avsnitten 2 Barnomsorg, skola och vuxenutbildning, 3 Högskoleverksamhet, 4 Vissa centrala myndigheter m.m. och 5 Nationella och internationella forskningsresurser m.m. redogjort för innehållet i förslagen.

Utskottets ställningstagande

I de föregående avsnitten har utskottet redovisat sin bedömning av regeringens och motionärernas förslag inom olika delar av utgiftsområdet och där tagit ställning till samtliga berörda yrkanden. Utskottet har tillstyrkt regeringens förslag samt motion 2005/06:Fi320 yrkande 4 i vad avser anslaget 25:77 *Högskoleverket*.

Utskottet föreslår att riksdagen för budgetåret 2006 anvisar anslagen inom utgiftsområde 16 enligt regeringens och samarbetspartiernas förslag (kolumnerna Regeringens förslag och s, v, mp i *bilaga 3*).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Institutet för skolnära forskning, punkt 1 (m)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om institut för skolnära forskning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub238 yrkande 10.

Ställningstagande

Skolutveckling behöver i högre grad vara baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet. Lärare skall inte behöva vara hänvisade till enbart sin egen erfarenhet. Skolor måste i större utsträckning lära av framgångsrika exempel. Vi föreslår därför att ett institut för skolnära forskning inrättas och tillför resurser för detta under anslaget Institutet för skolnära forskning. På så sätt vill vi stärka den skolnära forskningen, etablera en koppling mellan skolan, lärarprofessionen och skolforskningen samt bygga upp skolans kunskapsbas. Det ger en grund för skolutveckling av hög kvalitet. Myndigheten för skolutveckling avvecklas därmed.

2. Nationell skolinspektion, punkt 2 – motiveringen (m)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m).

Ställningstagande

Skolverkets utbildningsinspektion har inneburit att granskningen av skolor har förbättrats. Det är steg i rätt riktning, men inte tillräckligt. Moderaterna vill understryka att staten behöver ta ansvar för att kvalitetsgranskningarna av förskolor och skolor stärks. Vi anser att ambitionerna för utbildningsinspektionen skall höjas och resurser tillföras Skolverket för detta. Utbildningsinspektionen bör få i uppdrag att kvalitetsgranska varje skola minst vart tredje år. Alla skolor, oavsett huvudman, skall granskas

med samma ögon. Inspektionen skall inrikta sig mot hur väl skolorna klarar kunskapsuppdraget, dvs. att alla elever ges förutsättningar att nå kunskapsmålen i samtliga ämnen.

3. Nationell skolinspektion, punkt 2 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om (fyll i). Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Sf383 yrkande 24, 2005/06:Ub344 yrkande 70 och 2005/06:Ub481 yrkande 2.

Ställningstagande

Tolerans, förståelse och respekt för andra skall prägla skolans vardag. Skolan skall inte vara värdeneutral, utan tydligt ta ställning för grundläggande humanistiska och demokratiska värderingar. För att garantera att alla skolor, både konfessionella och icke-konfessionella, följer läroplanen skall en särskild nationell skolinspektion skapas. Den nationella skolinspektionens ansvarsområde skall vara tillsyn och utvärdering av skolväsendet.

Skolverket bör få en annan roll än den det har i dag och framför allt inrikta sig på att fastställa kursplanerna och betygskriterierna, godkänna fristående skolor och ge myndighetsservice till skolor. Den nya myndigheten, den nationella skolkvalitetsinspektionen, skall stå för tillsynen samt säkerställa likvärdigheten i bedömningen av nationella prov och det nationella betygssystemet.

4. Nationellt kvalitetsinstitut, punkt 3 (c)

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om (fyll i). Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub426 yrkande 20 och 2005/06:Ub513 yrkande 2.

Ställningstagande

Ett fristående kvalitetsinstitut bör införas i stället för Myndigheten för skolutveckling för att ge kommunerna stöd i kvalitetsarbetet. Ett nationellt kvalitetsinstitut kan åstadkomma en jämförelse kommun för kommun och skola för skola. Det nationella kvalitetsinstitutet bör också ha till uppgift att utveckla och förfina metoder för utvärdering samt stödja kommunerna i deras arbete.

5. Läs- och skrivutveckling, punkt 4 – motiveringen (m)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m).

Ställningstagande

För att förbättra måluppfyllelsen krävs tidig uppföljning av elevernas utveckling, tydligare krav på tidiga stödsatser samt en individanpassad undervisning. För att garantera alla elever en hög miniminivå på tidig uppföljning och stödsatser, vill Moderaterna införa en första obligatorisk kontrollstation i år 2 samt ge skolorna bättre förutsättningar att individanpassa undervisningen. Kontrollstationen i år 2 skall fokusera på läsförståelse, eftersom det lägger grunden för all annan inläring. Kontrollstationen skall innebära att mål i svenska införs, obligatoriska nationella prov i läsförståelse ges, och krav på att skolorna erbjuder stöd till elever som riskerar att inte nå målen skärps. Fler verktyg för individanpassning skall ges bl.a. genom att göra det möjligt för skolor att erbjuda eleven extra undervisningstid. I samband med kontrollstationen skall den individuella utvecklingsplanen tydliggöra var eleven befinner sig i förhållande till målen, vilket erbjudande om stöd eleven ges av skolan och ansvarsfördelningen mellan skola, elev och föräldrar.

6. Läs- och skrivutveckling, punkt 4 (c)

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om (fyll i). Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: Ub513 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att regeringens satsning på att öka kvaliteten i skolan och barnomsorgen är kortvarig. Centerpartiet vill i stället göra en betydligt mer hållbar satsning, där vi lägger 400 miljoner kronor på ett läs- och

skrivutvecklingsprogram. Här stärks kompetensen och insatserna ökas mot läs- och skrivsvårigheter/dyslexi samt dyskalkyli. Inom anslaget rymms också en satsning på skolböcker.

7. Lärlingsprogram i gymnasiet, punkt 8 (c)

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om (fyll i). Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: Ub513 yrkande 3.

Ställningstagande

I årets budgetproposition lägger regeringen 581 miljoner kronor på lärlingsutbildning som en sysselsättningsåtgärd. Centerpartiet välkomnar ett lärlingsprogram, men inte i den form som regeringen föreslår utan i stället som en del av gymnasieskolan. Därför vill Centerpartiet flytta en del av dessa pengar till utgiftsområde 16 och föreslår därför ett nytt anslag för att bygga upp ett lärlingsprogram på gymnasiet.

8. Användning av bidraget till personalförstärkning, punkt 10 – motiveringen (m)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m).

Ställningstagande

Regeringen detaljstyr skolan genom öronmärkta statsbidrag, vilket leder till en otydlig mål- och resultatstyrning och till en ineffektiv resursfördelning i kommunerna. Beslut om hur resurserna i skolan skall användas skall tas så nära verksamheten som möjligt – av skollledning och huvudman – där informationen finns om de lokala förutsättningarna. Moderaterna anser därför att det öronmärkta statsbidraget till personalförstärkning skall tillföras kommunerna via det allmänna statsbidraget.

9. Användning av bidraget till personalförstärkning, punkt 10 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om (fyll i). Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: Ub481 yrkande 1.

Ställningstagande

Folkpartiet anser att de bidrag som i dag betalas ut till personalförstärkningar i skola och fritidshem har bidragit till att höja andelen obehöriga lärare och fritidspedagoger. Det är viktigt att det görs klart att kommuner bara skall tilldelas bidraget om de anställer behöriga lärare, fritidspedagoger och förskollärare.

10. Nedläggning av Valideringsdelegationen, punkt 12 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om nedläggning av Valideringsdelegationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub533 yrkande 6.

Ställningstagande

Att kunna validera kunskaper från såväl formellt som informellt lärande är avgörande för en framgångsrik vuxenutbildning, och Kristdemokraterna har därför länge drivit frågan om att utveckla ett väl fungerande system för validering. Eftersom Valideringsdelegationen rent lokalmässigt är inhytt hos Centrum för flexibelt lärande (CFL) avdelning i Norrköping, hade Valideringsdelegationens utformning varit lämpligare som en avdelning inom CFL. Valideringsdelegationen verkar också ha haft svårigheter att åstadkomma konkreta åtgärder. Mot bakgrund av Valideringsdelegationens svagheter anser jag att Valideringsdelegationen skall inlemmas i CFL för att skapa större möjlighet till effektivitet och samordning.

- 11. Översyn av myndighetsstrukturen, punkt 13 (m, fp, kd, c)**
av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om översyn av myndighetsstrukturen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub557 yrkande 11.

Ställningstagande

Vi anser att flera små myndigheter bör läggas ned. Enligt Ekonomistyrningsverket finns det ca 270 myndigheter i Sverige. Granskningar av statens effektivitet visar att de små myndigheterna ger onödigt stora administrationskostnader. Vi anser att myndighetsstrukturen bör renodlas och att uppdragen bör föras över till Högskoleverket. Andra små myndigheter bör också föras in under andra myndigheter för att öka de ekonomiska och verksamhetsmässiga samordningseffekterna.

- 12. Kostnader för teckentolkning inom vuxenutbildningen, punkt 14 (fp)**
av Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kostnader för teckentolkning inom vuxenutbildningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub383 yrkande 6.

Ställningstagande

Folkpartiet menar att döva och hörselskadade måste få tillgång till teckentolkare inom vuxenutbildningen. Problemet är vanligen att det blir för dyrt för en utbildningsanordnare att bekosta teckentolkare. Vi föreslår därför att staten tar över ansvaret för finansieringen av utbildningstolkning inom den offentligt finansierade vuxenutbildningen. Reformen bör finansieras genom att medel förs över från det generella statsbidraget till kommunerna till ett samlat anslag för utbildningstolkning.

13. Riksrevisionens styrelses redogörelse angående bidrag till personalförstärkningar i skolor och fritidshem, punkt 15 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen om Riksrevisionens styrelses redogörelse angående bidrag till personalförstärkningar till skolor och fritidshem. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub3 yrkandena 1–7 och lägger redogörelse 2005/06:RRS5 till handlingarna.

Ställningstagande

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet uttryckte alla kritik mot bidraget till personalförstärkningar i skola och fritidshem när det infördes. Vi gav stöd åt de ökade resurserna då bidraget infördes men kritiserade regeringens styrning. Vi menar att specialdestinerade bidrag enbart skall användas i undantagsfall, och de skall vara framtagna i samarbete med mottagande part. Risken för ett mycket omfattande administrativt arbete, liksom svårigheter att följa upp resultaten, lyftes också fram då bidraget infördes. Efter Riksrevisionens granskning står vi fast vid vår kritik mot det specialdestinerade bidraget, och vi anser att riksdagen bör ta revisorernas kritik på allvar och besluta i enlighet med de rekommendationer som Riksrevisionen framför. Vi vill framför allt peka på Riksrevisionens slutsatser att det inte varit möjligt att säkerställa att resurserna haft den avsedda effekten, att alla kommuner inte kunnat få ta del av bidraget samt att kommunernas underlag varit otillförlitligt på grund av bristande information och att utbetalningarna därför i flera fall kan ha varit felaktiga. Orsakerna till bristerna anses huvudsakligen ligga i att ärendet enbart bereddes inom Regeringskansliet och att inget remissförfarande användes för att ge bidraget en välfungerande utformning. Beslutet visade sig också komma i konflikt med andra överenskommelser med de s.k. delegationskommunerna, varvid regeringen tvingades dra tillbaka kravet på att personaltätheten skulle öka i reella tal för att bidraget skulle betalas ut.

14. Ändring av högskolelagen, punkt 16 (m, fp, kd)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen bifaller motionerna 2005/06:Ub557 yrkande 2 och 2005/06:Ub585 yrkande 3 och avslår proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 16 punkt 1.

Ställningstagande

Förslaget om ändring av högskolelagen medför en detaljstyrning över lärosätenas verksamhet som regering och riksdag borde avhålla sig ifrån. Redan idag är dessutom hållbar utveckling en viktig komponent i lärosätenas forskning och undervisning. Den föreslagna ändringen begränsar därför lärosätenas och forskningens självständighet i onödan.

15. Framtida ökning av anslagen till universitet och högskolor, punkt 17 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om framtida ökning av anslagen till universitet och högskolor . Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub346 yrkandena 5, 8, 9 och 13 samt avslår motionerna 2005/06:U292 yrkande 6, 2005/06:Ub257, 2005/06:Ub292 yrkande 2 och 2005/06:Ub495.

Ställningstagande

Resurserna till forskningen måste öka, de har kommit att urholkas de senaste åren. Särskilt den humanistiska och den samhällsvetenskapliga forskningen har drabbats. Forskningen inom medicin och teknik måste prioriteras, den är en viktig grund för företagande och tillväxt. Därtill måste mer resurser tillföras för att skapa bättre villkor för forskarna. Om man skall kunna tala om en reell satsning på forskning krävs mer resurser än vad regeringen föreslår.

16. Universitetsstatus eller vetenskapsområde för vissa högskolor, punkt 20 – motiveringen (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Ställningstagande

Sverige behöver en högre utbildning och forskning av hög kvalitet. Beslut om en högskola skall tillföras universitetsstatus eller ett vetenskapsområde får inte riskera att politiseras, utan skall tas på kvalitativa grunder. Därför anser vi att denna typ av beslut inte skall tas av regeringen, utan av Högskoleverket på grundval av den akademiska kvalitet som lärosätet bedöms hålla.

17. Utbyggnad av vissa utbildningar, punkt 22 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utbyggnad av vissa utbildningar. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So703 yrkande 24 och avslår motionerna 2005/06:Ub336 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:Ub550 yrkande 2.

Ställningstagande

Det råder i dag brist på psykiatrer, barnläkare, onkologsjusköterskor, reumatologer, neurologer, geriatriker, allmänläkare, intensivvårdssköterskor, röntgensköterskor m.fl. För att kunna erbjuda en god vård i framtiden krävs fler platser på läkar- och sjuksköterskeutbildningarna.

18. Principer för bestämning av resurser till universitet och högskolor, punkt 23 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om principer för bestämning av resurser till universitet och högskolor. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub346 yrkandena 4 och 6 samt 2005/06:Ub347 yrkandena 10 och 11 samt avslår motionerna 2005/06:Ub212 yrkande 3, 2005/06:Ub213, 2005/06:Ub235 yrkande 3, 2005/06:Ub460, 2005/06:Ub468, 2005/06:Ub496 yrkandena 1–3, 2005/06:Ub498 och 2005/06:Ub575 yrkande 2.

Ställningstagande

Allians för Sverige vill införa ett nytt system för att fördela fakultetsanslagen. Detta system skall syfta till att gynna högkvalitativ forskning oavsett om denna bedrivs vid större eller mindre lärosäten. Allians för Sverige vill även införa ett nytt resurstilldelningssystem för grundutbildningen. Såväl studenternas val, samhällets och arbetsmarknadens behov som utbildningens kvalitet skall avgöra resursernas fördelning.

Regeringen tillämpar en pris- och löneomräkning på endast 1 %, trots att den verkliga kostnadsökningen är betydligt större. Detta urholkar lärosätenas anslag. Man kan inte inom forskningen räkna med samma rationaliseringsmöjligheter som inom näringslivet. Därför behövs ett nytt system för pris- och löneuppräknings.

19. Söktryckets betydelse i resurstilldelningen, punkt 24 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om söktryckets betydelse i resursfördelningen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2005/06:Ub391 yrkande 6 och 2005/06:N443 yrkande 54.

Ställningstagande

Söktrycket bör få större genomslag i tilldelningen av resurser till lärosätenas grundutbildning. Alltför mycket politisk styrning av vilka områden som skall få utbildningsplatser leder till att efterfrågan på mer populära utbildningar inte kan mötas.

20. Högskolans samverkan med näringsliv och omgivande samhälle, punkt 26 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om högskolans samverkan med näringsliv och omgivande samhälle. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub346 yrkande 10 och 2005/06:Ub347 yrkande 3.

Ställningstagande

För att öka forskningens påverkan på svensk tillväxt behöver kommersialiseringen av forskningsresultat förbättras. Allians för Sverige vill därför reformera detta område för att stimulera såväl forskare som lärosäten. I ett nära samspel med näringsliv och offentlig sektor kan akademien bli en mer betydelsefull resurs för regional utveckling i en alltmer globaliserad ekonomi.

21. Kommersialisering av forskning, punkt 27 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kommersialisering av forskning. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2005/06:Ub589 yrkande 4.

Ställningstagande

Läraryrket bör avskaffas och ansvaret för kommersialisering bör helt falla på lärosätena. Detta kan ske genom att inrätta ett eller flera utvecklingsbolag. Sveriges relativa litenhet kräver en större samordning för att optimalt kunna kommersialisera framtagna forskningsrön.

22. Konkurrensutsättning av Centrala studiestödsnämnden m.m., punkt 28 (m, fp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om konkurrensutsättning av Centrala studiestödsnämnden. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub427 yrkande 12 och bifaller delvis motion 2005/06:Ub204.

Ställningstagande

Vi anser att hanteringen av studielån borde utsättas för konkurrens. Genom att konkurrensutsätta CSN skulle utrymme ges för fler individuellt anpassade lösningar. Studenter som vill bör kunna ta sina studielån via bank eller annat låneinstitut. Genom att släppa in banker och andra institut kan tillgängligheten och effektiviteten i administrationen av studielån öka. Även i ett system med en friare studielånemarknad kommer det att finnas behov av en statlig myndighet, men poängen med det reformerade system som vi föreslår är att konkurrensen och valfriheten skapar möjligheter till förbättrad effektivitet och service när det gäller själva långivningen.

23. Införande av s.k. omvänd straffavgift för Centrala studiestödsnämnden, punkt 30 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om införande av s.k. omvänd straffavgift för Centrala studiestödsnämnden. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub427 yrkande 13.

Ställningstagande

Folkpartiet anser att effektiviteten i administrationen av studielånen måste skärpas omedelbart. Vi föreslår därför att en skyldighet för CSN att betala en straffavgift till studenter som inte får sina studiemedel i tid skall införas. En sådan straffavgift bör också betalas om studenten inte får information eller svar på en ansökan inom viss tid. Straffavgiften skulle vara ett

rimligt sätt att utöva påtryckningar på CSN att skärpa sina rutiner så att effektiviteten förbättras. Dessutom är det en fråga om rättvisa – om studielån inte betalas i tid har CSN rätt att kräva påminnelseavgift.

24. Nedläggning av Myndigheten för Sveriges nätuniversitet, punkt 31 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om nedläggning av Myndigheten för Sveriges nätuniversitet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub556 yrkande 1.

Ställningstagande

Myndigheten för Sveriges nätuniversitet bör läggas ned och uppgifterna flyttas över till Högskoleverket. Genom att lägga ned små myndigheter är det möjligt att spara pengar och samtidigt öka effektiviteten. Högskoleverket bör dessutom ges ett större helhetsansvar.

25. Organisationen för finansiering av medicinsk forskning, punkt 32 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om organisationen för finansiering av medicinsk forskning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:So424 yrkande 19 och 2005/06:Ub346 yrkande 11 och avslår motion 2005/06:Ub314 yrkande 5.

Ställningstagande

Forskningen inom medicin, bioteknik, hälso- och sjukvård, beteendevetenskap, IT m.m. har under lång tid varit ämnesinriktad och projekten har varit begränsade till omfattning och inriktning. Gränssnitten mellan olika vetenskapliga områden blir dock mindre och mindre tydliga. Nya vetenskapliga landvinningar innebär att skilda discipliner samarbetar allt tätare med varandra. För att på ett optimalt sätt kunna tillvarata de möjligheter

som finns till synergier mellan olika områden anser vi att ett nationellt institut för hälsa och medicin bör skapas. Detta bör ske genom att de myndigheter som var och en för sig finansierar olika delar av forskningen inom det medicinska området integreras inom ett samlat hälsovetenskapligt institut.

26. Organisationen för utbildningsvetenskaplig forskning, punkt 33 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om organisationen för utbildningsvetenskaplig forskning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub534 yrkande 14 och avslår motion 2005/06:Ub490 yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

För att klara behovet av ökad kunskap om lärande skapades 2001 en särskild kommitté under Vetenskapsrådet med uppgift att verka för utbildningsvetenskaplig forskning. I utredningen *Stödet till utbildningsvetenskaplig forskning* (SOU:2005:31) har stödet utvärderats. Utredningen drar slutsatsen att kravet på medfinansiering från lärosätena snarast bör tas bort, eftersom detta krav inte finns inom andra vetenskapsområden. Kristdemokraterna delar denna uppfattning och anser att Utbildningsvetenskapliga kommittén bör tilldelas ytterligare medel för att den totala forskningsvolymen inte skall sjunka.

27. Organisationen för utbildningsvetenskaplig forskning, punkt 33 (v)

av Lennart Gustavsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om organisationen för utbildningsvetenskaplig forskning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub490 yrkandena 1 och 3 samt avslår motion 2005/06:Ub534 yrkande 14.

Ställningstagande

Universiteten och högskolorna har ansvar för att lärarutbildningen vilar på vetenskaplig grund. Lärosätena ålades därför i propositionen om den nya lärarutbildningen (prop. 1999/2000:135) att bidra med medel från befintliga fakultetsanslag. Utredningen om stöd till utbildningsvetenskaplig forskning (SOU 2005:31) konstaterar dock att kravet på lärosätena att bidra med finansiering då Utbildningsvetenskapliga kommittén (UVK) tilldelar medel inte har fungerat. Vi menar att UVK på ett striktare sätt måste följa de riktlinjer kommittén faktiskt har, inklusive kravet på att forskningen skall bedrivas i nätverk inkluderande minst ett universitet och minst en högskola.

28. Forskning om lärarutbildningen, punkt 36 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om forskning om lärarutbildningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub534 yrkande 15.

Ställningstagande

Vetenskapsrådets utbildningsvetenskapliga kommitté bör initiera forskning om relationen mellan teori och praxis i lärarutbildningen, bl.a. för att ge det allmänna utbildningsområdet (AUO) en tydlig forskningsanknytning. Detta borde riksdagen ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Satsning på läroboken i skolan, punkt 7 (fp)

Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp) anför:

Läsandet grundlägger en språklig förmåga som möjliggör reflektion, analys och känslomässigt engagemang. Därför måste skolan ge alla elever, även dem från läsovana miljöer, möjlighet att upptäcka glädjen med att läsa. Boken som medium är inte föråldrad. Vanan att använda egna böcker, göra anteckningar och understrykningar, grundlägger en god studietechnik. Folkpartiet anser att Skolverket i sina inspektioner noga skall följa hur böcker utnyttjas i undervisningen.

2. Framtida ökning av anslagen till universitet och högskolor, punkt 17 (fp, kd)

Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd) och Ana Maria Narti (fp) anför:

Under mer än två tusen år har grekiska och latin förmedlat kultur och vetenskap i Europa.

Grekiskan är det äldsta skriftligt bevarade, ännu levande språket i den stora indoeuropeiska språkfamiljen. Grekiskan är därför central för analysen av människans språk. Den är också bärare av några av världslitteraturens viktigaste verk.

Latinet har bl.a. bidragit starkt till italienskan, franskan, spanskan, portugisiskan och rumänskan, men även andra språk har latinska inslag. Latinet var också länge religionens och vetenskapens internationella språk i Europa.

De klassiska språken är oundgängliga i den svenska akademiska världen. Resurserna till dessa språk har dock inte varit tillräckliga under senare år. Vi menar därför att regering och riksdag borde säkra de klassiska språkens fortsatta existens vid svenska lärosäten.

3. Principer för bestämning av resurser till universitet och högskolor, punkt 23 (v)

Lennart Gustavsson (v) anför:

Jag, Lennart Gustavsson, anser att Linköpings universitets fakultetsmedel är kraftigt underdimensionerade i förhållande till lärosätets storlek. Om samma principer gällde för Linköpings som för Stockholms universitet skulle Linköping få ytterligare 700 miljoner kronor. Fakultetsmedlen fördelas i dag mer med utgångspunkt i tradition än i prestation. Detta är inte rimligt eller rättvist och medför att forskarna vid Linköpings universitet måste ägna alltför mycket tid åt att söka externa medel i stället för att

bedriva forskning. Därtill kommer att det omfattande grundutbildningsuppdrag som Linköpings universitet har inte får den forskningsanknytning som det är tänkt att all grundutbildning skall ha.

4. En samlad forskningsbudget, punkt 39 (v)

Lennart Gustavsson (v) anför:

Anslagen till svensk forskning fördelas på en rad olika utgiftsområden. Detta gör det mycket svårt att få en samlad bild av den svenska forskningspolitiken. Prioriteringar mellan olika forskningsområden blir svårhanterliga eftersom helhetsbilden saknas. För att avhjälpa dessa brister bör regeringen lämna en samlad forskningsbudget till riksdagen som inbegriper samtliga anslag i statsbudgeten som går till forskning.

5. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2006 samt vissa bemyndiganden, punkt 40 (m)

Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m) anför:

En riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister beslutade den 23 november att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende 2006. Samtidigt fastställdes utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för åren 2006 och 2007.

Moderaterna har i partimotion 2005/06:Fi240 Politik för arbete och välfärd och i kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att återupprätta den svenska arbetslinjen, bryta bidragsberoende och utanförskap, ge fler medborgare makt över den egna vardagen samt trygga goda statsfinanser och en värdig välfärd. Vi vill satsa på offentliga kärnverksamheter som sjukvård, rättstrygghet och skola i stället för på bidragssystemen.

Vi föreslår en växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst för låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett bättre sätt än i dag kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

När riksdagens majoritet genom rambeslutet valt en annan inriktning av politiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 16.

I det följande redovisar vi vilken fördelning på anslagen inom utgiftsområde 16 som vi förordade i vår anslagsmotion 2005/06:Ub585.

De övergripande målen för Moderaternas skolpolitik är att förbättra kunskapsinhämtningen, säkra trygghet och studiero i skolan samt stärka elevers rätt att välja skola och utbildningsinriktning.

Våra högre krav på uppföljning av kunskapsresultaten, stöd till eleverna och kvalitetsgranskningar av varje skola gör att vi tillför ökade resurser för dessa ändamål med 310 miljoner kronor per år. Av dessa medel avser 80 miljoner kronor per år ersättning till kommunerna, via det allmänna statsbidraget, för våra högre krav på stöd till eleverna i samband med kunskapskontrollerna. Resterande medel avser resursförstärkningar till Skolverket för att finansiera bl.a. högre krav på utbildningsinspektionerna, en utbyggd nationell provbank samt en utökad nationell statistikdatabas om skolan. Utöver de ökade resurserna för att stärka måluppfyllelsen och resultatuppföljningen tillför vi Skolverket utredningsresurser motsvarande 10 miljoner kronor per år samt medel för att snabbare handlägga ansökningar om start av friskolor. Totalt tillför vi Skolverket 275 miljoner kronor under 2006 (anslag 25:1).

Särskilda insatser är nödvändiga för att förbättra elevernas kunskaper i matematik och NO-ämnena. Satsningen är utformad för att långsiktigt stärka och stödja skolornas arbete med att utveckla undervisningen i dessa ämnen. För detta syfte avsätter vi 50 miljoner kronor under 2006 under det nya anslaget 25:88 *Matematik- och NO-satningar*.

Skolutveckling behöver i högre grad vara baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet. Vi föreslår därför att ett institut för skolnära forskning inrättas och tillför resurser för detta under det nya anslaget 25:87 *Institutet för skolnära forskning*. På så sätt vill vi stärka den skolnära forskningen, etablera en koppling mellan skolan, lärarprofessionen och skolforskningen samt bygga upp skolans kunskapsbas. *Myndigheten för skolutveckling* (anslag 25:3) avvecklas därmed. Av samma anledning avvecklas delar av anslag 25:4 *Specialpedagogiska institutet*.

Moderaternas krav på skolutbildning av högsta kvalitet gäller alla elever. Barn med särskilda behov och funktionshinder behöver särskilt uppmärksammas. Ju svårare en elevs funktionshinder är, desto sämre klarar flertalet kommuner av att möta behoven. För att tillförsäkra elever med funktionshinder en skolgång av hög kvalitet avsätter vi 313 miljoner kronor per år. Därutöver föreslår vi att Specialpedagogiska institutet integreras i Specialskolemyndigheten. 300 miljoner kronor tillförs det nya anslaget 25:91 *Valfrihet för funktionshindrade*. 13 miljoner kronor tillförs det nya anslaget 25:92 *Skolutveckling och produktion av läromedel för elever med funktionshinder*.

Det riktade statsbidraget för utbildning av vuxna under anslag 25:16 *Statligt stöd för utbildning av vuxna* är en kvarleva av det tidigare kunskapslyftet. Sedan Kunskapslyftet avslutades har dock antalet studieplatser på komvux minskat drastiskt. Vi gör bedömningen att behovet av kommunal vuxenutbildning kommer att fortsätta att minska, varför vi föreslår att ersättningen till kommunerna minskas med 600 miljoner kronor per år. Kvarva-

rande medel – 1 181 258 000 kr – bör överföras till kommunernas allmänna statsbidrag under utgiftsområde 25 och anslag 25:16 därmed upphöra. Vi menar att villkorade statsbidrag leder fel, bl.a. genom att riskera en ineffektiv resursfördelning i kommunerna. Moderaterna vill göra en strategisk satsning på den kvalificerade yrkesutbildningen som har visat sig vara en effektiv utbildningsväg till jobb. Vi föreslår därför att anslag 25:18 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* ökas med ytterligare 540 miljoner kronor, motsvarande 26 000 utbildningsplatser under 2006–2008. Eftersom vi gör bedömningen att behovet av utbildningsplatser kommer att minska föreslår vi att anslaget 25:14 *Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildningen* avskaffas – en besparing på drygt 161 miljoner kronor – och vi minskar anslaget 25:14 *Nationellt centrum för flexibelt lärande* med drygt 50 miljoner kronor. Vi föreslår inte heller några öronmärkta medel under anslaget 25:15 *Bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet*, en besparing på drygt 49 miljoner kronor.

Det har skett en snabb utbyggnad av antalet högskoleplatser i Sverige. Regeringen har dock inte ökat resurserna i takt med utbyggnaden, vilket medför att resurserna minskat per utbildningsplats. Regeringen vill nu fortsätta utbyggnaden av högskolan som en del av sin arbetsmarknads-satsning. Moderaterna kan inte stödja denna utbyggnad. I stället vill vi anslå 660 miljoner kronor under 2006 så att lärosätena får full kompensation för de studenter som de redan utbildar. Vi vill också tillföra medel per utbildningsplats och anslår 150 miljoner kronor för detta. För att förbättra lärares möjligheter att bedriva akademisk fortbildning vill moderaterna anslå 1 miljard kronor. Vi vill också höja anslagen till forskning och forskarutbildning med 200 miljoner kronor utöver regeringens förslag för att stärka en fri forskning med både bredd och spets.

Vi ställer oss frågande till att Myndigheten för Sveriges nätuniversitet ges fler uppdrag som på intet sätt har med distansutbildning att göra och att resurser till detta tas ifrån Högskoleverket. Vi motsätter oss därför att anslaget 25:82 *Myndigheten för Sveriges nätuniversitet* ökas med 41 miljoner kronor. Vi menar också att det är dags att utvärdera vad som främst gynnar distansutbildningen – att verksamheten fortsätter i myndighetens regi eller att lärosätena övertar ansvaret fullt ut. Vi menar också att besparingen på anslaget 25:77 *Högskoleverket* riskerar att försämra kapaciteten i att utföra viktiga utvärderingar av den högre utbildningens och forskningens kvalitet.

6. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2006 samt vissa bemyndiganden, punkt 40 (fp)

Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp) anför:

Folkpartiet liberalernas budgetförslag för år 2006 syftar till att förändra de ekonomiska förutsättningarna så att Sveriges potential kan komma till sin rätt. Det handlar om förslag som förbättrar förutsättningarna för den dryga miljon människor som står utanför arbetsmarknaden att få en möjlighet att komma in och bidra med en egen arbetsinsats och förslag som leder till nya jobb. Vi föreslår en stor inkomstskattereform för alla som arbetar och skattelättnader för företagare så att det skall bli lättare att anställa. Vi föreslår vidare reformer av arbetsmarknadspolitiken, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. Vi föreslår ett antal åtgärder för att underlätta företagande och nya jobb. Våra utgiftsökningar avser ökade resurser för en starkt rättssäkerhet, bättre utbildning och forskning, satsningar på vård och omsorg särskilt för äldre samt förbättringar för handikappade. Vi uppnår utrymme för detta genom ett antal besparingsåtgärder.

Vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområde 16 har emellertid avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det inte meningsfullt att delta i fördelningen på anslag inom utgiftsområde 16. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 16.

Folkpartiet föreslår att en nationell skolinspektion skapas, vars ansvarsområden skall vara tillsyn och utvärdering av skolväsendet. Medel kan därför tas från Skolverket. Vi anser vidare att Myndigheten för skolutveckling kan läggas ned. Skolutveckling skall, enligt vår mening, ske på lokal nivå med stöd av universitet och högskolor. Av samma skäl kan anslagen för skolutveckling minska.

Folkpartiet anser att de bidrag som i dag betalas ut till personalförstärkningar i skola och fritidshem har bidragit till att höja andelen obehöriga lärare och fritidspedagoger. När nu bidraget också skall gälla förskolan, är det särskilt viktigt att det görs klart att kommuner bara skall tilldelas bidraget om de anställer behöriga lärare, fritidspedagoger och förskollärare. Den pedagogiska verksamheten blir lidande om personer som saknar rätt utbildning skall vara ansvariga.

Vi anser att gymnasieungdomar är dåligt förberedda för yrkeslivet i dag. Folkpartiet vill därför starta en ny företagsanknuten lärlingsutbildning. Vi anslår därför 50 miljoner kronor till det nya anslaget 25:97 *Försöksverksamhet med gymnasiala lärlingsutbildningar* för att genomföra en försöksverksamhet.

Vi föreslår att anslaget 25:16 *Statligt stöd till utbildning av vuxna* minskas med 600 000 miljoner kronor eftersom det reella behovet av vuxenutbildning inte är så stort. Vuxenutbildningen utnyttjas i dag av många studerande som läser trots att de redan har godkända betyg från gymnasiet. I stället vill vi satsa på den kvalificerade yrkesutbildningen då det finns ett stort behov av personer med sådan utbildning. Vi föreslår därför att anslaget 25:18 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* ökas med ytterligare 500 miljoner kronor. Vi föreslår vidare en minskning av anslaget

25:13 *Nationellt centrum för flexibelt lärande* med 35 miljoner kronor. Anslag 25:15 *Bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet* bör minskas med 49 miljoner kronor.

Folkpartiet anser att den snabba utbyggnadstakten av högskolan har inneburit sänkt kvalitet. Vi säger därför nej till regeringens förslag om en fortsatt utbyggnad 2006. I stället föreslår vi att 1 miljard kronor anslås för att höja kvaliteten på befintliga platser. Vi vill också bygga upp ett nytt elituniversitet i Sverige och avsätter 200 miljoner kronor för detta ändamål. För att höja kvaliteten i grundskolan behövs åtgärder riktade mot lärarnas kompetensutveckling. Folkpartiet föreslår därför att 1 miljard kronor avsätts för kompletterande utbildning av obehöriga lärare, utbildning av speciallärare m.m. Allians för Sverige är överens om att forskning är nyckeln till en framgångsrik utveckling för Sverige. Folkpartiet vill därför, liksom övriga borgerliga partier, anslå ytterligare 200 miljoner kronor till forskning.

Vi motsätter oss regeringens förslag att 41 miljoner kronor överförs från anslaget 25:77 *Högskoleverket* till anslaget 25:82 *Myndigheten för Sveriges nätuniversitet*.

7. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2006 samt vissa bemyndiganden, punkt 40 (kd)

Inger Davidson (kd) anför:

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för fler människor i arbete, minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att statens finanser och därmed den gemensamma välfärden tryggas för alla.

En ekonomi som vilar på väl fungerande institutioner – såsom förutsägbart rättssystem, personligt ansvarstagande, god affärsetik och hederlighet i uppträdande människor emellan – utmärks av ordning och låg osäkerhet. Denna ordning har inte uppkommit spontant utan bygger på det kristna och det klassiska kulturarvet. Här betonas bl.a. skillnaden mellan rätt och fel, karaktär, hederlighet, personligt ansvarstagande, duglighet och arbetsetik. Det kostar merarbete, tid och pengar för att kompensera och reducera osäkerhet.

Inom ramen för marknadsekonomin vill vi förena frihet med solidaritet och omtanke. Grundläggande är frihet under ansvar. Enskilda initiativ och personligt ansvarstagande skall uppmuntras. Statens uppgift är att sörja för att alla får tillgång till vård och omsorg och därtill säkra en grundläggande ekonomisk trygghet för alla som av någon anledning inte klarar sin egen

försörjning. Det sker genom socialpolitiken, skattesystemet, lagar och den offentliga verksamheten. Ett exempel på detta är gemensamt och solidriskt finansierad social service som alla medborgare har rätt till, men också stor frihet för individen att välja vem som skall tillhandahålla denna service.

Sverige står inför stora utmaningar. Vi vet att de närmaste tio åren kommer att medföra en växande andel äldre i befolkningen, med ökade krav på vård och omsorg. Andelen i arbetsför ålder minskar samtidigt, vilket gör oss beroende av att öka den reguljära sysselsättningsgraden bland människor i arbetsför ålder för att upprätthålla skatteintäkterna. Här ser vi redan i dag ett stort och växande utanförskap, där omkring 1,5 miljoner människor i arbetsför ålder står utan arbete eller arbetar mindre än de skulle vilja. Det bidrar till stora kostnader för samhället och är en tragedi för alla de människor som skulle vilja försörja sig själva men som av arbetsmarknadsskäl eller bristande vård tvingas till utanförskap.

För att fler skall komma i arbete räcker det inte med att reformera delar av den svenska ekonomin – det krävs ett helhetsgrepp. Det handlar bl.a. om arbetsmarknaden, som måste göras mer flexibel för att möjliggöra nyanställningar i nya och växande företag. Den kraftigt ökade sjukfrånvaron måste mötas med förbättrad arbetsmiljö och rehabilitering men också tydligare krav på återanpassning till arbetslivet för den som annars riskerar att hamna i utanförskap. För att åstadkomma detta måste skatterna på arbete sänkas, särskilt för dem med låga inkomster och där förtjänsten av att gå från bidragsförsörjning till arbete är särskilt låg.

Den offentliga sektorn måste också förnyas för att bättre möta konsumenternas/brukarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer. Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, polis- och rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas, och infrastrukturen förbättras.

Målet med våra reformer på dessa områden är att skapa förutsättningar för en uthållig tillväxt på åtminstone 3 % över en konjunkturcykel, där sysselsättningen kan öka utan att inflationen tar fart, där den enskildes valfrihet, personliga ansvar och välfärd kan öka utan politisk detaljstyrning, där den offentliga sektorn kan vitaliseras och möta ökande behov utan att jagas av krympande skattebaser och där statens finanser blir mindre konjunktur känsliga.

Riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har nu genom förslag till ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten. Därför redovisar vi i detta särskilda yttrande (i stället för i en reservation) den del av vår politik som rör utgiftsområde 16 och som vi skulle ha yrkat bifall till om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i den första beslutsomgången.

Utformningen av förskoleverksamheten hör intimt samman med synen på barn och barns omsorg. Kristdemokraterna menar att utgångspunkten för utformningen av barnomsorgen skall vara barnets bästa. Föräldrarna skall ges rätt att välja den barnomsorgsform som passar deras barn bäst. För att garantera valfrihet för familjerna måste det finnas ett varierat utbud av olika barnomsorgsformer, inklusive omsorg i det egna hemmet och reella möjligheter att välja mellan dem.

Regeringens prioriteringar de senaste åren har varit inriktade på att öka antalet platser i förskolan och att minska avgifterna. Konsekvensen har blivit att kvaliteten i verksamheten försämrats med större grupper och lägre personaltäthet. Kristdemokraterna anser att insatserna för barnomsorgen nu måste riktas mot att förbättra kvaliteten. Därför vill vi genomföra en kvalitetsatsning i barnomsorgen på 2 miljarder kronor årligen. För att möjliggöra detta föreslår vi en mindre ökning av maxtaxeavgiften och säger nej till regeringens öronmärkta pengar till personalförstärkningar i förskolan. Därmed frigörs även resurser för att stärka andra delar av barnomsorgen och skapa en mångfald, t.ex. genom införande av ett kommunalt vårdnadsbidrag.

Skolan är en framtidsinvestering både för de enskilda medborgarna och för samhället i stort. Det är samhällets skyldighet att ge alla en likvärdig möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar, intressen och önskemål. Under de senaste åren har varken kommunerna eller staten levt upp till sina åtaganden för utbildningsväsendet. Trots att mer resurser kommit skolorna till del, har många skolor i dag en standard som inte är tillräcklig för att de mål och riktlinjer som finns i läroplanen skall uppnås. En utbildningssatsning måste därför lägga stor vikt vid kärnverksamheten i grundskolan och gymnasieskolan för att garantera en likvärdig utbildning över hela landet.

Kristdemokraterna anser att skolutveckling skall ske ute på de enskilda skolorna samt på lärarhögskolorna, inte på en statlig myndighet. Därför föreslår vi att Myndigheten för skolutveckling läggs ned. Det är också anledningen till att vi drar in resurser för skolutveckling under anslaget 25:3. I stället satsar vi extra på Skolverket för att det skall kunna stärka sin tillsyns- och kvalitetsgranskningsverksamhet.

Bristen på läromedel är omfattande i många skolor. I en tredjedel av alla lågstadieskolor får eleverna inte behålla en enda lärobok. Vi föreslår därför en statlig satsning på 200 miljoner kronor på läromedel i grundskolan. Vi avsätter också 35 miljoner kronor för att åter göra Ekeskolan och Hällsboskolan till statliga specialskolor för funktionshindrade elever. Av dessa är 30 miljoner kronor tillfälliga resurser för att starta upp verksamhet som lagts ned.

Kristdemokraterna menar att utbyggnaden av högskolan har gått för fort. Antalet platser i högskolan ökas utan att motsvarande satsning på kvalitet sker. Kristdemokraterna säger därför nej till Socialdemokraternas utbyggnad. Kristdemokraterna anslår i stället totalt 405 miljoner kronor

2006 och 1,4 miljarder kronor under treårsperioden 2006–2008 i en kvalitets-satsning på högskolan. Vi anslår även 80 miljoner kronor under treårsperioden som en riktad satsning för att öka andelen disputerade lärare.

Vår övertygelse är att samhällets behov inte tillgodoses genom en ensidig satsning på akademisk utbildning. Det behövs också kvalificerad yrkeskunskap genom eftergymnasial utbildning. Kristdemokraterna vill därför införa en yrkeshögskola. Inledningsvis lägger vi 10 miljoner kronor för att utreda förutsättningarna och påbörja denna reform.

Enligt Ekonomistyrningsverket finns det ca 270 myndigheter i Sverige. Sverige har på fyra år fått ett femtiotal nya småmyndigheter. Kristdemokraterna har därför föreslagit strategiska förbättringar i myndighetsstrukturen. Bland annat ges Högskoleverket ett större helhetsansvar i och med att Myndigheten för Sveriges nättuniversitet läggs ned. Regeringen har minskat anslaget för Högskoleverket, och vi återför därför medel för att säkerställa en god kvalitet på myndighetsutövningen inom högskolesektorn. Valideringsdelegationen läggs ned och uppgifterna tillförs Nationellt centrum för flexibelt lärande.

Sverige är ett kunskapsintensivt samhälle där forskningen får allt större betydelse för tillväxt och välfärd. Kristdemokraterna har tillsammans med de andra tre borgerliga partierna föreslagit en kraftfull ökning av anslagen till forskning. Kristdemokraterna anslår därför 200 miljoner kronor mer än regeringen 2006 och totalt 900 miljoner kronor över treårsperioden 2006–2008 till forskning.

8. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2006 samt vissa bemyndiganden, punkt 40 (c)

Sofia Larsen (c) anför:

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 2006 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 2006 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslaget om preliminära utgiftstak för åren 2007 och 2008.

Centerpartiets budgetalternativ – med förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – skall ses som en helhet, där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Centerpartiet ser fyra stora och viktiga utmaningar, där vi presenterar en ekonomisk politik med konkreta åtgärder för ett öppnare, grönare och mer konkurrenskraftigt Sverige. Det handlar om att göra vårt land till en företagsam och välutbildad nation. Det handlar om att sätta människan före systemen. Det handlar om att möta miljöhoten med ett teknikskifte för att främja framväxten av nya tillväxt- och jobbskapande företag inom miljö- och energipolitik. Det handlar om att skapa ett öppet och tolerant samhälle.

Centerpartiet föreslår att anslaget 25:1 *Skolverket* minskas med 70 miljoner kronor och att anslaget 25:2 *Myndigheten för skolutveckling* minskas med 47 miljoner kronor. Vi flyttar i stället dessa medel till ett nationellt kvalitetsinstitut, som Centerpartiet satsar 200 miljoner kronor på. Detta bör ha till uppgift att utveckla och förfina metoder för utvärdering och stödja kommunerna i deras arbete. I år gör Centerpartiet en extra satsning på detta kvalitetsinstitut med 100 miljoner kronor i syfte att användas för att förbättra barns fysiska och psykiska hälsa. Anslag 25:3 *Utveckling av skola och barnomsorg* minskas med 150 miljoner kronor.

Centerpartiet föreslår däremot 400 miljoner kronor till ett läs- och skrivutvecklingsprogram. Genom detta stärks kompetensen och insatserna ökas mot läs- och skrivsvårigheter/dyslexi samt dyskalkyli. Inom denna satsning ryms även en satsning på skolböcker.

Centerpartiet anser också att anslaget 25:4 *Specialpedagogiska institutet* bör minskas med 367 miljoner kronor. Medlen läggs i stället på anslaget 25:5 *Specialskolemyndigheten* som ökas med 200 miljoner kronor och därmed förs samman med Specialpedagogiska institutet. Genom effektiviseringar på administrationen beräknas ca 30 % av anslaget kunna sparas in.

Vi anser vidare att de specialdestinerade statsbidragen för personalförstärkning i skola och fritidshem samt maxtaxa i barnomsorgen bör omvandlas till generella statsbidrag till kommunerna.

Vi vill öka anslaget 25:18 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* med 50 miljoner kronor. På så sätt skapas 1 500 nya permanenta platser för att tillgodose näringslivets efterfrågan på utbildad arbetskraft. Regeringen gör endast en kortvarig satsning på 120 miljoner kronor, dvs. 1 500 tillfälliga platser. Detta är enligt vår uppfattning både orealistiskt och oseriöst. Vad som behövs är långsiktiga platser som håller en god kvalitet. Vi ställer vidare ett rationaliseringskrav på Nationellt centrum för flexibelt lärande och föreslår därför att anslag 25:13 minskas med 20 miljoner kronor. Vidare vill vi avskaffa anslaget 25:15 *Bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet*, en besparing på drygt 49 miljoner kronor.

Centerpartiet motsätter sig regeringens förslag om en utbyggnad av antalet högskoleplatser. I stället vill vi genomföra kvalitetssatsningar på högskolan. Till en början satsar vi 100 miljoner kronor som en kompensation för att regeringen inte har räknat upp anslagen på ett rimligt sätt och gör en riktad satsning på 100 miljoner kronor till de nyare universiteten och högskolorna. Centerpartiet är överens med övriga borgerliga partier att resurserna till forskning och forskarutbildning behöver öka med 200 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2005/06:1

Proposition 2005/06:1 Budgetpropositionen för 2006 Utgiftsområde 16:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434) (avsnitt 2.1 och 7.1.9).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 25:4 Specialpedagogiska institutet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 8 000 000 kronor under 2007 och högst 5 000 000 kronor under 2008 (avsnitt 9.1.4).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 25:18 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning besluta om bidrag till kvalificerad yrkesutbildning som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 008 528 000 kronor under 2007 och högst 483 030 000 kronor under perioden 2008-2011 (avsnitt 9.1.18).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 25:20 Utveckling av påbyggnadsutbildningar besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 140 456 000 kronor under 2007 och högst 2 545 000 kronor under perioden 2008-2011 (avsnitt 9.1.20).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 25:74 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. besluta om tilldelning av medel för stipendier på Svenska institutets område som medför utgifter på högst 3 000 000 kronor under 2007 (avsnitt 9.1.74).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 800 000 000 kronor under 2007, högst 1 800 000 000 kronor under 2008, högst 940 000 000 kronor under 2009, högst 150 000 000 kronor under 2010 och högst 10 000 000 kronor under 2011 (avsnitt 10.8.1).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 26:3 Rymdforskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 136 000 000 kronor under 2007, högst 135 000 000 kronor under 2008, högst 135 000 000 kronor under 2009, högst 135 000 000 kronor under 2010 och högst 135 000 000 kronor under 2011 (avsnitt 10.8.3).

8. Riksdagen anvisar för budgetåret 2006 anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning i enlighet med uppställningen.

Redogörelse 2004/05:RRS23

Redogörelse 2004/05:RRS23 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående högskolans samverkan med det omgivande samhället.

Redogörelse 2005/06:RRS5

Redogörelse 2005/06:RRS5 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående statens bidrag till personalförstärkningar i skolor och fritidshem.

Följdmotion med anledning av redog. 2005/06:RRS5

2005/06:Ub3 av Inger Davidson m.fl. (kd, m, fp, c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statsbidraget till personalförstärkningar i skolor och fritidshem.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att remissbehandla alla förslag till specialdestinerade bidrag när det rör sig om betydande belopp.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett specialdestinerat bidrag inte får försvåra den långsiktiga styrningen för mottagaren.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att följa upp specialdestinerade bidrag så att det resultat som mäts överensstämmer med målet för bidraget.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att beslut om förordningar för statsbidrag skall tas i god tid före ikraftträdandet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tidpunkt för utbetalning skall anpassas efter mottagande organisationers ordinarie budgetprocess.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att endast begära in sådant underlag från mottagarna som faktiskt används som beslutsunderlag.

Motion väckt med anledning av prop. 2004/05:175

2005/06:T1 av Sven Bergström m.fl. (c, m, fp, kd):

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Myndigheten för skolutveckling bör utvidga sitt uppdrag till att även omfatta samarbete med näringslivet.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:Fi318 av Else-Marie Lindgren m.fl. (kd):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillåta kommunerna att ta ut högre maxtaxa för barnomsorgen.

2005/06:Fi320 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s, v, mp):

4. Riksdagen anvisar för budgetåret 2006 anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med de ändringar i förhållande till regeringens förslag som framgår av i motionen redovisad uppställning.

2005/06:U292 av Annelie Enochson (kd):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett centrum för forskning om Mesopotamiens folkslag, historia och utveckling skapas och att centret även omfattar forskning om invandrare till Sverige från Mesopotamien.

2005/06:U337 av Gustav Fridolin och Lotta Hedström (båda mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utökad forskning på och kartläggning av vad som konstituerar fredskulturer respektive våldskulturer.

2005/06:Sf251 av Lars Ohly m.fl. (v):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till ett forskningsprojekt om språkanalyser.

2005/06:Sf282 av Annika Carlsson och Kerstin Lundgren (båda c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ökade resurser för lärare och resurspersoner i grundskolan.

2005/06:Sf333 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att satsa särskilt på skolor och unga i invandrartäta områden.

2005/06:Sf383 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolan skall ta ställning för tolerans samt att inrätta en nationell skolinspektion.

2005/06:Sf387 av Kenneth Lantz m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att inrätta en professur i försäkringsmedicin.

2005/06:So314 av Sten Tolgfors (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskningen om ätstörningar, deras orsaker och hur de bäst behandlas.

2005/06:So317 av Hillevi Engström (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att forskningsinsatserna för kvinnors hälsoproblem måste stärkas.

2005/06:So422 av Kerstin Lundgren och Birgitta Carlsson (båda c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen måste ta hänsyn till båda sidor i elöverkänslighetskonflikten och även till vittnesmålen från drabbade människor för att säkra allsidig forskning kring elektromagnetisk strålning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av satsning på alternativ/kritisk forskning.

2005/06:So424 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att verka för bättre förutsättningar för forskning inom hälso- och sjukvården genom inrättandet av ett institut för hälsa och medicin.

2005/06:So426 av Ingemar Vänerlöv (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ökad satsning på forskning kring problemen med övervikt och fetma hos barn och vuxna.

2005/06:So546 av Marie Wahlgren m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att satsa på forskning kring de reumatiska sjukdomarna.

2005/06:So552 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om neurologisk forskning i Sverige.

2005/06:So703 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fler platser till läkar- och sjuksköterskeutbildningarna måste tillskapas.

2005/06:So706 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskning och kompetensutveckling inom rehabiliteringsområdet.

2005/06:So713 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en forskningssatsning om orala infektioners samband med övrig ohälsa.

2005/06:Kr235 av Kent Olsson m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om forskning inom designområdet.

2005/06:Ub204 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om CSN:s ställning.

2005/06:Ub207 av Ulf Sjösten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att invandrarakademin vid Högskolan i Borås skall prioriteras vid anslagsgivande till landets högskolor.

2005/06:Ub210 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Högskolan Dalarna.

2005/06:Ub212 av Ulrik Lindgren m.fl. (kd, m, fp, c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om frihet i resursanvändandet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om platstilldelningen till Högskolan Dalarna.

2005/06:Ub213 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att staten, som svarar för högskolorna, står för de kostnader som distansundervisning på högskolenivå för med sig och inte övervältrar den kostnaden på kommunerna.

2005/06:Ub218 av Anne-Marie Ekström (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskolan i Borås ges status som professionsuniversitet med rätt att utfärda doktorsexamina.

2005/06:Ub220 av Eva Flyborg och Helena Bargholtz (båda fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett kvinnoforskningscentrum för vården bör förläggas till Göteborg.

2005/06:Ub223 av Lennart Fremling (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av ett miljöpris, om möjligt knutet till Alfred Nobels namn.

2005/06:Ub224 av Anne-Marie Ekström (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra Invandrarakademien i Borås med filial i Dalsland till en nationell resurs.

2005/06:Ub227 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att säkra en trygg och långsiktig finansiering för animationsutbildningen i Eksjö.

2005/06:Ub229 av Ragnwi Marcelind (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tilldela Högskolan i Gävle vetenskapsområdet teknik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tilldela Högskolan i Gävle universitetsstatus med inriktning IT/distansuniversitet.

2005/06:Ub235 av Hans Backman (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskolan i Gävle skall bli universitet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskolan i Gävle skall tilldelas vetenskapsområdet teknik och humanistisk-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av regionala hänsyn inom forskningspolitiken.

2005/06:Ub236 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen framöver i sina budgetförslag skall lämna en samlad redovisning - en sammanhållen "forskningsbudget" - av anslagen till forskning över alla utgiftsområden i statsbudgeten.

2005/06:Ub238 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolorna forskning.

2005/06:Ub250 av Else-Marie Lindgren (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att invandrarakademien vid Högskolan i Borås permanentas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att invandrarakademien vid Högskolan i Borås prioriteras vid anslagsgivande till landets högstskolor.

2005/06:Ub251 av Else-Marie Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskolan i Borås bör ges status som Sveriges första professionsuniversitet med rätt att utfärda doktorsexamen.

2005/06:Ub252 av Sverker Thorén (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en permanent forskarskola för fiskekologi och fiskeribiologi med tillhörande resurser bör föras till Högskolan i Kalmar.

2005/06:Ub257 av Nikos Papadopoulos (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fler högskolor på sikt bör få högskoleplatser för omvandling av utländska examina.

2005/06:Ub258 av Eva Flyborg (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av finansieringen av skolformerna för hörselskadade elever.

2005/06:Ub259 av Tobias Krantz m.fl. (fp, kd, m, c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta Högskolan i Jönköping efter kvalitetsprovning tilldelas vetenskapsområdet teknik och därmed få möjlighet att förverkliga Jönköpings tekniska högskola.

2005/06:Ub266 av Magdalena Andersson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till Informationscentrum för entreprenörskap (ICE) i Jönköping.

2005/06:Ub281 av Erik Ullenhag (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förstärkt FN-forskning med lokalisering vid Uppsala universitet.

2005/06:Ub292 av Barbro Feltzing (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om forskning på den reumatologiska sjukdomen sklerodermi.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs om att inrätta professurer i reumatologi vid universitetssjukhusen.

2005/06:Ub295 av Lars Lindblad (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nedläggning av CSN.

2005/06:Ub296 av Axel Darvik m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning och forskning i Västsverige.

2005/06:Ub306 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om film- och medieutbildningen på Högskolan i Trollhättan/Uddevalla.

2005/06:Ub314 av Helena Bargholtz (fp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av ett nationellt institut för hälsa och medicin på Gotland.

2005/06:Ub318 av Mikaela Valtersson och Mona Jönsson (båda mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskning om pedagogiska metoder för att arbeta med utveckling av barns och ungdomars värdegrund.

2005/06:Ub321 av Annika Carlsson och Birgitta Carlsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det behövs mer forskning för att bedöma riskerna med konsumtion av energidrycker bland barn och unga.

2005/06:Ub328 av Krister Örnfjäder m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett forsknings- och utvecklingscentrum för kulturarvsfrågor i Vimmerby.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett internationellt forskningssymposium.

2005/06:Ub330 av Claes Västerteg och Annika Carlsson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att permanenta projektet Invandrarakademien.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskolan i Borås bör få ett särskilt uppdrag att driva och genomföra Invandrarakademien.

2005/06:Ub331 av Claes Västerteg (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskolan i Borås bör bli Sveriges första professionsuniversitet med rätt att utfärda doktorsexamen fr.o.m. 2007.

2005/06:Ub333 av Margareta Andersson och Eskil Erlandsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en teknisk högskola och musikskola i Jönköping.

2005/06:Ub334 av Birgitta Sellén (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utreda möjligheten att inrätta ett statligt anslag till varje skolelev i landet avsett för studiebesök i riksdagen.

2005/06:Ub336 av Ingemar Vänerlöv (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det stora behovet av fler utbildade teckenspråklärare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortbildning för utbildade teckenspråklärare som undervisar hörande elever i teckenspråk.

2005/06:Ub338 av Owe Hellberg (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Högskolan i Gävle tilldelas forskarutbildning inom området teknik.

2005/06:Ub340 av Staffan Danielsson och Agne Hansson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Högskolan på Gotlands roll som utvecklingsmotor.

2005/06:Ub344 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

70. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en fristående nationell skolinspektion skall skapas.

2005/06:Ub346 av Ulf Nilsson m.fl. (fp, m, kd, c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett nytt system för pris- och löneuppräknings.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade resurser till universitet och högskolor för forskning.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om principerna för fördelning av fakultetsanslagen mellan olika universitet och högskolor.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om teknisk och naturvetenskaplig forskning.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att stimulera kommersialiseringen av forskningsresultat.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av ett nationellt institut för hälsa och medicin.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet att öka antalet forskartjänster och förbättra forskarnas villkor.

2005/06:Ub347 av Ulf Nilsson m.fl. (fp, m, kd, c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samverkan med det omgivande samhället.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om dimensionering av den högre utbildningen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurstilldelning till högre utbildning.

2005/06:Ub350 av Christer Nylander m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppmärksamma 100-årsminnet av Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige med en särskild satsning på läroboken i skolan.

2005/06:Ub360 av Marie Wahlgren och Christer Nylander (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att stödja den skånska livsmedelsforskningen.

2005/06:Ub361 av Allan Widman och Marie Wahlgren (båda fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Malmö högskola tilldelas universitetsstatus.

2005/06:Ub362 av Marie Wahlgren (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att instifta en forskningsstiftelse för Öresundsregionen.

2005/06:Ub374 av Gudrun Schyman (-):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade anslag till forskning om kvinnorelaterade sjukdomar och om kvinnors hälsa.

2005/06:Ub378 av Helene Petersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en högre utbildning med examinationsrätt inom området animation.

2005/06:Ub383 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att staten skall svara för de kostnader som uppstår vid teckentolkning inom den offentligt finansierade vuxenutbildningen.

2005/06:Ub391 av Torsten Lindström (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Mälardalens högskola tilldelas vetenskapsområdet humaniora-samhällsvetenskap.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Mälardalens högskola blir universitet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Mälardalens högskolas grundutbildningsuppdrag.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka söktryckets betydelse i resurstilldelningen till lärosätena.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Mälardalens högskola bör erhålla ett långsiktigt större anslag till forskning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om relationen mellan grundutbildningsmedel och forskningsmedel till Mälardalens högskola.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Mälardalens högskolas betydelse för att bidra till att fler får högre utbildning och forskarutbildning i landet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att underlätta och stödja kommersialisering av forskningsresultat vid Mälardalens högskola.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta Mälardalens högskola bilda ett holdingbolag.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om konstnärligt utvecklingsarbete vid Mälardalens högskola.

2005/06:Ub392 av Rigmor Stenmark (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att satsa på medicinsk forskning.

2005/06:Ub406 av Christer Engelhardt och Lilian Virgin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skapa ett forskningscentrum på Gotland kring havsmiljö och algblomning i Östersjön.

2005/06:Ub407 av Helene Petersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en högskoleutbildning inom området arbetsrehabilitering.

2005/06:Ub409 av Nils-Göran Holmqvist m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av goda konkurrensförutsättningar för samtliga lärosäten när medlen till starka forskningsmiljöer fördelas.

2005/06:Ub412 av Yilmaz Kerimo och Tommy Waidelich (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en opartisk historisk forskning kring assyrier/syriarnas situation under 1914-1918.

2005/06:Ub414 av Birgitta Carlsson m.fl. (c, m, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskningsresurser för att garantera de fria teologiska högskolornas fortsatta utveckling som folkrörelsebaserade högskolor med gedigen vetenskaplig grund.

2005/06:Ub415 av Birgitta Carlsson m.fl. (c, m, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ökning av utbildningsplatserna i programmet Mänskliga rättigheter och demokrati vid Teologiska Högskolan Stockholm.

2005/06:Ub416 av Birgitta Carlsson m.fl. (c, m, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att föra över högre hemslojdsutbildning från Handarbetets vänner till Göteborgs universitet.

2005/06:Ub426 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör ta initiativ till inrättande av ett nationellt kvalitetsinstitut.

2005/06:Ub427 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bryta CSN:s de facto-monopol på att erbjuda studielån.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om straffavgifter för försenade studiemedelsutbetalningar och långa handläggningstider.

2005/06:Ub435 av Birgitta Ahlqvist och Lennart Klockare (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om sjöbefälsutbildning vid Luleå tekniska universitet.

2005/06:Ub443 av Luciano Astudillo m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om examinationsrätt och forskarutbildning till Malmö högskola.

2005/06:Ub445 av Marianne Carlström och Johan Löfstrand (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskning och utveckling av det sociala kapitalet.

2005/06:Ub453 av Kerstin Lundgren (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Södertörns högskolas universitetsansökan skall överlämnas till Högskoleverket för kvalitetsprövning under 2005/06 i syfte att snarast ge Stockholmsregionen ett nytt universitet.

2005/06:Ub456 av Åsa Lindestam (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Gävleborg bör utgöra grunden till ett nationellt centrum för genuspedagogik.

2005/06:Ub459 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ersättning från det nationella anslaget till Örebro universitet för kostnader för tolkar till döva, dövblinda och hörselskadade studenter.

2005/06:Ub460 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om omprövning av takbeloppen i den högre utbildningen under löpande verksamhetsår.

2005/06:Ub468 av Olle Sandahl (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att grundutbildning för tandhygienister bör ges finansiering som täcker kostnaderna för klinisk utbildning.

2005/06:Ub475 av Kerstin Engle m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed.

2005/06:Ub481 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anslag 25:9 Bidrag till personalförstärkning i förskola och 25:10 Bidrag till personalförstärkning i skola och fritidshem skall användas för att anställa behöriga förskollärare och lärare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skapa en nationell skolinspektion.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avveckla Myndigheten för skolutveckling.
5. Riksdagen anvisar för budgetåret 2006 anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med de ändringar i förhållande till regeringens förslag som framgår av i motionen redovisad uppställning.

2005/06:Ub487 av Yvonne Andersson och Sven Brus (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppmärksamma vikten av fortsatta fakultetsanslag till Ersta Sköndal högskola.

2005/06:Ub490 av Britt-Marie Danestig m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kravet på medfinansiering strikt skall följas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kravet på samverkan mellan minst ett universitet och minst en högskola strikt skall följas.

2005/06:Ub495 av Per Landgren m.fl. (kd, m, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att de klassiska språkens ställning bör säkras vid Göteborgs, Lunds, Uppsala och Stockholms universitet i enlighet med vad som anförs i motionen.

2005/06:Ub496 av Per Landgren m.fl. (kd, fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den nya fördelningsmodell som nu arbetas fram för det konstnärliga området ger strukturella stöd som är oberoende av var högskolorna finns och ger utbildningarna samma ekonomiska förutsättningar att bedriva utbildning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Utbildningsdepartementet gör grundligare utredningar om olika regionala förutsättningar i landet när nya utbildningsplatser till det konstnärliga området planeras.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att konstnärliga fakulteten vid Göteborgs universitet tilldelas utvecklingsmedel enligt liknande modell som Kungl. Musikhögskolan i Stockholm för utvecklingen av sin forskarutbildning och sin forskning.

2005/06:Ub498 av Yvonne Andersson m.fl. (kd, m, fp, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en fördelning av fakultetsanslagen som baseras på en tydlig och i förhand redovisad beräkningsgrund och där samtliga universitet, däribland Linköpings, behandlas på ett likvärdigt sätt.

2005/06:Ub501 av Inger Davidson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om satsningar på Södertörns högskola.

2005/06:Ub505 av Mariann Ytterberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskning om social ekonomi.

2005/06:Ub510 av Maud Olofsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett ekonomiskt stöd till ett nationellt livsstils- och beteendemedicinskt forskningscentrum vid Umeå universitet.

2005/06:Ub513 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

1. Riksdagen beslutar att uppta nytt anslag för läs- och skrivutveckling.
2. Riksdagen beslutar att uppta nytt anslag för ett nationellt kvalitetsinstitut.
3. Riksdagen beslutar att uppta nytt anslag för ett lärlingsprogram på gymnasiet.
4. Riksdagen beslutar att uppta ett nytt anslag för grundläggande högskoleutbildning som ersätter de av anslagen 25:21-25:72 som anslår medel till högskolors grundutbildning.
5. Riksdagen beslutar att uppta ett nytt anslag för forskning och forskarutbildning som ersätter de av anslagen 25:21-25:72 som anslår medel till högskolors forskning och forskarutbildning.
6. Riksdagen anvisar för budgetåret 2006 anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med de ändringar i förhållande till regeringens förslag som framgår av i motionen redovisad uppställning.

2005/06:Ub518 av Anne Ludvigsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att överföra Högre hemslöjdsutbildningen vid Handarbetets Vänner (HV) till högskolan.

2005/06:Ub531 av Göte Wahlström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad forskning inom vård och omsorg.

2005/06:Ub533 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lägga ned Valideringsdelegationen och föra uppgifterna till Centrum för Flexibelt Lärande.

2005/06:Ub534 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ta bort kravet på medfinansiering för att erhålla forskningsanslag från den utbildningsvetenskapliga kommittén.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att initiera forskning om relationen mellan teori och praktik.

2005/06:Ub539 av Göran Norlander och Kerstin Kristiansson Karlstedt (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förläggande av arkitektutbildning till Härnösand.

2005/06:Ub550 av Ulrik Lindgren (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ökad forskning och kunskap om stamning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad tillgång till logopedier och hjälpmedel för personer som stammar.

2005/06:Ub551 av Ulrik Lindgren och Sven Gunnar Persson (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra SERC, Centrum för solenergiforskning vid Högskolan Dalarna, till nationellt centrum för forskning och utveckling av villasolvärmeteknik.

2005/06:Ub552 av Margareta Persson m.fl. (s, m, fp, kd, v, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskolan i Jönköping bör prövas för att på sikt tilldelas vetenskapsområdet teknik.

2005/06:Ub556 av Inger Davidson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Myndigheten för Sveriges nätuniversitet.
2. Riksdagen anvisar för budgetåret 2006 anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med de ändringar i förhållande till regeringens förslag som framgår av i motionen redovisad uppställning.

2005/06:Ub557 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

2. Riksdagen avslår förändring av högskolelagen (1992:1434).
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av myndighetsstrukturen inom utbildningsområdet.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkerställa Högskoleverkets utvärderings- och kvalitetsarbete.

2005/06:Ub559 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av forskning och kunskapsspridning kring det demokratiska entreprenörskapet.

2005/06:Ub560 av Kerstin Kristiansson Karlstedt och Hans Stenberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utveckling av forskning och grundutbildning inom Mittuniversitetet.

2005/06:Ub563 av Carina Moberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Södertörns högskola som nätverksuniversitet som ett steg till att bli universitet.

2005/06:Ub565 av Nikos Papadopoulos (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheter till svenskundervisning utomlands.

2005/06:Ub566 av Joe Frans (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över hur man från statligt håll kan ytterligare fokusera på svenskbaserad forskning i tropiska infektionssjukdomar, särskilt malaria, tbc och hiv.

2005/06:Ub575 av Gudrun Schyman (-):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en total översyn av resurstilldelningssystemet för högre utbildning ur ett könsmaktsperspektiv.

2005/06:Ub576 av Roger Tiefensee (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett nationellt centrum för vindkraftsinformation inrättas och etableras vid Högskolan på Gotland.

2005/06:Ub582 av Berndt Ekholm (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stödet till de fria teologiska högskolornas forskning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stödet till de fria teologiska högskolornas utbildning inom området mänskliga rättigheter och demokrati.

2005/06:Ub585 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

3. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434) i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen anvisar för budgetåret 2006 anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med de ändringar i förhållande till regeringens förslag som framgår av i motionen redovisad uppställning.

2005/06:Ub586 av Marianne Carlström m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om satsning på forskning och forskarutbildning i Västsverige.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt utbyggnad av högskolan samt de kvalificerade yrkesutbildningarna i Västsverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler platser till läkarutbildningen i Västsverige.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler platser till vårdutbildningarna i Västsverige.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en nätverksbaserad forskarskola i vårdvetenskap i Västsverige.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Invandrakademien vid Högskolan i Borås.

2005/06:Ub587 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Skolverket och den statliga kvalitetsgranskningen av skolväsendet.

2005/06:Ub589 av Olle Sandahl m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förstärkta ambitioner och resurser för kommersialisering av forskningsresultat inom svenska universitet och högskolor.

2005/06:T498 av Karin Pilsäter och Mia Franzén (båda fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om universitetsansökan från Södertörns högskola.

2005/06:T499 av Anders Larsson (c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tidigareläggning av investeringar vid restauranghögskolan vid Örebro universitet i Grythyttan.

2005/06:N245 av Runar Patriksson (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att förbättra möjligheterna för universitetet i Karlstad att utvidga sin verksamhet.

2005/06:N302 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om högre utbildning och forskning i Stockholmsregionen.

2005/06:N433 av Holger Gustafsson m.fl. (kd, m, fp, c):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten bör ta ett större samordningsansvar för finansieringen av Gothia Science Park i Skövde.

2005/06:N443 av Martin Andreasson m.fl. (fp):

54. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fördelningen av platser på högskolorna skall ske efter studenternas önskemål.
56. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Södertörns högskolas ansökan om att bli universitet.

2005/06:A247 av Anne-Marie Ekström m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Invandrarakademien i Borås och dess "filial" i Dalsland.

2005/06:Bo277 av Lotta Hedström och Mona Jönsson (båda mp):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av behandlingsinriktad medicinsk forskning.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 § högskolelagen (1992:1434) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §¹

Högskolorna skall i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

I högskolornas verksamhet skall jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iakttas och främjas.

Högskolorna bör vidare i sin verksamhet främja förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden.

Högskolorna skall också aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

¹ Senaste lydelse 2001:1263.

BILAGA 3

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2006 inom utgiftsområde 16

Utbildning och universitetsforskning

Företräda för (m), (fp), (kd) och (c) har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttrandena 5–8)

Belopp i 1 000-tal kronor

Politikområde Anslag	Anslags- typ	Regerings- förslag	Motionärernas avvikelser från regeringens förslag			
			(s, v, mp)	(m)	(fp)	(kd)
25 Utbildningspolitik						
25:1 Statens skolverk	(ram)	302 191	+275 000	-200 000	+50 000	-70 000
25:2 Myndigheten för skolutveckling	(ram)	95 711	-47 856	-95 000	-47 856	-47 856
25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	(ram)	379 876	-242 000	-250 000	-200 000	-150 000
25:4 Specialpedagogiska institutet	(ram)	367 920	-367 920		-115 000	-367 920
25:5 Specialskolemyndigheten	(ram)	254 429	+367 920		+150 000	+200 000
25:6 Särskilda insatser på skolområdet	(ram)	295 388				
25:7 Sameskolstyrelsen	(ram)	33 246				
25:8 Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.	(ram)	3 660 000		-900 000		
25:9 Bidrag till personalförstärkningar i förskola	(ram)	2 000 000	-2 000 000		-2 000 000	
25:10 Bidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem	(ram)	1 000 000	-1 000 000			
25:11 Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasieskola	(ram)	139 461				
25:12 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	(ram)	95 533				
25:13 Nationellt centrum för flexibelt lärande	(ram)	100 151	-50 076	-35 000	-15 000	-20 000
25:14 Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning	(ram)	161 902	-161 902			
25:15 Bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet	(ram)	49 700	-49 700	-49 000	-49 700	-49 700
25:16 Statligt stöd för utbildning av vuxna	(ram)	1 781 258	-1 781 258	-600 000		

Politikområde Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	Motionärernas avvikelser från regeringens förslag					
			(s, v, mp)	(m)	(fp)	(kd)	(c)	
25:17 Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning	(ram)	22 218						
25:18 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	(ram)	929 362	+540 000	+500 000				+50 000
25:19 Valideringsdelegationen	(ram)	18 390						-18 390
25:20 Utveckling av påbyggnadsutbildningar	(ram)	298 128						
25:21 Uppsala universitet: Grundutbildning	(ram)	1 200 693	-1 200 693	-1 100 000*				-1 200 693
25:22 Uppsala universitet: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	1 208 652	-1 208 652					-1 208 652
25:23 Lunds universitet: Grundutbildning	(ram)	1 601 215	-1 601 215					-1 601 215
25:24 Lunds universitet: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	1 227 032	-1 227 032					-1 227 032
25:25 Göteborgs universitet: Grundutbildning	(ram)	1 568 728	-1 568 728					-1 568 728
25:26 Göteborgs universitet: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	997 049	-997 049					-997 049
25:27 Stockholms universitet: Grundutbildning	(ram)	1 028 803	-1 028 803					-1 028 803
25:28 Stockholms universitet: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	1 020 834	-1 020 834					-1 020 834
25:29 Umeå universitet: Grundutbildning	(ram)	1 085 988	-1 085 988					-1 085 988
25:30 Umeå universitet: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	701 427	-701 427					-701 427
25:31 Linköpings universitet: Grundutbildning	(ram)	1 186 040	-1 186 040					-1 186 040
25:32 Linköpings universitet: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	488 961	-488 961					-488 961

* Minskningen avser samtliga anslag till grundutbildning vid universitet och högskolor (inga nya utbildningsplatser).

Politikområde Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	Motionärernas avvikelser från regeringens förslag			
			(s, v, mp)	(m)	(fp)	(kd) (c)
25:33 Karolinska institutet: Grundutbildning	(ram)	586 293	-586 293	-586 293	-586 293	-586 293
25:34 Karolinska institutet: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	783 715	-783 715	-783 715	-783 715	-783 715
25:35 Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	(ram)	941 851	-941 851	-941 851	-941 851	-941 851
25:36 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning	(ram)	673 224	-673 224	-673 224	-673 224	-673 224
25:37 Luleå tekniska universitet: Grundutbildning	(ram)	619 077	-619 077	-619 077	-619 077	-619 077
25:38 Luleå tekniska universitet: Forskning och forskarutbildning	(ram)	259 073	-259 073	-259 073	-259 073	-259 073
25:39 Karlstads universitet: Grundutbildning	(ram)	520 068	-520 068	-520 068	-520 068	-520 068
25:40 Karlstads universitet: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	154 726	-154 726	-154 726	-154 726	-154 726
25:41 Växjö universitet: Grundutbildning	(ram)	440 149	-440 149	-440 149	-440 149	-440 149
25:42 Växjö universitet: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	145 676	-145 676	-145 676	-145 676	-145 676
25:43 Örebro universitet: Grundutbildning	(ram)	588 130	-588 130	-588 130	-588 130	-588 130
25:44 Örebro universitet: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	162 268	-162 268	-162 268	-162 268	-162 268
25:45 Mittuniversitetet: Grundutbildning	(ram)	521 053	-521 053	-521 053	-521 053	-521 053
25:46 Mittuniversitetet: Forskning och forskarutbildning	(ram)	165 524	-165 524	-165 524	-165 524	-165 524
25:47 Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning	(ram)	208 779	-208 779	-208 779	-208 779	-208 779
25:48 Blekinge tekniska högskola: Forskning och forskarutbildning	(ram)	67 194	-67 194	-67 194	-67 194	-67 194
25:49 Malmö högskola: Grundutbildning	(ram)	771 377	-771 377	-771 377	-771 377	-771 377

Politikområde Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	Motionärernas avvikelser från regeringens förslag			
			(s, v, mp)	(m)	(fp)	(kd)
25:50 Malmö högskola: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	78 396	-78 396	-78 396	-78 396	-78 396
25:51 Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	(ram)	439 641	-439 641	-439 641	-439 641	-439 641
25:52 Högskolan i Kalmar: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	68 147	-68 147	-68 147	-68 147	-68 147
25:53 Mälardalens högskola: Grundutbildning	(ram)	560 197	-560 197	-560 197	-560 197	-560 197
25:54 Mälardalens högskola: Forskning och forskar- utbildning	(ram)	49 015	-49 015	-49 015	-49 015	-49 015
25:55 Danshögskolan: Grundutbildning	(ram)	47 243	-47 243	-47 243	-47 243	-47 243
25:56 Dramatiska institutet: Grundutbildning	(ram)	78 092	-78 092	-78 092	-78 092	-78 092
25:57 Gymnastik- och idrotthögskolan: Grund- utbildning	(ram)	45 716	-45 716	-45 716	-45 716	-45 716
25:58 Högskolan i Borås: Grundutbildning	(ram)	377 685	-377 685	-377 685	-377 685	-377 685
25:59 Högskolan Dalarna: Grundutbildning	(ram)	357 695	-357 695	-357 695	-357 695	-357 695
25:60 Högskolan på Gotland: Grundutbildning	(ram)	114 972	-114 972	-114 972	-114 972	-114 972
25:61 Högskolan i Gävle: Grundutbildning	(ram)	376 458	-376 458	-376 458	-376 458	-376 458
25:62 Högskolan i Halmstad: Grundutbildning	(ram)	297 080	-297 080	-297 080	-297 080	-297 080
25:63 Högskolan Kristianstad: Grundutbildning	(ram)	316 664	-316 664	-316 664	-316 664	-316 664
25:64 Högskolan i Skövde: Grundutbildning	(ram)	290 212	-290 212	-290 212	-290 212	-290 212
25:65 Högskolan Väst: Grundutbildning	(ram)	284 957	-284 957	-284 957	-284 957	-284 957
25:66 Konstfack: Grundutbildning	(ram)	121 887	-121 887	-121 887	-121 887	-121 887
25:67 Kungl. Konsthögskolan: Grundutbildning	(ram)	55 749	-55 749	-55 749	-55 749	-55 749
25:68 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Grund- utbildning	(ram)	127 387	-127 387	-127 387	-127 387	-127 387
25:69 Lärarhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	(ram)	428 762	-428 762	-428 762	-428 762	-428 762

Politikområde Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag		Motionärernas avvikelser från regeringens förslag		
		(s, v, mp)	(m)	(fp)	(kd)	(c)
25:70 Operahögskolan i Stockholm: Grundutbildning	(ram)	17 182	-17 182		-17 182	-17 182
25:71 Södertörns högskola: Grundutbildning	(ram)	311 404	-311 404		-311 404	-311 404
25:72 Teaterhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	(ram)	27 665	-27 665		-27 665	-27 665
25:73 Enskilda utbildningsanordnare på högskole- området m.m.	(ram)	2 133 517	+20 000			
25:74 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	(ram)	559 010	-20 530		-67 000	
25:75 Forskning och konstnärligt utvecklingsarbete vid vissa högskolor	(ram)	371 249				
25:76 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	(ram)	1 986 092				
25:77 Högskoleverket	(ram)	147 817	+10 000	+41 000		+10 000
25:78 Verket för högskoleservice	(ram)	14 786				
25:79 Centrala studieförsämringsnämnden m.m.	(ram)	393 045				
25:80 Överklagandenämnden för studiestöd	(ram)	12 205				
25:81 Internationella programkontoret för utbildnings- området	(ram)	43 867				
25:82 Myndigheten för Sveriges nättuniversitet	(ram)	73 291	-41 000	-41 000	-73 291	
25:83 Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.	(ram)	31 947				
25:84 Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning	(ram)	11 635			-11 635	+300 000
25:85 Nationellt kvalitetsinstitut (nytt anslag)	(ram)					
25:86 Nationell skolinspektion (nytt anslag)	(ram)					
25:87 Institutet för skolnära forskning (nytt anslag)	(ram)		+292 000	+200 000		
25:88 Matematik- och NO-satsning (nytt anslag)	(ram)		+50 000			

Politikområde Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	Motionärernas avvikelser från regeringens förslag			
			(s, v, mp)	(m)	(fp)	(kd)
25:89 Läs- och skrivutveckling (nytt anslag)	(ram)					+400 000
25:90 Ideella organisationer i skolor i socialt utsatta områden (nytt anslag)	(ram)				+70 000	
25:91 Valfrihet för funktionshindrade (nytt anslag)	(ram)	+300 000				
25:92 Skolutveckling och produktion av läromedel för elever med funktionshinder (nytt anslag)	(ram)	+13 000				
25:93 Kvalitetsförstärkning i allmän förskola (nytt anslag)	(ram)		+200 000			
25:94 Kvalitetsansatsning på barnomsorg (nytt anslag)	(ram)			+2 000 000		
25:95 Läromedelssatsning (nytt anslag)	(ram)			+200 000		
25:96 Läringsprogram på gymnasiet (nytt anslag)	(ram)					+431 000
25:97 Försöksverksamhet med gymnasiala lärlingsutbildningar (nytt anslag)	(ram)			+50 000		
25:98 Yrkeshögskola (nytt anslag)	(ram)				+10 000	
25:99 Grundläggande högskoleutbildning (nytt anslag)	(ram)	+17 199 463			+16 388 892	+16 588 892
25:100 Kvalitetshöjning i befintliga platser i högskolan (nytt anslag)	(ram)			+1 000 000		+232 000
25:101 Ökat antal disputerade lärare (nytt anslag)	(ram)					+40 000
25:102 Fortbildning av lärare m.m. (nytt anslag)	(ram)	+1 000 000				
25:103 Validering och kompletterande utbildning för fler behöriga lärare (nytt anslag)	(ram)	+70 000				
25:104 Fortbildning av obehöriga lärare, utbildning av speciallärare m.m. (nytt anslag)	(ram)			+1 000 000		

Politikområde Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	Motionärernas avvikelser från regeringens förslag					
			(s, v, mp)	(m)	(fp)	(kd)	(c)	
25:105	Kostnad för högskoleplatser som försäljs (nytt anslag)	(ram)			+93 000			
25:106	Kompletterande utbildning för invandrade akademiker (nytt anslag)	(ram)		+70 000				
25:107	Uppbyggnad av ett elituniversitet (nytt anslag)	(ram)		+200 000				
25:108	Forskning och forskarutbildning (nytt anslag)	(ram)	+8 450 913		+8 250 913	+8 450 913		
25:109	Universitetsforskning (nytt anslag)	(ram)		-200 000	+200 000			
26 Forskningspolitik								
26:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forsknings- information	(ram)	2 763 498					
26:2	Vetenskapsrådet: Förvaltning	(ram)	106 698					
26:3	Rymdforskning	(ram)	161 899					
26:4	Institutet för rymdfysik	(ram)	45 043					
26:5	Kungl. biblioteket	(ram)	242 646					
26:6	Polarforskningssekreteriatet	(ram)	25 526					
26:7	Främjande och analys av forsknings- och utvecklingssamarbetet inom EU m.m.	(ram)	15 421					
26:8	Sunet	(ram)	39 805					
26:9	Centrala etikprövningsnämnden	(ram)	4 204					
26:10	Regionala etikprövningsnämnder	(ram)	41 088					
26:11	Särskilda utgifter för forskningsändamål	(ram)	108 316		-9 000			
Summa för utgiftsområdet			47 113 274	+10 000	-2 938 751	+191 000	-717 872	-70 476